Sunday Samaj Weekly

Vol :18 : # 663: 28/06/2026 - 04/07/2026 www.samajweekly.com samajweekly @samajweekly

Punjabi, Hindi & English Newspaper- Uk&Eu Edition

NEET ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ TET ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਪੇਪਰ ਲੀਕ

ਭਲਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰੱਦ

ਮੁੰਬਈ : ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (TET) ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਕਰੀਬ 24 ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲੀਕ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਟੇਟ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨੇਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ (MSEC) ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਨਵੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਲੀਕ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਥਾਣੇ ਦੇ ਭਿਵੰਡੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਗਜ਼ਾਮੀਨੇਸ਼ਨ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੇਪਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸੀ ਗਈ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਤੋਂ 24 ਘੰਟੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ 4.28 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਨ। ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਕ (ਟੀਚਰ) ਬਣਨ ਲਈ ਜਾਂ ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਆਪਕ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਵੀ TET ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ (ਕੰਪਲਸਰੀ) ਹੈ।

ਸਮਾਜ ਵੀਕਲੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁਲੀਸ ਵਲੋਂ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰੋਂ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਬੂ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਕਮਿਸ਼ਨਰੇਟ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰੋਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਨੈਟਵਰਕ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਚਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ 10 ਆਧੁਨਿਕ ਪਿਸਤੌਲਾਂ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਰਵੀ ਸਿੰਘ (33) ਅਤੇ ਸ਼ਰਨਬੀਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਸੰਨੀ (31) ਦੋਵੇਂ ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਮਹਾਵਾ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ), ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਮੰਨੂ (21) ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਨਿਹਾਲਾ ਕਿਲਚਾ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਅਤੇ ਪਿੱਪਲ ਸਿੰਘ (22) ਵਾਸੀ ਪਿੰਡ ਫਤਿਹਵਾਲਾ ਹਿਠਾੜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹਥਿਆਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ .30 ਬੋਰ (ਮੇਡ ਇਨ ਚਾਈਨਾ), ਇੱਕ 9 ਐਮ ਐਮ ਗਲਾਕ (ਮੇਡ ਇਨ ਆਸਟਰੀਆ), ਇੱਕ 9 ਐਮ ਐਮ ਪਿਸਤੌਲ, ਪੰਜ .30 ਬੋਰ ਪਿਸਤੌਲ ਅਤੇ ਨੌਂ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਾਰਤੂਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪੁਲੀਸ ਟੀਮਾਂ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੇ ਦੋ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਹਨ।ਪੁਲੀਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਸੀਪੀ) ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲੀਸ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ

ਪੁਖਤਾ ਖੁਫੀਆ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਰਵੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ਼ਰਨਬੀਰ ਉਰਫ਼ ਸੰਨੀ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਪਿਸਤੌਲਾਂ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲੀਸ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੁਲਾਸਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਪਿਸਤੌਲ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁੱਢਲੀ ਜਾਂਚ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਿਦੇਸ਼-ਅਧਾਰਤ ਤਸਕਰ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਦੇ ਰੂਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖੇਪਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਅੱਗੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼-ਅਧਾਰਤ ਤਸਕਰ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਸੁਰਾਗ ਮਿਲਣ ਤੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਪੁਲੀਸ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਉਰਫ਼ ਮੰਨੂ ਅਤੇ ਪਿੱਪਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਪਿਸਤੌਲਾਂ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਮੰਨੂ ਅਤੇ ਪਿੱਪਲ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਅਗਲੇਰੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਹੋਰ ਪਿਸਤੌਲ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸਪਲਾਈ ਚੇਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਰ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲਈ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਗਲੇ-ਪਿਛਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ’ਚ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭੂਚਾਲ ਦੇ ਝਟਕੇ

ਰਿਕਟਰ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ 6.2 ਮਾਪੀ ਗਈ ਭੂਚਾਲ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਅੱਜ ਭੂਚਾਲ ਦੇ ਝਟਕੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੇ ਗਏ । ਸ਼ਾਮ 7 ਤੋਂ 7.15 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆਏ ਭੂਚਾਲ ਦੀ ਰਿਕਟਰ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਤੀਬਰਤਾ 6.2 ਮਾਪੀ ਗਈ । ਭੂਚਾਲ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਦੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਵੀ ਭੂਚਾਲ ਦੇ ਝਟਕੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਲੋਕ ਡਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਅਤੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਏ। ਫਿਲਹਾਲ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਕੋਈ ਖ਼ਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭੂਚਾਲ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ ਹਿੰਦੂਕੁਸ਼ ਖੇਤਰ (ਰੀਜਨ) ਵਿੱਚ ਕਲਾਫਗਾਨ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 81 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਸ਼ਾਮ 7.05 ਵਜੇ ਭੂਚਾਲ ਆਇਆ। ਰਿਕਟਰ ਪੈਮਾਨੇ (ਸਕੇਲ) 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ 6.2 ਮਾਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਭੂਚਾਲ ਦੇ ਝਟਕੇ ਅਫ਼ਗਾਨਿਸਤਾਨ ਸਮੇਤ ਭਾਰਤ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਚੀਨ, ਤਾਜਿਕਿਸਤਾਨ, ਉਜ਼ਬੇਕਿਸਤਾਨ,

ਕਿਰਗਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਤੁਰਕਮੇਨਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਖੇਤਰ ਭੂਚਾਲ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਦਰਮਿਆਨੀ ਤੀਬਰਤਾ ਦੇ ਝਟਕੇ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਵੈਨੇਜ਼ੁਏਲਾ ਵਿੱਚ ਭੂਚਾਲ ਕਾਰਨ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 235 ਤੇ ਪੁੱਜੀ

ਲਾ ਗੁਆਇਰਾ, ਵੈਨੇਜ਼ੁਏਲਾ ਵਿੱਚ ਬੁੱਧਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਆਏ ਦੋ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਭੂਚਾਲਾਂ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਗਪਗ 235 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਦਕਿ 4300 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਕਾਰਲੋਸ ਅਲਵਾਰਾਡੋ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਲੇ ਵੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਲਾਪਤਾ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਏ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਤਾਕਤਵਰ ਭੂਚਾਲ ਮੰਨੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸਰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕਾਰਾਕਸ ਦੇ ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਤੱਟਵਰਤੀ ਖੇਤਰ ਲਾ ਗੁਆਇਰਾ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਮੁੱਖ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਰਾਹਤ ਸਮੱਗਰੀ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਆਮ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਹੀ ਮਲਬੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਈ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਜ਼ੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਲਈ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਹੱਥ-ਲਿਖਤ ਸੂਚੀਆਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੇਲਸੀ ਰੌਡਰਿਗਜ਼ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ 200 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਮੁੜ-ਨਿਰਮਾਣ ਫੰਡ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਸਰਕਾਰ ਜਲਦ ਤੋਂ ਜਲਦ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਕਟ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ, ਮੈਕਸੀਕੋ, ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ, ਕਤਰ, ਸਪੇਨ, ਪੁਰਤਗਾਲ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਸਮੇਤ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਮਦਦ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਰਾਹਤ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ 23 ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕੋ ਰੂਬੀਓ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਤੁਰੰਤ ਖੋਜ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਟੀਮਾਂ ਤੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਹਾਇਤਾ ਭੇਜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭੂਚਾਲ ਕਾਰਨ ਬਿਜਲੀ, ਮੋਬਾਈਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗੈਸ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਕੈਂਪ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭੂਚਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਵੀ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਭੂਚਾਲ ਦੇ ਝਟਕੇ ਇੰਨੇ ਤੇਜ਼ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਦੇ ਐਮਾਜ਼ਾਨ ਖੇਤਰ ਤੱਕ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਭੂਚਾਲਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮਿੰਟ ਦੇ ਵਕਫ਼ੇ ਨਾਲ ਆਉਣਾ ਅਤੇ ਘੱਟ ਡੂੰਘਾਈ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਤਬਾਹੀ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਗਈ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਰਾਹਤ ਟੀਮਾਂ ਮਲਬੇ ਹੇਠ ਦੱਬੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਯੁੱਧ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਸ਼ਿਮਲਾ ਦੇ ਰਾਮਪੁਰ ਵਿਚ ਪਿਕਅਪ ਗੱਡੀ ਡੂੰਘੀ ਖੱਡ ’ਚ ਡਿੱਗੀ, 6 ਦੀ ਮੌਤ

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸ਼ੁਰੂ

ਸ਼ਿਮਲਾ : ਸ਼ਿਮਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਰਾਮਪੁਰ ਉਪਮੰਡਲ ਦੇ ਤਕਲੇਚ ਚੌਕੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਸੜਕ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਿਆ । ਉਰਮਣ ਨਾਮਕ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਿਕਅੱਪ ਗੱਡੀ ਡੂੰਘੀ ਖੱਡ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹਾਦਸਾਗ੍ਰਸਤ ਪਿਕਅੱਪ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਛੇ ਲੋਕ ਸਵਾਰ ਸਨ। ਹਾਦਸੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਰਾਹਤ-ਬਚਾਅ ਟੀਮਾਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ 'ਚ ਲੈ ਕੇ ਅਗਲੇਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਸਨੀ (23),ਲਾਇਕ ਰਾਮ (56), ਅਸ਼ੋਕ ਜੇਨ (32), ਨੀਤਿਨ (23), ਆਸ਼ਾ ਕੁਮਾਰੀ ਅਤੇ ਯੁਗਲ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਰਦਨਾਕ ਹਾਦਸੇ ਕਾਰਨ ਰਾਮਪੁਰ ਅਤੇ ਆਨੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੋਗ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਗਈ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਸਹਾਇਤਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜੁਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

Samaj Weekly
ਸਮਾਜ ਵੀਕਲੀ

Editor-in-chief
Devinder Chander
+44 7878 456 484

Editorial Office
Samaj Weekly
Samaj Media Enterprise Ltd
46 Summer Road
Erdington,Birmingham UK
B23 6UR
+44 7878 456 484
+44 121 565 4810
info@samajweekly.com
samajweekly@gmail.com

ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਕਲਾਸੀਫਾਈਡ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ

ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਹਰ ਇਲਾਕੇ ’ਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਪੱਤਰਕਾਰਤਾ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀ C.V. email: samajweekly@gmail.com ਉੱਤੇ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ।

Editor-in-chief : **Devinder Chander**

Mob: 07878 456 484

ਨੋਟ : ਪੱਤਰਕਾਰਤਾ ਦਾ ਤਜੁਰਬਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਆਪਸੀ ਝਗੜੇ ਕਾਰਨ ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਪਤਨੀ ਅਤੇ 2 ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕੁਹਾੜੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ

ਭੋਪਾਲ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਰੈਨਾ ਵਿੱਚ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਏ ਆਪਸੀ ਝਗੜੇ ਕਾਰਨ ਪਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਮਾਸੂਮ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕੁਹਾੜੀ ਨਾਲ ਵੱਢ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਖ਼ੁਦ ਵੀ ਟ੍ਰੇਨ ਅੱਗੇ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਆਤਮਹੱਤਿਆ ਕਰ ਲਈ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਮਾਤਾ ਬਸੈਯਾ ਥਾਣਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸ਼ਨਪੁਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ। ਇਸ ਕਤਲਕਾਂਡ ਦਾ ਪਤਾ ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਲੱਗਿਆ ਜਦੋਂ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੇ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਕਿਸ਼ਨਪੁਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬਲਰਾਮ ਦਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਰਵਿਤਾ ਨਾਲ ਵਿਵਾਦ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ ਪਿੰਡ ਕੁਤਵਾਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੀ ਸੀ। ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਲਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਪੰਚਾਇਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਿਸ਼ਨਪੁਰ ਪਿੰਡ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਸਨ। ਬੀਤੀ ਰਾਤ ਬਲਰਾਮ ਅਤੇ ਰਵਿਤਾ ਵਿਚਾ-ਲੇ ਫਿਰ ਝਗੜਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਬਲਰਾਮ ਨੇ ਰਵਿਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਆਰਵ ਅਤੇ ਅਤੁਲ ਤੇ ਕੁਹਾੜੀ ਨਾਲ ਵਾਰ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਵਾਰਦਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਖ਼ੁਦ ਘਰੋਂ ਭੱਜ ਗਿਆ। ਸਵੇਰੇ ਜਦੋਂ ਬਲਰਾਮ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਨਹੀਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਤਾਂ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਘਰ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਖ਼ੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥਪੱਥ ਲਾਸ਼ਾਂ ਪਈਆਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਰਪੁਰ ਫਾਟਕ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਬਲਰਾਮ ਨੇ ਵੀ ਟ੍ਰੇਨ ਅੱਗੇ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੇ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਲਰਾਮ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਰਵਿਤਾ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸ਼ਨਪੁਰ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਰਵਿਤਾ ਨੇ ਸਟੇਜ ਤੇ ਡਾਂਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕਿਸੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾ ਕੇ ਬਲਰਾਮ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ। ਵੀਡੀਓ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਲਰਾਮ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ੱਕ ਹੋਰ ਡੂੰਘਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਆਏ ਦਿਨ ਉਸ ਨਾਲ ਝਗੜਾ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਵਿਵਾਦ ਵਧਣ ਤੇ ਰਵਿਤਾ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੇਕੇ ਵੀ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਲਰਾਮ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਅਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਉਸ ਨੇ ਡਾਂਸ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਆਪਣੇ ਕਰੀਬੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਭੇਜੀ ਸੀ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਤੇ ਭਲਾ-ਬੁਰਾ ਲਿਖ ਕੇ ਮੈਸੇਜ ਵੀ ਕੀਤੇ ਸਨ।

ਜਲੰਧਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਡੋਨੀ ਬੱਲ ਗੈਂਗ ਦਾ ਗੁਰਗਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹਥਿਆਰਾਂ ਸਮੇਤ ਕੀਤਾ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਜਲੰਧਰ : ਜਲੰਧਰ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸੀ.ਆਈ.ਏ. ਸਟਾਫ਼ ਟੀਮ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਗੈਂਗਸਟਰ ਡੋਨੀ ਬੱਲ ਗੈਂਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗੁਰਗੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਪਿਸਤੌਲ, ਕਾਰਤੂਸ ਅਤੇ 12 ਬੋਰ ਪੰਪ ਐਕਸ਼ਨ ਗਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਬਿੱਟੂ ਨਿਵਾਸੀ ਬਿਆਸ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਅਸਲਾ ਐਕਟ (ਆਰਮਜ਼ ਐਕਟ) ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਟੀਮ ਨੇ ਗੁਪਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਨਕੋਦਰ-ਮਹਿਤਪੁਰ ਰੋਡ 'ਤੇ ਘੁੰਮਣ ਪੈਲੇਸ ਨੇੜੇ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਕਰਕੇ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ਼ ਬਿੱਟੂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ । ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕੋਲੋਂ 30 ਬੋਰ ਦਾ ਪਿਸਤੌਲ, 3 ਮੈਗਜ਼ੀਨ, 9 ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਾਰਤੂਸ ਅਤੇ 12 ਬੋਰ ਪੰਪ ਐਕਸ਼ਨ ਗਨ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ।

ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ 94 ਸਾਲ ਦੀ ਔਰਤ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਛੱਡੀ

ਕੋਂਡਰਾਗੁੰਟਾ ਮਹਾਲਕਸ਼ਮੰਮਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ

ਨਵੀਂ ਦਿਲੀ। 90 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਵਤਨ ਯਾਦ ਆਇਆ। ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਇਹ ਔਰਤ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਭਾਰਤੀ ਕਹਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਂਡਰਾਗੁੰਟਾ ਮਹਾਲਕਸ਼ਮੰਮਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨਾਲ ਮਿਲੀ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਛੱਡਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੰਮਾ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਇਆ। ਫਿਰ ਉਹ 20 ਸਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਰਹੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਦੁਬਾਰਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਇੱਥੇ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ 94 ਸਾਲਾ ਔਰਤ ਇਸ

ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਪਹੁੰਚੀ, ਤਾਂ ਮਾਹੌਲ ਭਾਵੁਕ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਵੀ। ਹੁਣ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਮੁਲ-ਾਕਾਤ ਦਾ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਕੋਂਡਰਾਗੁੰਟਾ ਮਹਾਲਕਸ਼ਮੰਮਾ ਦੀ। ਉਹ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਪਟਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਚਿਨਗੰਜਮ ਮੰਡਲ ਦੇ ਚਿੰਤਾਗੁੰਪਾਲਾ ਪਿੰਡ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਸਦੇ ਪਤੀ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਵਰਜੀਨੀਆ, ਅਮਰੀਕਾ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ 2000 ਤੋਂ 2018 ਤੱਕ ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਵਜੋਂ ਰਹੀ। ਮਹਾਲਕਸ਼ਮੰਮਾ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ, ਕੈਂਸਰ ਮਾਹਰ ਬੁਚਈਆ ਚੌਧਰੀ ਨਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਜੇ. ਵੈਂਕਟ ਮੁਰਲੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਗਈ ਸੀ। ਬੁਚਈਆ ਨੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਪਰ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਮੰਗਲਾਗਿਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਹਾਲਕਸ਼ਮੰਮਾ ਵੀ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੀ ਹੈ।

SHAM LAL CHANDER ID no. 921760

BUILDING MAINTENANCE HANDYMAN (CHECKATRADE)

Sham Lal Chander building maintenance handyman Under checkatrade platform is now available on your local London Area. They have fully trained and experienced tradesmen and do genuinely fast responses to all online enquiries. Their team are knowledgeable and providing on-time service. They have been providing remodelling, repairing and maintaining for over five years.

SPECIALITY:

PLUMBING : - Repairs/Replacement of Bathrooms accessories (sink, taps, tubs, showers, Toilets etc.

ELECTRICIAN :- Repairs/Replacement of all types of Sockets, Switches, Lamps, Fans, Cameras, Washing machines, Cookers, Alarms, Mount TV on walls, etc.

MASONRY WORK: - Plastering, skimming, Brick Work, Slabs Lying, Drive Ways, Roof maintenance etc.

CARPENTRY: - Laminate Flooring, Fencing, Flat Packs Assembling, Doors repairing/ replacing, Skirting, Decking, Selves making etc.

For more information please contact at www.checkatrade.com

Chander Consultants Limited, London, UK 07488841161

"ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਉਸਦੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਹੈ - ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਭੀਮਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾਦਾਇਕ ਸਿੱਖ"

ਲੁਧਿਆਣਾ(ਚਰਨਜੀਤ ਸੱਲ੍ਹਾ)ਅਗਿਆਨਤਾ ਉਹ ਹਨੇਰਾ ਹੈ ਜੋ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਅਸਲ ਤਾਕਤ, ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਭੀਮਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਭੇਦਭਾਵ ਅਤੇ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ੰਜੀਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਕੜਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਬੇਅੰਤ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਰਾਹ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ। ਉਹ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਹੀ ਉਹ ਹਥਿਆਰ ਹਨ ਜੋ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ, ਇਨਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦਿਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ "ਸ਼ਿੱਖਿਆ ਹੀ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਰਾਹ ਹੈ।" ਅੱਜ ਵੀ ਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ

ਅਗਿਆਨਤਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੜ੍ਹਨਾ, ਸੋਚਣਾ, ਸੱਚ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣਾ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਸਮਾਜ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਸਮਾਜ ਤਰੱਕੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਖਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਤੋਂ ਡਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਗਿਆਨ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਹ-ਮਣਾ ਕਰੋ। ਅਗਿਆਨਤਾ ਸਾਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਸਿੱਖਿਆ ਸਾਨੂੰ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਸੋਚਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਆਓ ਅੱਜ ਇਹ ਸੰਕਲਪ ਲਈਏ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਅੰਧਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਾਂਗੇ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਿਖਾਏ ਰਾਹ "ਸ਼ਿੱਖਿਤ ਬਣੋ, ਸੰਗਠਿਤ ਰਹੋ, ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰੋ" ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਵਾਂਗੇ। ਇਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹੀ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਬਰਾਬਰੀ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀਸ਼ੀਲ ਸਮਾਜ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੈ।

ਜੈ ਭੀਮ! ਜੈ ਸੰਵਿਧਾਨ

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਹਰਿਆਵਲ ਦਸਤਾ ਯੂਥ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੀ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਲਿਆ ਸਕਦੀ ਹੈ- ਬਾਵਾ

ਮਨਰਾਜ ਠੁਕਰਾਲ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਗਗਨ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ 'ਤੇ ਹਲਕਾ ਦੱਖਣੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਸਨਮਾਨਿਤ

ਲੁਧਿਆਣਾ 27 ਜੂਨ (ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਐੱਮ.ਏ.)- ਅੱਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਦੱਖਣੀ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਬਾਵਾ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਏ.ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ. (ਓ.ਬੀ.ਸੀ.) ਇੰਚਾਰਜ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜੋ ਹਲਕਾ ਦੱਖਣੀ ਵਿੱਚ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਵੋਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਰਾਜ ਠੁਕਰਾਲ, ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਗਨ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਮਹਿਲਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਈ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮਿਠਾਈਆਂ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ (ਓ.ਬੀ.ਸੀ.) ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਲੀ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ, ਵਰਿੰਦਰ

ਭੱਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਂਗਰਸ (ਓ.ਬੀ.ਸੀ.) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਖੇ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਬੋਲਦੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦਾ ਹਰਿਆਵਲ ਦਸਤਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਯੂਥ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਦਿਲੋਂ ਲਗਾਓ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਯੂਥ ਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਕਰਵਟ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਵੀ ਨਵੀਂ ਸੋਚ, ਨਵਾਂ ਸਵੇਰਾ ਉਜਵਲ ਭਵਿੱਖ ਲੈ ਕੇ 2029 ਵਿੱਚ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਆਉਣਗੇ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰ: ਠੁਕਰਾਲ ਨੇ ਬਾਵਾ, ਵਰਿੰਦਰ ਅਤੇ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਵਾ ਦਾ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਮੇਰੇ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸੇਧ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਂ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ 95 ਵਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਕੰਮ ਕਰਕੇ 2027 ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਆਵੇ, ਇਸ ਆਸ਼ੇ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਪੂਰੀ ਟੀਮ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਮਾਸਟਰ ਹਰੀਦੇਵ, ਕੈਪਟਨ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ, ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਿਲਾ ਕਾਂਗਰਸ ਸਵੀਟੀ ਭੱਲਾ, ਰਾਕੇਸ਼ ਗੋਇਲ, ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਮਹਿਲਾ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇਤਾ, ਮਮਤਾ, ਅਮਰ ਲੂੰਬਾ, ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੁਦਰਸ਼ਨ ਖੰਨਾ, ਕਰਮਵੀਰ, ਅਨੋਖ, ਰਾਜਵਿੰਦਰ, ਸਿਮਰਨ ਸਮਾਜਸੇਵਿਕਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ' ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸਰਪੰਚਾਂ ਦਾ ਵਧਿਆ ਮਾਨ-ਸਤਿਕਾਰ, ਹੁਣ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਲੱਗਣਗੇ ਚਾਰ ਚੰਦ: ਵਿਧਾਇਕਾ ਸੰਤੋਸ਼ ਕਟਾਰੀਆ

ਬਲਾਚੌਰ, 27 ਜੂਨ (ਜਤਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ) ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਲਕਾ ਬਲਾਚੌਰ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕਾ ਸੰਤੋਸ਼ ਕਟਾਰੀਆ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਰਪੰਚਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਏ ਗਏ ਬੇਮਿਸਾਲ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਭਰਵਾਂ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਨੋਟ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਵਿਧਾਇਕਾ ਸੰਤੋਸ਼ ਕਟਾਰੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਗਾਮੀ 15 ਅਗਸਤ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ 10 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਤਨਖਾਹ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੁਲਾਂਘ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਬਣਦਾ ਮਾਨ-ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਹੱਕ ਮਿਲਿਆ ਹੈ।"ਸਰਪੰਚ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਅਤੇ ਸਰਵਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਨਿਰੰਤਰ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਸਰਪੰਚ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਵਧੀਆ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਕਰ ਸਕਣਗੇ,

ਉੱਥੇ ਹੀ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਾਨਸਿਕ ਫਿਕਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣਗੇ।"ਵਿਧਾਇਕਾ ਕਟਾਰੀਆ ਨੇ ਅੱਗੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸਰਪੰਚ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਗੇ, ਤਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਬਦਲਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਬਾਕੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਉਚਾਈਆਂ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਐਲ ਏ ਨੇ ਕੀਤੀ 2003 ਦੀਆਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ

ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ (ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਹੂੰਗੜਾ) ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਲਾਇਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਐਸ ਆਈ ਆਰ ਸੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲੋਂ ਹਰ ਪਿੰਡ/ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ 2003 ਦੀਆਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ, ਜਿਹਨਾਂ ਨਾਲ 2025 ਦੀਆਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਦੀ ਮੈਪਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਦੀ ਹਾਰਡ ਕਾਪੀ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡਾ ਦੀਆਂ ਪੰਚਾਇਤਾਂ/ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲਾਂ,ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ, ਨੂੰ ਉਪਲੱਭਧ ਕਰਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਪਿੰਡ/ਕਸਬੇ/ਸ਼ਹਿਰ ਚੋਂ ਦੂਜੇ ਥਾਂ ਜਾ ਵੱਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ, ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ, ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ, ਨਾਨਾ-ਨਾਨੀ ਦੇ ਵੋਟ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਲੱਭ ਸਕਣ। ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਡੈਮੋਕਰਟਿਕ ਲਾਇਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀਆਂ ਇਹ ਵੋਟਰ ਲਿਸਟਾਂ ਦੀ ਆਨ ਲਾਈਨ ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵੋਟਰ ਜੋ 2003 ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਵੋਟਰ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵੋਟਰ ਹੈ, ਆਪਣਾ

ਰਿਕਾਰਡ ਆਨ ਲਾਈਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਹਨਾਂ ਇਹ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੂਸਰੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵੋਟਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੋਟ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸੂਬੇ ਦੀ ਅਸੈਬਲੀ ਚੋਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਕਰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਸੂਬੇ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਬਤੌਰ ਵੋਟਰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਣ ਅਰਜੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਜੱਦੀ ਹਲਕੇ ਵਿਚ 2025 ਦੀ ਵੋਟਰ ਲਿਸਟ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਹਲਕੇ ਦੀ ਤਸਦੀਕਸ਼ੁਦਾ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਦੀ ਲਿਸਟ ਅਰਜੀ ਨਾਲ ਲਾਵੇ।

The Samaj Weekly and people associated with it are not responsible for any claims made by the advisers and don't endorse any product or service advertising Samaj Weekly. Please consult your lawyer before buying hiring/contracting through the ads published in the newspaper. The Samaj Weekly is business of selling space and claims made by the advertisers are not tested/confirmed by any source.

ਅਕਾਲੀ ਜੱਥਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਾਨ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈਆਂ ਕਾਲੀਆਂ ਝੰਡੀਆਂ

- ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਅਗਰ ਝੂਠੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਝੂਠ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਝੂਠ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਕਿਉਂ ਲੈਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ–ਢਿੱਲੋਂ, ਭਿੰਦਾ
- ਨਿਮਾਣੇ ਸਿੱਖ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਮਾਫੀ ਨੀ ਮੰਗਣਗੇ, ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ*

ਲੁਧਿਆਣਾ 27 ਜੂਨ (ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਐੱਮ.ਏ.)– ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨਸ਼ਾ ਛੱਡਣ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸੂਰਮਾ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣ ਲਈ ਲੁਧਿਆਣਾ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਿੱਥੇ ਅਕਾਲੀ ਜਥਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਿੰਦਾ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਅਕਾਲੀ ਜੱਥਾ ਸ਼ਹਿਰੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਇਕੱਠਿਆਂ ਹੋ ਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ "ਗੁਰੂ ਦੋਖੀ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ" "ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਮੁਰਦਾਬਾਦ" ਦੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਾਲੀਆਂ ਝੰਡੀਆਂ ਵੀ ਦਿਖਾਈਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੱਤਾ ਪਰੰਤੂ ਫਿਰ ਵੀ ਰੋਸ ਵਿੱਚ ਆਏ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜੰਮ ਕੇ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਿੰਦਾ ਨੇ

ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੱਚ ਨੂੰ ਲੁਕਾਉਣ ਲਈ ਆਏ ਦਿਨ ਝੂਠ ਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਸਵਾਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਗਰ ਮਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਝੂਠ ਸੀ ਤਾਂ ਝੂਠ ਨੂੰ ਝੂਠ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਕਿਉਂ ਲੈਣਾ ਪਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਥੇ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਰਵਉਚ ਅਦਾਲਤ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਵੀ ਨਿਰਾਦਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਰੋਸ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਜਦ ਤੱਕ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਿਮਾਣੇ ਸਿੱਖ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਮਾਫੀ ਨਹੀਂ ਮੰਗ ਲੈਂਦੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਕਮਲ ਚੇਤਲੀ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਡਾਕਟਰ ਅਸ਼ਵਨੀ ਪਾਸੀ, ਨੇਕ ਸਿੰਘ ਸੇਖੇਵਾਲ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਐਮ ਡੀ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕਿੰਦਾ, ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਅਕਾਸ਼ਦੀਪ ਭੱਠਲ, ਨਵਾਬ ਮਲਿਕ, ਮੁਰਸਲੀਨ ਮਲਿਕ, ਸਮਰਾ ਜੀ ਆਦਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਆਗੂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਲੁਧਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ

ਲੁਧਿਆਣਾ (ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਐੱਮ.ਏ.) ਸਮਾਜ ਸੇਵਿਕਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰੇਨੂ ਕੁਮਾਰੀ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਕੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਝੂਠੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਥਾਣਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ-3 ਅਤੇ ਥਾਣਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ-4, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਧਮਕਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ 25 ਜੂਨ 2026 ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ ਕਰੀਬ 1:40 ਵਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਫਭ-10-ਅਧ-1177 ਨੰਬਰ ਦੀ ਸਵਿਫਟ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀ ਪਹੁੰਚੇ। ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੰਗਾਮਾ ਕੀਤਾ, ਗਾਲੀ-ਗਲੋਚ ਕੀਤੀ, ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀ ਘਟਨਾ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਕੈਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ

ਕੈਦ ਹੋਈ ਹੈ।
ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਝੂਠੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਉਸ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨਾਲ ਕੋਈ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।
ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ—
ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ।
ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਫੁਟੇਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।
ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।
ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਘਟਨਾ ਨਾ ਵਾਪਰੇ।
ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਲੁਧਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਏਗੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ।

ਪਿੰਡ ਗਹੂੰਣ ਵਿਖੇ ਸਾਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲਾ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਸੰਪੰਨ; ਜੈਸਮੀਨ ਖਾਨ ਅਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਲਾਣਾ ਜੋੜੀ ਅਤੇ ਨਿਰਮਲ ਨਿੰਮਾ ਨੇ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਰੰਗਾਰੰਗ ਸਮਾਂ

ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ, 27 ਜੂਨ (ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ) : ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਗਹੂੰਣ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਦਰਬਾਰ ਬਾਬਾ ਬੂਟੇ ਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦਾ ਸਾਲ-ਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲਾ 15 ਅਤੇ 16 ਜੂਨ 2026 (ਦਿਨ ਸੋਮਵਾਰ ਅਤੇ ਮੰਗਲਵਾਰ, ਹਾੜ 1 ਅਤੇ 2) ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਪਾਲ (ਕਾਕੂ) ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਧੂਮਧਾਮ ਨਾਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਬਾਬਾ ਬੁਗ-ਾਲੇ ਸ਼ਾਹ ਜੀ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਗੈਲੇ ਸ਼ਾਹ ਜੀ ਦੀ ਅਪਾਰ ਰਹਿਮਤ ਸਦਕਾ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇਸ ਦੋ ਰੋਜ਼ਾ ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਮਿਕ ਰਸਮਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਨਾਮਵਰ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰੰਗਾਰੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦਾ ਲੰਗਰ ਅਟੁੱਟ ਵਰਤਿਆ ਅਤੇ ਹਰਮੇਸ਼ ਲਾਲ ਬੈਂਡ ਮਾਸਟਰ ਵੱਲੋਂ ਬੈਂਡ ਦੀ ਸੇਵਾ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਨਿਭਾਈ ਗਈ।

ਮੇਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਕਰਸ਼ਣ :ਮੇਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਝੰਡੇ ਦੀ ਰਸਮ ਅਤੇ ਚਿਰਾਗ ਰੌਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਰਸਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸਾਢੇ 7 ਵਜੇ ਤੱਕ 'ਬਲਕਾਰ ਕੈਂਥ ਐਂਡ ਪਾਰਟੀ' ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਵਾਲੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਰਾਤ 7:30 ਵਜੇ ਤੋਂ 10 ਵਜੇ ਤੱਕ 'ਕਾਲੂ ਸ਼ਾਹ ਕੋਟੀ ਐਂਡ ਪਾਰਟੀ' ਨੇ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਜਾਦੂ ਬਿਖੇਰਿਆ। ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਰਾਤ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ 1 ਵਜੇ ਤੱਕ 'ਐਮ ਅਲੀ ਨਕਾਲ ਪਾਰਟੀ ਨਕੋਦਰ ਵਾਲੇ' ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੁਆਦਲੀਆਂ ਨਕਲਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਭਰਪੂਰ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ।

ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਸੂਫ਼ੀਆਨਾ ਅਤੇ ਰੰਗਾਰੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਰਹੀ ਧੂਮ :
ਮੇਲੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ 10 ਤੋਂ 11 ਵਜੇ

ਤੱਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਫ਼ਨਕਾਰ ਏ. ਐਸ. ਖਾਨ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸੂਫ਼ੀਆਨਾ ਗਾਇਕੀ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਤੋਂ ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਜਗਤ ਦੀ ਮਕਬੂਲ ਜੋੜੀ ਜੈਸਮੀਨ ਖਾਨ ਅਤੇ ਕੁਲਦੀਪ ਸਲਾਣਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੁਰੀਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਰੰਗਾਰੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਝੂਮਣ ਲਾ ਦਿੱਤਾ। ਦੁਪਹਿਰ 12 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਤੱਕ ਨਾਮਵਰ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਨਿਰਮਲ ਨਿੰਮਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੁਲੰਦ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਖ਼ੂਬ ਸਮਾਂ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਮੇਲੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮ 4 ਤੋਂ 6 ਵਜੇ ਤੱਕ ਦੁਬਾਰਾ 'ਐਮ ਅਲੀ ਨਕਾਲ ਪਾਰਟੀ' ਵੱਲੋਂ ਨਕਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਇਸ ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਸਫ਼ਲ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਪਾਲ (ਕਾਕੂ) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਜਸਪਾਲ (ਪਾਲੀ), ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਟਿੰਕੂ) ਅਤੇ ਮਦਨ ਲਾਲ (ਬਿੱਲਾ) ਨੇ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਸਾਰੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਨੂੰ ਬੀਐੱਸਸੀ (ਆਰਟੀਫਿਸ਼ਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਐਂਡ ਮਸ਼ੀਨ ਲਰਨਿੰਗ) ਕੋਰਸ ਦੀ ਮਾਨਤਾ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ /ਮਾਹਿਲਪੁਰ, 27 ਜੂਨ (ਤਰਸੇਮ ਦੀਵਾਨਾ) – ਕੰਢੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 1946 ਤੋਂ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਣੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਨਵੇਂ ਕੋਰਸ ਆਰੰਭ ਕੀਤੇ ਹਨ।ਇਸ ਲੜੀ ਤਹਿਤ

ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਧੀਨ ਕਾਲਜ ਨੇ ਨਵੇਂ ਸੈਸ਼ਨ 2026-27 ਤੋਂ ਬੀਐੱਸਸੀ (ਆਰਟੀਫਿਸ਼ਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਐਂਡ ਮਸ਼ੀਨ ਲਰਨਿੰਗ) ਕੋਰਸ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਮਾਹਿਰ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਢਾਂਚੇ,ਲੈਬਾਰਟਰੀਆਂ, ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਸਟਾਫ ਅਤੇ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਸਮੇਤ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਦਿਅਕ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਕਾਲਜ ਨੂੰ ਬੀਐੱਸਸੀ (ਆਰਟੀਫਿਸ਼ਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਐਂਡ ਮਸ਼ੀਨ ਲਰਨਿੰਗ) ਕੋਰਸ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਕੇਂਦਰਿਤ ਅਤੇ ਭਵਿਖਮੁਖੀ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਾਲਾ ਕੋਰਸ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟਰੀਮ ਵਿੱਚ ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਾਸ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਬੀਐੱਸਸੀ (ਆਰਟੀਫਿਸ਼ਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਐਂਡ ਮਸ਼ੀਨ ਲਰਨਿੰਗ) ਦੇ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖਿਲ ਹੋਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਕੋਰਸ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲੇ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਦਾਖਿਲਾ ਅਤੇ ਕਾਉਂਸਲਿੰਗ ਸੈੱਲ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਰਸ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਸੀਮਤ ਹਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦਾਖ਼ਲਾ ਤੁਰੰਤ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਕੋਰਸ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਉਪਰੰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਈ ਕਾਮਰਸ, ਬੈਂਕਿੰਗ, ਤਕਨੀਕੀ ਖੇਤਰ, ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ,ਏ ਆਈ ਡਿਵੈਲਪਰ, ਡੈਟਾ ਸਾਇੰਸਿਸਟ, ਮਸ਼ੀਨ ਲਰਨਿੰਗ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹਾਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਫੋਟੋ ਅਜਮੇਰ ਦੀਵਾਨਾ

ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 26 ਦੇ ਵੋਟਰ

ਮਨੀ ਫਰਵਾਹਾ ਦੀ ਵੱਧਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਤਾ ਕਾਰਨ ਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਜੁੜ ਰਹੇ ਹਨ

ਵਾਰਡ ਦਾ ਸਰਵਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਮੇਰੀ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, 27 ਜੂਨ (ਤਰਸੇਮ ਦੀਵਾਨਾ) – ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 26 ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜੁਝਾਰੂ, ਮਿਹਨਤੀ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸੋਚ ਦੇ ਮਾਲਕ ਮਨੀ ਫਰਵਾਹਾ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਵੱਡਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਵਾਰਡ ਦੇ ਵੋਟਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਤਾ ਅਤੇ ਸਾਫ਼-ਸੁਥਰੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਮੱਲੋ-ਮੱਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਫ਼ਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲੱਗੇ। ਵਾਰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲ ਰਹੇ ਭਰਵੇਂ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਕਾਰਨ ਮਨੀ ਫਰਵਾਹਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬੇਹੱਦ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਮਨੀ ਫਰਵਾਹਾ ਨੇ ਭਾਵੁਕ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮੁੱਚਾ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 26 ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਸੁੱਖ-ਸਹੂਲਤ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਵਾਰਡ ਦਾ ਸਰਵਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਕਰਵਾਉਣਾ ਮੇਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਨੀ ਫਰਵਾਹਾ ਨੇ ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ 26 ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁੱਖ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਖੇਡਾਂ ਦੀਆਂ ਆਧੁਨਿਕ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੇਣੀਆਂ ਮੇਰੀ ਪਹਿਲ ਹੋਵੇਗੀ।ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਰਡ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਰਾਤ ਸਮੇਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਹਰ ਗਲੀ-ਮੁਹੱਲੇ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਟ੍ਰੀਟ ਲਾਈਟਾਂ ਲਗਵਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਵਾਰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਨੌਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਰਡ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪੱਖਪਾਤ ਦੇ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਵਾਰਡ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਇੱਕ ਇਮਾਨਦਾਰ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਚੁਣਨ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ।

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਡਾ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਗੁਰਮਹਿਕ ਸਿੰਘ ਭਾਜਪਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ

ਬੰਗਾ (ਚਰਨਜੀਤ ਸੱਲ੍ਹਾ):- ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਭੂਸ਼ਣ ਸਨਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਡਾ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਗੁਰਮਹਿਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ (ਭਾਜਪਾ) ਦੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਅਹਿਮ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਮੁਕਤ, ਘੁੰਮੰਤੂ ਅਤੇ ਅਰਧ-ਘੁੰਮੰਤੂ ਜਨਜਾਤੀ ਕਲਿਆਣ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ ਜਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੰਜਾਰਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਸੰਭਵ ਹੋਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਡਾ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਗੁਰਮਹਿਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ "ਜੀ ਆਇਆਂ" ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਿਆ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਤਜਰਬਾ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ, ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਡਾ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਗੁਰਮਹਿਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰਹਿਤ, ਸਮਾਜਿਕ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਲਈ ਪੂਰੀ ਨਿਸ਼ਠਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ।

ਹਸਪਤਾਲ ਢਾਹਾਂ ਕਲੇਰਾਂ ਵਿਖੇ ਆਧੁਨਿਕ ਥਰੀ ਡੀ ਨਿਊਰੋ ਨੈਵੀਗੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਬੰਗਾ 27 ਜੂਨ (ਚਰਨਜੀਤ ਸੱਲ੍ਹਾ) ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਿਸ਼ਨ ਹਸਪਤਾਲ, ਢਾਹਾਂ ਕਲੇਰਾਂ ਵਿਖੇ ਨਿਊਰੋਸਰਜਰੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਅਪਰੇਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਨਿਊਰੋ ਨੈਵੀਗੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਊਰੋਸਰਜਨ ਡਾ. ਜਸਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਐਮ.ਸੀ.ਐਚ. ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਨਾਲ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ । ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਿਸ਼ਨ ਮੈਡੀਕਲ ਐਂਡ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਟਰੱਸਟ ਢਾਹਾਂ ਕਲੇਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਾਹਾਂ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਿਸ਼ਨ ਹਸਪਤਾਲ ਢਾਹਾਂ ਕਲੇਰਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਮੈਡੀਕਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਇਸੇ ਤਹਿਤ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਆਧੁਨਿਕ ਥਰੀ ਡੀ ਨਿਊਰੋ ਨੈਵੀਗੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਨਿਊਰੋਸਰਜਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਆਰੰਭ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਜਸਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਥਰੀ-ਡੀ ਨਿਊਰੋ ਨੈਵੀਗੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨਵੀਂ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਟਿਊਮਰ, ਸਿਰ ਦੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ, ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੇ ਰੋਗਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਜਟਿਲ ਨਿਊਰੋਸਰਜਰੀ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਵਿਚ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਮਿਆਰੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਧੁਨਿਕ ਮੈਡੀਕਲ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਜੀਵਨ ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਨਵੀਂ ਕੰਪਿਊਟਰਾਈਜ਼ਡ ਤਕਨੀਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਛੋਟੇ ਚੀਰੇ ਰਾਹੀਂ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਸੰਭਵ ਹੋ ਗਏ ਹਨ । ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੰਪਿਊਟਰ ਮੋਨੀਟਰ 'ਤੇ ਲਾਈਵ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਦੇਖਣ ਨਾਲ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਤੰਦਰੁਸਤ ਟਿਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਡਾ. ਸੈਣੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਵਿਚ ਮਰੀਜ਼ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਅਤੇ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੇ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਜਾਂ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਸਹੀ ਪਛਾਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੇ ਅਪਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਕਰੂ ਅਤੇ ਇੰਪਲਾਂਟ ਬਹੁਤ ਸਟੀਕਤਾ ਨਾਲ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ । ਡਾ. ਸੈਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਥਰੀ ਡੀ ਨਿਊਰੋ ਨੈਵੀਗੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਆਧੁਨਿਕ ਨਿਊਰੋਸਰਜਰੀ ਦਾ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਮਿਆਰੀ ਇਲਾਜ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ । ਮਰੀਜ਼ ਛੇਤੀ ਤੰਦਰੁਸਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਰਹਿਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਿਸ਼ਨ ਹਸਪਤਾਲ ਢਾਹਾਂ ਕਲੇਰਾਂ ਵਿਖੇ ਨਿਊਰੋਸਾਇੰਸ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਸਿਰ ਅਤੇ ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਐਕਸੀਡੈਂਟਾਂ ਵਿਚ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਜਖਮੀਆਂ ਲਈ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ 24 ਘੰਟੇ ਮਾਹਿਰ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਤਾਇਨਾਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਆਈ ਸੀ ਯੂ, ਐਚ.ਡੀ.ਯੂ. ਅਤੇ ਅਮਰਜੈਂਸੀ ਵਾਰਡ ਨਵੀਨਤਮ ਮੋਨੀਟਰਾਂ, ਵੈਂਟੀਲੇਟਰਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜੀਵਨ ਬਚਾਉ ਯੰਤਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਹਨ । ਤਸਵੀਰ :

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਿਸ਼ਨ ਹਸਪਤਾਲ ਢਾਹਾਂ ਕਲੇਰਾਂ ਦੇ ਡਾ. ਜਸਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ (ਨਿਊਰੋਸਰਜਨ) ਥਰੀ ਡੀ ਨਿਊਰੋ ਨੈਵੀਗੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਨਾਲ ਮਰੀਜ਼ ਦਾ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਨ ਮੌਕੇ।

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ: ਰੋਟੇਰੀਅਨ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਬਾਗੀ

ਬੰਗਾ (ਚਰਨਜੀਤ ਸੱਲ੍ਹਾ) ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਬੰਗਾ ਗ੍ਰੀਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰੋਟੇਰੀਅਨ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਬਾਗੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗਹਿਰੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਮੈਦਾਨਾਂ, ਜੰਗ ਦੇ ਮੈਦਾਨਾਂ, ਸਿੱਖਿਆ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਬਹਾਦਰੀ, ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਕਾਬਲੀਅਤ ਦੇ ਝੰਡੇ ਗੱਡਦੀ ਸੀ। ਛੇ ਫੁੱਟੇ ਗੱਭਰੂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸ਼ਾਨ, ਪਹਿਚਾਣ ਅਤੇ ਮਾਣ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਸੂਰਮੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਿਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਤੱਕ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਮੈਦਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਮ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰੌਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਅੱਜ ਬੜੇ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਅਫਸੋਸ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਦਲਦਲ ਵਿੱਚ ਫਸਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਛੇਵਾਂ ਦਰਿਆ ਵਗ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਅਣਗਿਣਤ ਘਰਾਂ ਦੇ ਚਿਰਾਗ ਬੁਝਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਮਾਂ ਦੀ ਗੋਦ ਸੁੰਨੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਭੈਣ ਦਾ ਵੀਰ ਵਿਛੜ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਪਿਤਾ ਦਾ ਸਾਇਆ ਉੱਠ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਵੀ ਪੀਲੂ ਦੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਸੱਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕੌਮ ਦੀ ਜਵਾਨੀ ਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਕੌਮ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਵੀ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰੋਟੇਰੀਅਨ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਬਾਗੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੜਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਚਲਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਆਓ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਸ਼ਾ ਵਿਰੋਧੀ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਅਸੀਂ ਸਭ ਮਿਲ ਕੇ ਇਹ ਪ੍ਰਣ ਕਰੀਏ ਕਿ ਆਪਣੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਮੁੜ ਤੰਦਰੁਸਤ, ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਅਤੇ ਰੰਗਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੋਵਾਂਗੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਸ਼ਾ-ਮੁਕਤ ਅਤੇ ਸੁਨਹਿਰਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਰ-ਾਸਤ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

Rtn. Dilbag Singh Chera president RC Banga Green

ਸਿੱਖ ਹਿਊਮਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜ ਬੰਗਾ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ

ਬੰਗਾ/ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ (ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਹੂੰਗੜਾ) ਸਿੱਖ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਲਜ, ਬੰਗਾ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ ਜੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਿੱਖ ਹਿਊਮਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਲੋੜਵੰਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਿੱਖ ਹਿਊਮਨ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਐਗਜੈਕਟਿਵ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ. ਗੁਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਹਿ-ਸਕੱਤਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ. ਕਰਨਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਜੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਸਥਾਨਕ ਸਕੱਤਰ ਸ. ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੱਲੀਝਿੱਕੀ ਵੱਲੋਂ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਫੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਵੱਲੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸ. ਗੁਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਅਮਰੀਕਾ-ਅਧਾਰਿਤ ਗੈਰ-ਲਾਭਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਸਿੱਖ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨਲ ਸੁਸਾਇਟੀ,ਚੰਡੀਗੜ ਦੇ ਸਾਝੇ ਯਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਪੰਜਾਬ, ਦਿੱਲੀ ਸਮੇਤ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋੜਵੰਦ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀ ਕਲਾਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਠ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅੰਕ ਲੈਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ ਵਸਨੀਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪੜਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਗਿਆਰਾਂ ਲੱਖ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਕਾਲਰਸ਼ਿਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਡਾ. ਨਿਰਮਲਜੀਤ ਕੌਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਧੰਨਵਾਦ ਡਾ. ਇੰਦੂਰੱਤੀ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਕਮਲਦੀਪ ਕੌਰ, ਡਾ.ਰਾਜੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾਂ, ਪ੍ਰੋ.ਮੰਨਮੰਤ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ.ਤਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ.ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੋ. ਰੂਬੀ, ਪ੍ਰੋ. ਪੂਜਾ, ਪ੍ਰੋ. ਮਨ ਰਾਜ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੋ. ਦੀਪਿਕਾ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਸ਼ਹਾਦਤ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਬੰਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਿਲਣੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ

ਜਲੰਧਰ (ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਹੂੰਗੜਾ) ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੰਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਵਿਲੱਖਣ ਪੈੜਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ (1926-2026) ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਜਨਤਕ ਲਾਮਬੰਦੀ ਕਰਨ, ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਸਿਖ਼ਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਮੇਲਾ ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਹਾਲ 'ਚ ਪਰਿਵਾਰਾਂ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੱਬਰਾਂ ਦੇ ਨਗਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਿਲਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੱਬਰ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸੂਰਮੇ ਅਮਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜ਼ਲੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਕਹੇ ਅਤੇ ਸਭਨਾਂ ਨੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਬੱਬਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸਿਜਦਾ ਕੀਤਾ। ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਹੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਪੂਰਵਕ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿੰਗ ਦੇ ਕਨਵੀਨਰ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਮੰਤਵ, ਕਾਰਜ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਕਮੇਟੀ, ਬੱਬਰਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ, ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਜੋਟੀ ਸਦਕਾ ਸਾਹ-ਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਰੌਸ਼ਨੀ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਰਵੀਂ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਏਗੀ ਮੇਲੇ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਪ੍ਰਾਪਤੀ। ਬੱਬਰਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਆਏ 50 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਮੁੱਲੜੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਖਿੱਚ ਭਰਪੂਰ ਬਣਾਉਣ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਰਵੀਂ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਯਕੀਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਠੋਸ ਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ। ਬੱਬਰ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਭਖ਼ਵੇਂ ਸੁਆਲਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਤ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ

ਪਰਿਵਾਰਾਂ, ਪਿੰਡਾਂ, ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਣੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 100 ਵਰ੍ਹੇ ਬਾਅਦ ਬੱਬਰਾਂ ਦੀ ਅਦੁੱਤੀ ਦੇਣ ਹੋਰ ਵੀ ਤਿੱਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗਕ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਜੀਅ ਜਾਨ ਲਗਾ ਕੇ ਬੱਬਰਾਂ ਦੇ ਚੌਮੁਖੀਆ ਚਿਰਾਗ਼ ਨੂੰ ਜਗਦਾ ਰੱਖਣਗੇ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੱਬਰਾਂ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਤਨ, ਮਨ, ਧਨ ਸਭ ਕੁੱਝ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਹਿਰ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਫਾਂਸੀਆਂ, ਉਮਰ ਕੈਦ, ਕਾਲ਼ੇ ਪਾਣੀ, ਤਸ਼ੱਦਦ ਝੱਲੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਅਥਾਹ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਪਰ ਬੇਹੱਦ ਦੁੱਖ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ 100 ਵਰ੍ਹੇ ਮਗਰੋਂ ਬਦੇਸ਼ੀ ਸਾਮਰਾਜੀਏ, ਦੇਸੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣੇ ਅਤੇ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੀਆਂ ਲੋਟੂ ਹਾਕਮ ਜਮਾਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ ਉਪਰ ਸਵਾਰ ਹਨ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਉਪਰ ਕਹਿਰ ਬਣਕੇ ਵਰ੍ਹ ਰਿਹਾ ਫਾਸ਼ੀ ਹੱਲਾ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਹੱਕਾਂ ਉਪਰ ਬੁਲਡੋਜ਼ਰ ਚਾੜ੍ਹ ਰਿਹੈ, ਦੋਮ ਦਰਜ਼ੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝਕੇ ਉਭਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਬੱਬਰਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਯਾਦ ਕਰਨਾ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ। ਅਸਲ ਗੱਲ ਤਾਂ ਇਹ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਿਸ ਮਿਸ਼ਨ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਜਮਹੂਰੀਅਤ, ਬਰਾਬਰੀ, ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਲਈ ਲੜੇ ਉਸਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਲੱਕ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਤੁਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਉਪਰੰਤ ਸਾਰ-ਤੱਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਯਾਦਗਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਪਰਮਿੰਦਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੱਬਰ ਲਹਿਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਲਈ ਕੁਝ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮਸਲਨ ਹਰ ਪਿੰਡ ਬੱਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ ਦੀਆਂ ਫਲੈਕਸਾਂ ਲੱਗਣ, ਪਿੰਡਾਂ/ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਕਮੇਟੀਆਂ ਜੱਥੇਬੰਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਪਿੰਡਾਂ/ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਢੁਕਵੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਢੁਕਵੀਆਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਮੱਗਰੀ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਲਿਜਾਈ ਜਾਏ। ਗ਼ਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ 'ਚ ਲੰਗਰ, ਵਲੰਟੀਅਰ ਅਤੇ ਲੋਕ-ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਬੱਬਰਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅੱਗੇ ਆਉਣ। ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰੋ. ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੁੱਟਰ, ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਚਰੰਜੀ ਲਾਲ ਕੰਗਣੀਵਾਲ, ਵਿਜੈ ਬੰਬੇਲੀ, ਡਾ. ਸੈਲੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜ ਦਰਜਣ ਦੇ ਕਰੀਬ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਿਲਣੀ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿੱਗਰ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤੇ। ਜਿਹਨਾਂ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਜੈ ਬੰਬੇਲੀ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਬੱਬਰ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਫਰੋਲਦਿਆਂ' ਬੱਬਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਭੇਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਪ੍ਰਿੰਸ ਦੁਸਾਂਝ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਬਲਾਕ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਰੁੜਕਾ ਕਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ

ਫਿਲੌਰ/ਅੱਪਰਾ, ,27 ਜੂਨ (ਦੀਪਾ)-ਬਲਾਕ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਰੁੜਕਾ ਕਲਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਆਗੂ ਪ੍ਰਿੰਸ ਦੁਸਾਂਝ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ 430 ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਹਰਾਕੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦਾ ਆਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ। ਜਿੱਤ ਦੀ ਖਬਰ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ ਨੌਜਵਾਨ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਦੌੜ ਗਈ। ਪਿੰਡ ਦੁਸਾਂਝ ਕਲਾਂ ਪਹੁੰਚਣ ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿੱਘਾ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹਾਰ ਪਾਕੇ ਲੱਡੂ ਖੁਆਕੇ ਮੂੰਹ ਮਿੱਠਾ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਰਪੰਚ ਨਿਰਮਲ ਕੁਮਾਰ ਨਵੀਂ ਨੇ ਪ੍ਰਿੰਸ ਦੁਸਾਂਝ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਜਿੱਤ ਤੋਂ

ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਿੰਸ ਦੁਸਾਂਝ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਜਿੱਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਹਰ ਉਸ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬਣ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਅਤੇ ਮਸਲਿਆ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਡਟੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਲਾਕ ਰੁੜਕਾ ਕਲਾਂ ਦੇ ਲਈ ਪੂਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹ ਵੋਟਰਾਂ, ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਦਾ ਤਹਿਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਿੰਸ ਦੁਸਾਂਝ, ਸਰਪੰਚ ਨਿਰਮਲ ਕੁਮਾਰ ਨਵੀਂ, ਬਲਾਕ ਸੰਮਤੀ ਮੈਂਬਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਚੌਧਰੀ ਮਨੋਹਰ ਲਾਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਸਾਬਕਾ ਪੰਚ ਜਸਵੀਰ ਰਾਮ, ਸਾਬਕਾ ਪੰਚ ਸੁੱਖ ਰਾਮ, ਮਾ ਗੁਰਮੀਤ ਰਾਮ, ਸੋਢੀ ਰਾਮ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ, ਮੋਹਣ ਲਾਲ, ਖੁਸ਼ੀ ਰਾਮ, ਤਰਸੇਮ ਲਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾਂ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਸਾਥੀ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਕਾਠਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਅੱਗੇ ਵੇਚਣ ਵਾਲਾ ਮੁਲਜ਼ਮ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ, ਚੋਰੀ ਦਾ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਬਰਾਮਦ

ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ /ਕਾਠਗੜ੍ਹ, 27 ਜੂਨ (ਜਤਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ) : ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਦੇ ਥਾਣਾ ਕਾਠਗੜ੍ਹ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਮੁਖ਼ਬਰ ਖ਼ਾਸ ਦੀ ਇਤਲਾਹ 'ਤੇ ਮੁਸਤੈਦੀ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵੇਚਣ ਦੇ ਗੋਰਖਧੰਦੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਸਫ਼ਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਏ.ਐਸ.ਆਈ. ਪ੍ਰੇਮ ਲਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਖ਼ਬਰ ਖ਼ਾਸ ਨੇ ਸੂਚਨਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਭਜਨ ਲਾਲ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮ ਲਾਲ, ਵਾਸੀ ਨੱਥਾਨੰਗਲ ,ਥਾਣਾ ਕਾਠਗੜ੍ਹ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ, ਜੋ ਕਿ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਅੱਗੇ ਵੇਚਣ ਦਾ ਆਦੀ ਹੈ, ਅੱਜ ਵੀ ਚੋਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵੇਚਣ ਦੀ ਫਿਰਾਕ ਵਿੱਚ ਨੱਬਾ ਨੰਗਲ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਕਾਠਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਖ਼ਤਾ ਇਤਲਾਹ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਪੁਲਿਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਕਾਠਗੜ੍ਹ ਖੱਡ ਦੇ ਕੋਲ ਤੁਰੰਤ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਕਰਕੇ ਚੈਕਿੰਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ

ਦੌਰਾਨ ਮੁਲਜ਼ਮ ਭਜਨ ਲਾਲ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਦੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਮੇਤ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ 1 ਚੋਰੀ ਦਾ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਫ਼ਲਤਾਪੂਰਵਕ ਬਰਾਮਦ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਫੜੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚੋਂ ਚੋਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲਾਂ ਦੇ ਬਰਾਮਦ ਹੋਣ ਦੀ ਵੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਾਠਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਮੁਲਜ਼ਮ ਭਜਨ ਲਾਲ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਅਗਲੇਰੀ ਤਫਤੀਸ਼ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਮਿਡ ਟਾਊਨ ਦੇ ਸਲਾਨਾ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਡਾ: ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਡਾ: ਰੀਚੂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਸਨਮਾਨਿਤ

ਲੁਧਿਆਣਾ 27 ਜੂਨ (ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਐੱਮ.ਏ.) ਰੋਟਰੀ ਕਲੱਬ ਲੁਧਿਆਣਾ ਮਿਡ ਟਾਊਨ ਵੱਲੋਂ ਸਲਾਨਾ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਆਰ ਸੀ ਐਲ ਐਮ ਜੇ ਸਾਡੇ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਲੱਬ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਆਰ ਟੀ ਐਨ ਡਾਕਟਰ ਵਿਕਾਸ ਲੂੰਬਾ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰ ਰੀਚੂ ਲੂੰਬਾ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਆਰ ਸੀ ਐਲ ਐਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਡਾਕਟਰ ਵਿਕਾਸ ਲੂੰਬਾ ਅਤੇ ਟੀਮ ਨੂੰ ਆਰ.ਸੀ ਐਲ ਐਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਾਲ ਲਈ ਸਲਾਮ ਤੁਹਾਡੇ ਸਮਰਪਣ ਊਰਜਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ।

ਸਾਡਾ ਲਾਲਚ ਸਾਡੀ ਮੌਤ

ਲਾਲਚ ਨੇ ਜ਼ਹਿਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ,
ਹਵਾ , ਮਿੱਟੀ ਤੇ ਪਾਣੀ ।
ਅਪਣੇ ਘਰ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਿਆਣੇ ,
ਕਿਰਤ ਨਾ ਕਰਨ ਸਿਆਣੀ ।
ਖੇਤ ਮੋਟਰਾਂ 'ਤੇ ਛਾਂ ਜੋਗੇ ;
ਰੁੱਖ ਵੀ ਨਈਓਂ ਮਿਲਦੇ ;
ਸਾਨੂੰ ਬਾਗ਼ ਵਧੇਰਿਆਂ ਵਾਲੀ ,
ਹੋ ਗਈ ਗੱਲ ਪੁਰਾਣੀ ।

ਮੂਲ ਚੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ,
ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਧੂਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੰਗਰੂਰ ।
99148366037

'ਵਾਹਗਾ ਬਾਰਡਰ'

ਸੰਗਤ ਨਾਲ 'ਵਾਹਗਾ' ਬਾਰਡਰ,
ਮੈਂ ਸੱਜਣੋਂ ਵੇਖਕੇ ਆਇਆ।
ਲਾਲ, ਕਾਲ਼ੀਆਂ ਕਲਗੀਆਂ ਵਾਲਿਆਂ,
ਆਪਣਾ ਜਲਵਾ ਇੰਝ ਦਿਖਾਇਆ।
ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਲੱਤਾਂ ਬਾਹਾਂ ਮਾਰਦੇ,
ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਵੱਲ ਜਾਂਦੇ,
ਵੇਖ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਵਾਲੇ,
ਉੱਚੀ ਚੀਕਾਂ ਰੌਲ਼ੀ ਪਾਉਂਦੇ।
ਰੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ,
ਪੈਂਦੇ ਸੀ ਕਰ ਕਰ ਹੱਲੇ।
ਅੱਤ ਗਰਮੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ,
ਮੇਰੇ ਕੁਝ ਨੀ ਪਿਆ ਪੱਲੇ।
ਮੇਜਰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਨਫ਼ਰਤ,
ਉਥੇ ਵਧਾਉਂਦੇ ਨਜ਼ਰ ਸੀ ਆਏ।
ਜੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੁਝ ਮਿਲਿਆ?
ਉਹ ਕਿਰਪਾ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਸਮਝਾਏ।

ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਬੁਢਲਾਡਾ
94176 42327

ਇਕ ਦਿਨ ਤੁਸੀਂ ਸਮਝੋਗੇ...

ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਮਾਂ
ਮੇਰੇ ਤੇ ਵੀ ਆਏ ਔਖੇ ਦਿਨ
ਮੈਂ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਥੱਕ
ਗੁੱਸਾ ਵੀ ਆਉਂਦਾ
ਮੈਂ ਗਲਤੀਆ ਕੀਤੀਆਂ ਕਈ
ਪਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਛੱਡਿਆ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾ।
ਉਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ
ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਖੁਦ
ਟੁੱਟ ਰਹੀ ਸੀ
ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾਕੀਤਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਪਿਆਰ।
ਜੇ ਮੈਂ ਕਰਦੀ ਸੀ
ਸਖਤੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ
ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ
ਕਿਉਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸੀ ਮੇਰੀ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ।
ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੇਰੇ ਲਈ ਬੋਝ
ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਸੀ ਮੇਰੇ ਜਿਉਣ ਦਾ ਸਾਧਨ
ਅੱਜ ਵੀ ਹੋ।
ਪਿਆਰ ਨਾਲ
...ਮਾਂ

ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖੋ

ਬਹੁਤੇ ਬੱਚੇ ਵੱਡੇ ਹੋ
ਰੱਖਦੇ ਯਾਦ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆ
ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਮਾਂ ਦੇ ਅਹਿਸਾਨ।
ਤੁਹਾਡੀ ਮਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੰਪੂਰਨ
ਕਈ ਬਾਰ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਥੱਕੀ
ਫਿਕਰਾਂ 'ਚ ਘਿਰੀ
ਅਤੇ ਕਦੇ
ਚੁਪਚਾਪ ਅੰਦਰੋ ਟੁੱਟ ਰਹੀ।
ਸ਼ਾਇਦ ਨਾ ਦੇ ਸਕੀ ਹੋਵੇ
ਇਕ ਵਧੀਆ ਬਚਪਨ
ਪਰ ਉਸਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਦਿੱਤਾ
ਜੋ ਉਹ ਸਕਦੀ ਸੀ ਦੇ।
ਉਸ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ
ਇਹ ਵੀ ਰੱਖੋ ਯਾਦ
ਉਹ ਖੁਦ ਵੀ ਸਿੱਖ ਰਹੀ ਸੀ ਮਾਂ ਬਣਨਾ
ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੜਾਈਆ ਨਾਲ ਰਹੀ ਸੀ ਜੂਝ
ਜਿੰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ।
ਇਕ ਦਿਨ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਹਿਸਾਸ
ਉਸ ਨੇ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ
ਬਹੁਤ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ।
ਇਸ ਲਈ ਕਰੋ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ
ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਹੈ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ
ਉਸ ਨੂੰ ਰੱਖੋ ਆਪਣੇ ਆਸ-ਪਾਸ।

ਪੰਜਾਬੀ ਰੂਪ: ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ
ਕੈਨੇਡਾ

ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਦੀਵਾ

ਮਿੱਟੀ ਦਿਆ ਦੀਵਿਆ, ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਲਈ ਜਗਣਾ ਸਿੱਖ ਲੈ,
ਘੁੱਪ ਹਨ੍ਹੇਰੀ ਰਾਤ ਦੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ, ਸੂਰਜ ਵਾਂਗੂੰ ਤਣਨਾ ਸਿੱਖ ਲੈ।
ਨਾ ਤੂੰ ਮੰਦਰ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਬਣਨਾ, ਨਾ ਮਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਬਣੀਂ,
ਕਿਸੇ ਨਿਮਾਣੀ ਕੁੱਲੀ ਦਾ ਤੂੰ, ਸੱਚੜਾ ਹੀ ਭਗਵਾਨ ਬਣੀਂ।
ਉੱਚੇ ਮਹਿਲ ਮੁਨਾਰਿਆਂ ਕੋਲੋਂ, ਮੁੱਖ ਮੋੜ ਕੇ ਲੰਘਣਾ ਸਿੱਖ ਲੈ,
ਓ ਮਿੱਟੀ ਦਿਆ ਦੀਵਿਆ, ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਲਈ ਜਗਣਾ ਸਿੱਖ ਲੈ।
ਤੇਰੇ ਤੇਲ 'ਚ ਮਹਿਕ ਮੁੜਕੇ ਦੀ, ਬੱਤੀ ਰੂਹ ਦਾ ਰੇਸ਼ਮ ਹੋਵੇ,
ਤੇਰੇ ਚਾਨਣ ਦੀ ਹਰ ਲੀਕ 'ਚੋਂ, ਉੱਠਦਾ ਕੋਈ ਤਰੰਨੁਮ ਹੋਵੇ।
ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਇਸ ਜੰਗ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਮਸ਼ਾਲ ਬਣ ਕੇ ਮਘਣਾ ਸਿੱਖ ਲੈ,
ਓ ਮਿੱਟੀ ਦਿਆ ਦੀਵਿਆ, ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਲਈ ਜਗਣਾ ਸਿੱਖ ਲੈ।
ਜ਼ੁਲਮ ਦੀਆਂ ਜਦ ਵਗਣ ਹਵਾਵਾਂ, ਹਿੱਕ ਤਾਣ ਕੇ ਖੜ੍ਹ ਜਾਈਂ,
ਬਣ ਕੇ ਲੋਅ ਕਿਸੇ ਰਾਹੀ ਦੀ, ਹਨ੍ਹੇਰਿਆਂ ਦੇ ਸੰਗ ਲੜ ਜਾਈਂ।
ਲਹੂ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਵਾਟੀ, ਅਣਖ ਨਾਲ ਹੁਣ ਬਲਣਾ ਸਿੱਖ ਲੈ,
ਓ ਮਿੱਟੀ ਦਿਆ ਦੀਵਿਆ, ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਲਈ ਜਗਣਾ ਸਿੱਖ ਲੈ।
ਤੂੰ ਜਗਦਾ ਏਂ ਤਾਂ ਜਗਦੀ ਹੈ, ਉਮੀਦ "ਖਿੱਚੀ" ਦੇ ਸੀਨੇ ਵਿੱਚ,
ਸੌ-ਸੌ ਸੂਰਜ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਨੇ, ਤੇਰੇ ਇਸ ਪਸੀਨੇ ਵਿੱਚ।
ਮੌਤ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਪੈਰ, ਮੰਜ਼ਿਲ ਦੇ ਵੱਲ ਵਧਣਾ ਸਿੱਖ ਲੈ,
ਓ ਮਿੱਟੀ ਦਿਆ ਦੀਵਿਆ, ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਲਈ ਜਗਣਾ ਸਿੱਖ ਲੈ।

ਪ੍ਰੋ. ਪਵਨ ਖਿੱਚੀ, ਮਾਨਸਾ
ਮੋਬਾ. 9478160786

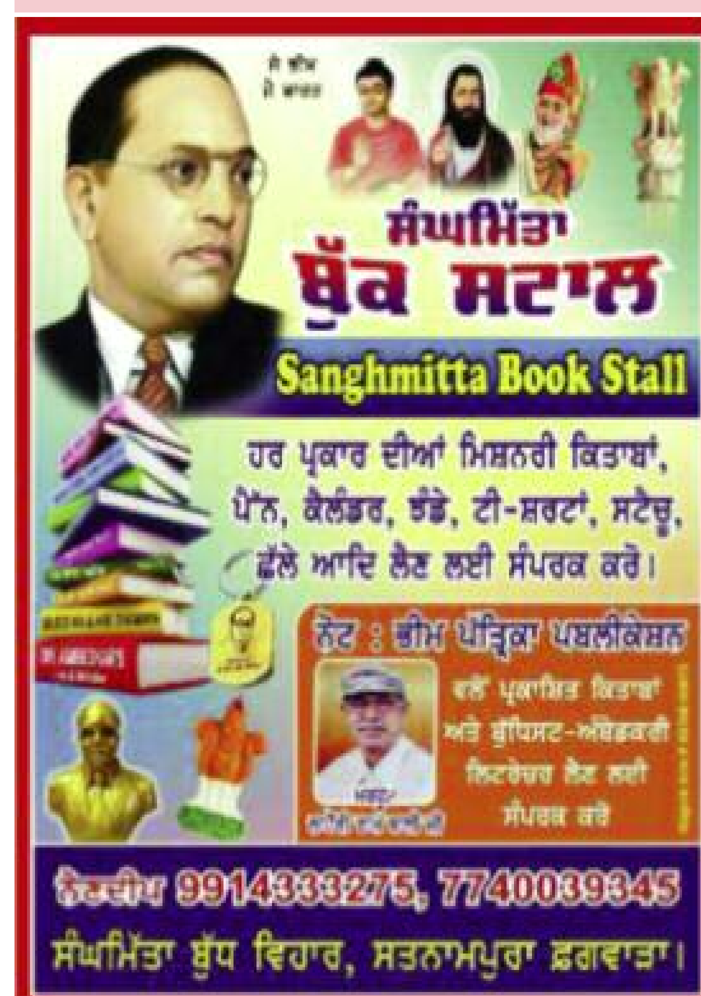

ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਬਸਪਾ ਦੀ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਸਮੀਖਿਆ ਬੈਠਕ: ਰਾਮਜੀ ਗੌਤਮ, ਬਿਪਲ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਡਾ. ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਵੱਲੋਂ ਅਧਿਆਪਕ ਭਰਤੀ 'ਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਨਿੰਦਾ; ਸੂਬੇ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ 'ਪੰਜਾਬ ਸੰਭਾਲੋ ਮੁਹਿੰਮ' ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਲਿਆ ਅਹਿਮ ਸੰਕਲਪ

ਬਠਿੰਡਾ ਜੂਨ(ਚਰਨਜੀਤ ਸੱਲ੍ਹਾ) ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ (ਬਸਪਾ) ਵੱਲੋਂ ਅੱਜ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਉ ੱਚ-ਪ ੱਧਰੀ ਸਮੀਖਿਆ ਬੈਠਕ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਹਾਲਾਤ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਅਤੇ 'ਪੰਜਾਬ ਸੰਭਾਲੋ ਮੁਹਿੰਮ' ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਬੇਹੱਦ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਅਹਿਮ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਬਸਪਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੁੱਖ ਸੈਕਟਰ ਪ੍ਰਭਾਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਰਾਮਜੀ ਗੌਤਮ ਜੀ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ, ਜਦਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਭਾਰੀ ਬਸਪਾ ਸ੍ਰੀ ਬਿਪਲ ਕੁਮਾਰ ਜੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਬੈਠਕ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾਕਟਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਨੇ ਕੀਤੀ।

ਬੈਠਕ ਦੌਰਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਹਾਲਾਤ 'ਤੇ ਡੂੰਘੀ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਦਲਿਤ, ਪਿਛੜੇ ਅਤੇ ਵਾਂਝੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਕੁਚਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਜ਼ੰਮਤ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਅਧਿਆਪਕ ਤੇ ਲੈਕਚਰਾਰ ਭਰਤੀ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਸ

ਬਸਪਾ ਦੀ ਸੀਨੀਅਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਲੈਕਚਰਾਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ (ਸ਼ਛ) ਅਤੇ ਪਿਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ (ਭਛ) ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨੂੰ 'ਸਿਫ਼ਰ' (ਜ਼ੀਰੋ) ਕਰਨ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ 'ਤੇ ਤਿੱਖਾ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਬੇਹੱਦ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਬਾਬਾਸਾਹਿਬ ਡਾ. ਬੀ.ਆਰ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਕੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਦਲਿਤ ਅਤੇ ਪੱਛੜੇ ਵਰਗ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਉੱਤੇ ਸ਼ਰੇਆਮ ਡਾਕਾ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਸਪਾ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੈਕਲਾਗ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਾ ਬਣਦਾ ਹੱਕ ਤੁਰੰਤ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਉੱਤਰ ਕੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾਕੁੰਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗੀ।

'ਪੰਜਾਬ ਸੰਭਾਲੋ ਮੁਹਿੰਮ' ਰਾਹੀਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦਾ ਅਹਿਦ

ਇਸ ਮੌਕੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਰਾਮਜੀ ਗੌਤਮ, ਸ੍ਰੀ ਬਿਪਲ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਡਾ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਰੀਮਪੁਰੀ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਗੰਭੀਰ ਸੰਕਟਾਂ—ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਥਾਹ ਕਰਜ਼ਾ, ਨੌਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਰਹੀ ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਮਾਰ—ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ 'ਪੰਜਾਬ ਸੰਭਾਲੋ ਮੁਹਿੰਮ' ਨੂੰ ਹੁਣ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕੋਨੇ-ਕੋਨੇ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਘਰ-ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਅਤੇ ਲਾਮਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕੇ।

ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ, ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਇੱਕ ਕਰ ਦੇਣ। ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਜਥੇਬੰਦਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਅਹਿਮ ਜਥੇਬੰਦਕ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵੀ ਲਏ ਗਏ ਸਮੀਖਿਆ ਬੈਠਕ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ ਇਨਚਾਰਜ ਬਸਪਾ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਉਹਨੂੰ ਬਸਪਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਸੰਭਾਲੋ ਮਹਿਮ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਏ ਹੋਏ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜੋਨ ਕੁਆਰਡੀਨੇਟਰ ਸਰਦਾਰ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਸੁਲਹਾਨੀ ਸਟੇਟ ਜਨਰਲ ਸੈਕਟਰੀ ਸਟੇਟ ਜਨਰਲ ਸੈਕਟਰੀ ਜੋਨ ਇੰਚਾਰਜ ਦੌਲਤ ਰਾਮ ਜ਼ਿਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਤ ਰਾਮ ਮੱਲੀਆਂ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਚੌਹਾਨ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੋਗਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ।

ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਲਾਹਾ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਸਦਮਾ

• ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਵੱਡੇ ਵੀਰ ਮਨਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਲਾਹਾ • ਮੀਡੀਆ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਹਲਕਿਆਂ ਨੇ ਸੇਜ਼ਲ ਨੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਦਿੱਤੀ ਅੰਤਿਮ ਵਿਦਾਇਗੀ • ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, 27 ਜੂਨ,(ਤਰਸੇਮ ਦੀਵਾਨਾ) ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਗੁਰਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਲਾਹਾ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਰੇਲ ਕੋਚ ਫੈਕਟਰੀ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਟੈਕਨੀਸ਼ੀਅਨ (ਰੂਫ ਸੈਕਸ਼ਨ) ਮਨਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਲਾਹਾ (56) ਸਪੁੱਤਰ ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਪਲਾਹਾ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵੱਲੋਂ ਬਖਸ਼ੀ ਹੋਈ ਸਵਾਸਾਂ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਭੋਗਦੇ ਹੋਏ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਬਿਰਾਜੇ ਙ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਹਰਿਆਣਾ ਰੋਡ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਖੇ ਪੂਰੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਰਸਮਾਂ ਅਤੇ ਨਮ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਯਾਤਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੁਹੱਲਾ ਟਿੱਬਾ ਸਾਹਿਬ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਸਾਕ-ਸੰਬੰਧੀਆਂ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੀਡੀਆ ਜਗਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਾਸ਼ਨਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੁੱਖ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿੱਚ ਸਮੂਹ ਪਲਾਹਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਡੂੰਘੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ.ਮਨਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪਲਾਹਾ ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੱਮਿਤ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ 4 ਜੁਲਾਈ ਦਿਨ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੁਹੱਲਾ ਟਿੱਬਾ ਸਾਹਿਬ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਖ਼ੇ ਪੈਣਗੇ ਉਪਰੰਤ ਧੁਰ ਕੀ ਬਾਣੀ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿ ਜੀ ਸਹਾਇ ਮੁਹੱਲਾ ਟਿੱਬਾ ਸਾਹਿਬ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਖ਼ੇ ਬਾਅਦ ਦੁਪਿਹਰ 12 ਵਜੇ ਤੋਂ 1:30 ਵਜੇ ਤੱਕ ਹੋਣਗੇ।

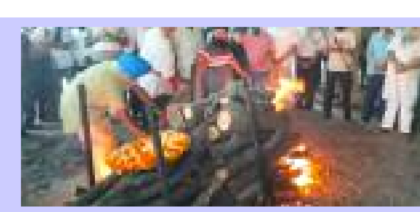

ਮੋਰਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਭਲਕੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲਾ, ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਚੰਨੀ ਕਰਨਗੇ ਸ਼ਿਰਕਤ

ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਾਇਕ ਗੁਲਾਬ ਸਿੱਧੂ ਬੰਨ੍ਹਣਗੇ ਸਮਾਂ, ਤਿਆਰੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ

ਮੋਰਿੰਡਾ, 27 ਜੂਨ (ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੈਪੀ): ਸਥਾਨਕ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਮੋਰਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਭਲਕੇ 28 ਜੂਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲਾ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਯੂਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂ ਗੁਰਸੇਵਕ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਗੁਰੂ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ) ਵੱਲੋਂ ਕੌਂਸਲਰ ਮਾਤਾ ਸਿਕੰਦਰ ਕੌਰ ਗਿੱਲ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਬੁਲਾਈ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਯੂਥ ਆਗੂ ਗੁਰੂ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਤੰਦਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਮੇਲਾ 28 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ ਸਥਾਨਕ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀ ਵਿਖੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਮੁੱਖ

ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਹੋਣਗੇ। ਮੇਲੇ ਦੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਗੁਲਾਬ ਸਿੱਧੂ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਟੀਮ ਸਮੇਤ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਉਣਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੇਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਪਨਗ੍ਰੇਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬੰਤ ਸਿੰਘ ਕਲਾਰਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਰੂਪਨਗਰ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੱਕੀ, ਕੌਂਸਲਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਛਿੱਬਰ, ਕੌਂਸਲਰ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ, ਕੌਂਸਲਰ ਰਾਜੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਿਸੋਦੀਆ, ਕੌਂਸਲਰ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਵਿਗੇਸ਼ ਸੂਦ, ਕੌਂਸਲਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਰਾਹੁਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਬਿੱਲਾ ਬਾਜਵਾ, ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਲਾਲਾ, ਨੰਬਰਦਾਰ ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੀਚਰਾ ਅਤੇ ਸੰਨੀ ਭੂਮਕ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਕੌਂਸਲਰ ਅਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਪਤਵੰਤੇ ਸੱਜਣ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਮੂਹ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਇਸ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸ਼ਾਮ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਨਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੋਲੀਓ ਮੁਕਤ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹਰ ਪਰਿਵਾਰ ਨਿਭਾਏ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ: ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਡਾ. ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ

• 0 ਤੋਂ 5 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੇ ਹਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪੋਲੀਓ ਰੋਕੂ ਬੂੰਦਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਪਿਲਾਓ • ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਲਸ ਪੋਲੀਓ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਸਫ਼ਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ, 27 ਜੂਨ(ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਾਲੀਆ): ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਡਾ. ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 28 ਤੋਂ 30 ਜੂਨ 2026 ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਲਸ ਪੋਲੀਓ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ 0 ਤੋਂ 5 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੇ ਹਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪੋਲੀਓ ਰੋਕੂ ਬੂੰਦਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਪਿਲਾਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 28 ਜੂਨ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਪੋਲੀਓ ਬੂਥਾਂ 'ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੋਲੀਓ ਰੋਕੂ ਬੂੰਦਾਂ ਪਿਲਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਜਦਕਿ 29 ਅਤੇ 30 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਘਰ-ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਛੁੱਟੇ ਹੋਏ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨੇੜਲੇ ਪੋਲੀਓ ਬੂਥ ਤੱਕ ਲਿਆ ਕੇ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ

ਸਫ਼ਲ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ। ਡਾ. ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤ ਪੋਲੀਓ ਮੁਕਤ ਹੈ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਪੋਲੀਓ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਕਾਰਨ ਲਗਾਤਾਰ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੋਲੀਓ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਰੀਕਾ ਹਰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਲਸ ਪੋਲੀਓ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਹਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪੋਲੀਓ ਰੋਕੂ ਬੂੰਦਾਂ ਪਿਲਾਉਣਾ ਹੈ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਯਮਿਤ ਟੀਕਾਕਰਨ ਅਧੀਨ ਪੋਲੀਓ ਦੀਆਂ ਖੁਰਾਕਾਂ ਮਿਲ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਲਸ ਪੋਲੀਓ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੂੰ ਪੋਲੀਓ ਰੋਕੂ ਬੂੰਦਾਂ ਪਿਲਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।
ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਨੇ ਸਮੂਹ ਸਮਾਜਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਪੰਚਾਇਤ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਬੱਚਾ ਪੋਲੀਓ ਰੋਕੂ ਬੂੰਦਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਾ ਰਹੇ ਅਤੇ ਪੋਲੀਓ ਮੁਕਤ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਕ ਦਿਨ 'ਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ 200 ਲੀਟਰ ਡੀਜ਼ਲ ਤੇਲ ਦੀ ਰੱਖੀ ਸ਼ਰਤ ਨਿੰਦਣਯੋਗ

ਫਿਲੌਰ/ਅੱਪਰਾ, 27 ਜੂਨ (ਦੀਪਾ)-ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ 'ਚ 200 ਲੀਟਰ ਡੀਜ਼ਲ ਤੇਲ ਦੀ ਲਗਾਈ ਸ਼ਰਤ ਰੱਖਕੇ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਵੱਲ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਹੈ । ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਝੋਨੇ ਦੀ ਲਵਾਈ ਦਾ ਸੀਜਨ ਚੱਲਣ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾਂ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪਾਂ ਦੇ ਚੱਕਰ ਕੱਟਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ । ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਲ ਭੌਂਸਲੇ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਝੋਨੇ ਦੇ ਲਵਾਈ ਦੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸੀਜਨ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਉਕਤ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ

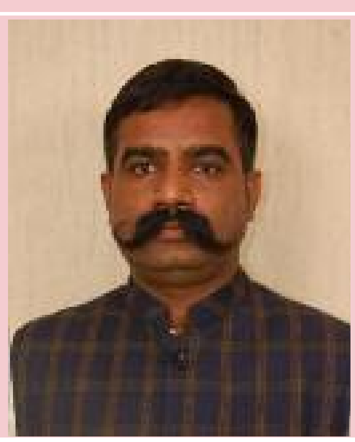

ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ । ਭੌਂਸਲੇ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਖੁਦ ਪੈਟਰੋਲ ਪੰਪ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸਾਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਝੋਨੇ ਦੇ ਸੀਜਨ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ 200 ਲੀਟਰ ਡੀਜ਼ਲ ਤੇਲ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਮਾਰੂ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ । ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਮੁੱਲ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨ ਮੰਦੇ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਮਾਰੂ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਨਵੀਂ ਸਿਰਦਰਦੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਲਵਾਈ ਦੇ ਸੀਜਨ ਕਾਰਨ ਇਕ ਦਿਨ ਚ 200 ਲੀਟਰ ਡੀਜ਼ਲ ਤੇਲ ਦੀ ਰੱਖੀ ਸ਼ਰਤ ਵਾਪਿਸ ਲੈਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਮਿਲੇ।

ਬੰਗਾ-ਮੁਕੰਦਪੁਰ ਰੋਡ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਪਾਬੰਦੀ

ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ (ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਹੂੰਗੜਾ) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਲੋਕ ਹਿੱਤ ਅਤੇ ਸੜਕੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗੁਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਔਲਖ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 2023 ਦੀ ਧਾਰਾ 163 ਅਧੀਨ ਮਿਲੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਬੰਗਾ-ਮੁਕੰਦਪੁਰ ਸੜਕ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਵਾਹਨਾਂ ਦੇ ਲੰਘਣ ਅਤੇ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਕਮ 26 ਜੂਨ 2026 ਤੋਂ 25

ਅਗਸਤ 2026 ਤੱਕ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਰਹਿਣਗੇ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਰੋਡ 'ਤੇ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਭਾਰੀ ਵਾਹਨਾਂ ਕਾਰਨ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਹਾਦਸੇ ਵਾਪਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ।

ਹੋਮਿਓਪੈਥਿਕ ਹੈਲਥ ਕਲੀਨਿਕ (ਡਰਬੀ) ਰਜਿ:
HOMOEOPATHIC HEALTH CLINIC (DERBY) REGD.

[illegible] (FREE CONSULTATION) [illegible]

GENERAL DISEASES: [illegible] (Diabetes), [illegible] (Asthma), [illegible] (Arthritis), [illegible] (Rheumatism), [illegible] (Sciatica), [illegible] (Indigestion), [illegible] (Heart Burning) [illegible] (Constipation), [illegible] (Piles) [illegible] (Haemorrhoids), [illegible] (Flatulence), [illegible] (Jaundice), [illegible] (Hepatitis), [illegible] (Hernia), [illegible] (Blood Presure High or Low), [illegible] (Obesity), [illegible] (Migraine), [illegible] (Hair Falling) [illegible] (Alopecia), [illegible] (Acne), [illegible] (Pigmentation), [illegible] (Bleeding Gums & Pyorrhoea), [illegible] (Tinnitis) [illegible] (Vertigo), [illegible] (Anaemia), [illegible] (Neuralgia), [illegible] (Depression).

{ ਖੁਜਲੀ Eczema ਜਾਂ ਸੋਰਾਈਸਿਸ Psoriasis, ਮਿਰਗੀ ਦੇ ਦੌਰੇ Epileptic Fits, ਨਿਰਉਤਸ਼ਾਹ, Depression, ਵਰਗੀਆਂ ਦੁੱਖਦਾਈ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਜੜ੍ਹੋਂ ਖਤਮ ਕਰਦੇ ਹਾਂ }

EYE DROPS: ਅੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਹਰ ਕਿਸੇ ਲਈ ਮਦਦਗਾਰ (ਇਕ ਅਜੂਬਾ) £13

TONICS - 1) ਸਰੀਰਕ ਸ਼ਕਤੀ ANAEMIA, [illegible] (ਇਕ ਲੀਟਰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਲਈ) ਕੀਮਤ £120

2) ਮਾਨਸਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਲਈ: (NERVE TONIC)- ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ, ਥਕਾਣ, [illegible] (ਇਕ ਲੀਟਰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਲਈ) ਕੀਮਤ £120

ਮਰਦਾਨਾ ਬੀਮਾਰੀਆਂ-ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਲਈ ਨੁਸਖੇ:

1) [illegible] -------- 1 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ £35
2) [illegible] -------- 1 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ £35
3) [illegible] (HEALTHY SPERMS) [illegible] 1 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ £40
4) [illegible] -------- 1 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ £35
5) [illegible] -------- 1 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ £35
6) [illegible] -------- 1 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ £30
7) [illegible] -------- 1 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ £25
8) [illegible] -------- 1 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ £25

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਗੁਪਤ ਰੋਗ ਜਿਵੇਂ :

[illegible] (AZOOSPERMIA), [illegible] (HYDROCELE), [illegible] (GONORRHOEA), [illegible] (PROSTATE GLAND) [illegible] (SYPHILIS) [illegible] SPERMATIC [illegible] (VARICOCELE), [illegible]

ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਤੋਹਫੇ ਅਤੇ ਨੁਸਖੇ (SCIENTIFICALLY PROVEN 'NATURAL GIFTS')
[illegible] INFORMATION, [illegible] ----- (1 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ)

ਨੁਸਖਾ ਨੰਬਰ 1 (IN TABLETS): [illegible] (PIGMENTATION WHITE SPOTS) [illegible] £69
ਨੁਸਖਾ ਨੰਬਰ 2 (IN CAPSULES OR IN PEARLS): [illegible] PROPER SHAPE [illegible] £89
ਨੁਸਖਾ ਨੰਬਰ 3 (IN CAPSULES): [illegible] (POWERFUL FAT BURNER) [illegible] £69
ਨੁਸਖਾ ਨੰਬਰ 4 (IN CAPSULES): [illegible] (FLABBY & OUT OF SHAPE BELLY) [illegible] FLAT ਅਤੇ TONED [illegible] - £69
ਨੁਸਖਾ ਨੰਬਰ 5 (IN CAPSULES): [illegible] (FEMALE SEX-DRIVE) [illegible] A REAL MAGIC [illegible] £69
ਨੁਸਖਾ ਨੰਬਰ 6 (GEL IN APPLICATORS): [illegible] SEXUAL DISCOMFORT [illegible] VAGINAL LUBRICATION GEL (MAGIC) —£49
ਨੁਸਖਾ ਨੰਬਰ 7 (IN CAPSULES): [illegible] (MENOPAUSE) [illegible] CALCIUM [illegible] (OSTEOPOROSIS) [illegible] £59
ਨੁਸਖਾ ਨੰਬਰ 8 (IN CAPSULES): [illegible] -£59
ਨੁਸਖਾ ਨੰਬਰ 9 (IN CAPSULES): [illegible] - £59
ਨੁਸਖਾ ਨੰਬਰ 10 (IN CAPSULES): [illegible] GUARANTEED GOOD QUALITY SLEEP ------ £59
ਨੁਸਖਾ ਨੰਬਰ 11 (IN TABLETS): [illegible] (ANAEMIA) [illegible] £49

ਮਰਦਾਂ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਤੋਹਫੇ ਅਤੇ ਨੁਸਖੇ-ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ

ਨੁਸਖਾ ਨੰਬਰ 12 (IN TABLETS): [illegible] (SPECIAL OCCASIONS) [illegible] £89
ਨੁਸਖਾ ਨੰਬਰ 13 (IN VIALS): [illegible] £89
ਨੁਸਖਾ ਨੰਬਰ 14 (IN TABLETS): [illegible] SEXUAL [illegible] MALE DISORDERS [illegible] £69

ਔਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਗੁਪਤ ਬੀਮਾਰੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ :

[illegible] (Dysmenorrhoea), [illegible] (Atrophy of Mammae) [illegible] (Mastitis), [illegible] (Uterus) [illegible] (Physometra) [illegible] (Fibroid Uterine), [illegible] (Diseases of Ovaries), [illegible] (Ovarian Cysts), [illegible] (Vaginimus), [illegible] (Vaginitis), [illegible] (Frigidity), [illegible] (Prutits), [illegible] (Sterility), [illegible] (Miscarriage) [illegible] (Diseases of Post Partum) [illegible] (Menopause Disorders) - [illegible]

ਨੋਟ: ਜ਼ਰੂਰਤ ਮੁਤਾਬਕ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਚੈਕਿੰਗ ਲਈ ਲੇਡੀ ਕੰਸਲਟੈਂਟ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ।

LADY CONSULTANT & PRACTITIONER IS AVAILABLE, MRS. JASWINDER KAUR KHANBA BSYA (HOM.) (A.P) AND (NUTRI.)

ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ: [illegible] (Stammering), [illegible] (Tonsilits), [illegible] (Worms), [illegible] (Enuresis), [illegible] (Wheezing Problem), [illegible] (Eczema), [illegible] (Psoriasis), [illegible] (Anaemia), [illegible] (Backward Children), [illegible] (Rickets), ਮਿਰਗੀ (Epilepsy) ਵਗੈਰਾ।

ਅਸੀਂ EXTERNAL USE ਲਈ LOTION, OIL OINTMENT, LINIMENT ਅਤੇ CAPSULES ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਕੁਝ SPECIFIC BRANDS ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਨ (ਇਹ ਜਾਦੂ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ)

PILAES (IN OINTMENT) - [illegible] £19
NURALACO (IN OINTMENT OR LOTION) — [illegible] £19
CHILLAGA (IN OINTMENT OR LOTION) — [illegible] £19
ARNSTRA (IN OINTMENT) —— [illegible] (BED SORES) [illegible] £19
BELINFLA (IN OIL OR OINTMENT) — [illegible] £19
BELULCE (IN OIL) —— [illegible] ULCERS [illegible] £19
BRYJOIN (IN OIL) — [illegible] £19
CALWOUN (IN OIL OR OINTMENT) — [illegible] £19
BURCAN (IN LOTION OR OINTMENT) — [illegible] £19
ROUTUM (IN OINTMENT) – [illegible] £19
JOINRHU (IN OIL) – [illegible] £19
ABSSIL (IN LOTION) – [illegible] £19
ITCSUL (IN OIL) — [illegible] £19
WARTHU (IN OIL) – [illegible] (WARTS) [illegible] £19

* HOMOEOPATHIC HEALTH CLINIC [illegible] £10 [illegible]

ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਸਰੀਰ 'ਚ ਪਏ ਨੁਕਸਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਛੁਟਕਾਰਾ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ ਕਰੋ

ALL INFORMATION IS KEPT STRICTLY CONFIDENTIAL

PLEASE MAKE AN APPOINTMENT: **MANJEET SINGH KHANBA**
M.A. M.(LIT) BSYA (HOM.) & (A.P.) (ADV. HERBALISM) AND NUTRI.) HOM. CONSULTANT & PRACTITIONER,
236, BLAGREAVES LANE, LITTLEOVER, DERBY. DE23 1PS, U.K.
Tel/FAX: 00 44 (0)+1332-72 72 42 Mobile: 00 44 (0)+7973-85 10 12
www.homoeopathichealthclinicderby.com Email : manjeetkhanba@aol.com

OPEN 7 DAYS STRICTLY ON APPOINTMENTS

ਪਿੰਡ ਸਿੰਘ ਪੁਰ ਦੇ ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਪੰਚਾਇਤ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਫ਼ੌਜੀ ਗਰੁੱਪ ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ

ਬਲਾਚੌਰ, 27 ਜੂਨ (ਜਤਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ) : ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਸਿੰਘ ਪੁਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਮਿਸਾਲੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਪੂਰੇ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਸਿਰ ਮਾਣ ਨਾਲ ਉੱਚਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਾਰ੍ਹਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੀਆਂ ਸਾਲਾਨਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਣਹ-ਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹੌਸਲਾ-ਅਫ਼ਜ਼ਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਜਵਲ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਕਾਮਨਾ ਲਈ ਪਿੰਡ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਪਿੰਡ ਦੀ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ, ਸਥਾਨਕ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਦੇਸ਼-ਭਗਤ ਫ਼ੌਜੀ ਗਰੁੱਪ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਿਹਨਤੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਿੱਠ ਥਾਪੜੀ ਗਈ।

ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅੰਕ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਾਣਮੱਤਾ ਰਿਹਾ। ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਕੋਮਲ ਪੁੱਤਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਰੋਹਿਨ ਪੁੱਤਰ ਸਤਪਾਲ ਨੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੇਹਾ ਨੇ 84 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ

ਅਤੇ ਕਾਜਲ ਨੇ 83 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅੰਕ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਲੋਹਾ ਮਨਵਾਇਆ। ਅੰਜਲੀ ਸਪੁੱਤਰੀ ਜਸਵੀਰ ਅਤੇ ਦੇ ਰਿਤਰਾਜ ਸਪੁੱਤਰ ਧਰਮਪਾਲ ਨੇ 82 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅੰਕਾਂ ਨਾਲ ਸਫ਼ਲਤਾ ਦੀ ਪੌੜੀ ਚੜ੍ਹੀ। ਜੈਸਮੀਨ ਪੁੱਤਰੀ ਸੇਠੀ ਨੇ 81 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ, ਜਦਕਿ ਬਿਪਾਸ਼ਾ ਚੌਧਰੀ ਪੁੱਤਰੀ ਸਵਰਗੀ ਮਨਜੀਤ ਅਤੇ ਕਰਨਵੀਰ ਪੁੱਤਰ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਨੇ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅੰਕ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹੋਣਹਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ।

ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ, ਨੌਜਵਾਨ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਫ਼ੌਜੀ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਇਹ ਲਗਨ ਅਤੇ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕਾਬਿਲ-ਏ-ਤਾਰੀਫ਼ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖ ਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵੱਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਹਰ ਪਿੰਡ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਦੂਜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਰੁਚੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ। ਜਦੋਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਹੌਸਲਾ-ਅਫ਼ਜ਼ਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਬੁਰੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨਾਂ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤ, ਫ਼ੌਜੀ ਗਰੁੱਪ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਅਸਮਾਨੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਰੋਹ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਹੋਣਹਾਰਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਉੱਚੇ ਮੁਕਾਮ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਫ਼ਗਵਾੜਾ-ਰੋਪੜ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇ ਬਣਿਆ 'ਮੌਤ ਦਾ ਖੂਨੀ ਰੋਡ', ਟੋਲ ਕੰਪਨੀ ਤੇ ਐਨ ਐਚ ਏ ਆਈ ਖਿਲਾਫ ਭੜਕਿਆ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਗੁੱਸਾ, ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ

ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ /ਕਾਠਗੜ੍ਹ, 27 ਜੂਨ (ਜਤਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ) : ਫਗਵਾੜਾ ਤੋਂ ਰੋਪੜ੍ਹ ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇ-344 ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਟੌਂਸਾ ਤੋਂ ਰੈਲ ਮਾਜਰਾ ਤੱਕ ਦਾ ਸਰਵਿਸ ਰੋਡ ਇਸ ਵੇਲੇ ਰਾਹਗੀਰਾਂ ਲਈ 'ਖੂਨੀ ਰੋਡ' ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਆਏ ਦਿਨ ਭਿਆਨਕ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਵਾਪਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸ਼ਿੰਦਾ ਰੈਲ ਮਾਜਰਾ ਨੇ ਹਾਈਵੇਅ ਦੀ ਖਸਤਾ ਹਾਲਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਾਕਾਮੀ 'ਤੇ ਗਹਿਰੀ ਚਿੰਤਾ ਤੇ ਰੋਸ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੜਕ ਵਿਚਾਲੇ ਪਏ ਡੂੰਘੇ ਖੱਡਿਆਂ ਅਤੇ ਰੋਡ ਉੱਪਰ ਜੰਮੇ ਦੋ-ਦੋ ਫੁੱਟ ਮਿੱਟੀ-ਘੱਟੇ ਤੇ ਰੇਤੇ ਕਾਰਨ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨਾਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਤਬਾਹ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਾਈਵੇਅ 'ਤੇ ਦਰਜਨਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਘੁੰਮਦੇ ਬੇਸਹ-ਾਰਾ ਪਸ਼ੂ ਅਤੇ ਗਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਾਨ੍ਹ ਇਸ ਖ਼ਤਰੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ 40 ਤੋਂ 50 ਦੇ ਕਰੀਬ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸ਼ਿੰਦਾ ਰੈਲਮਾਜਰਾ ਨੇ ਇੱਕ ਦਰਦ-ਨਾਕ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੀਤੀ ਰਾਤ ਫੈਕਟਰੀ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਖ਼ਤਮ ਕਰਕੇ ਪਰਤ ਰਿਹਾ ਤਿੰਨ ਭੈਣਾਂ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਭਰਾ, ਜੋ ਕਿ ਰੈਲ ਮਾਜਰਾ ਪਿੰਡ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਹੈ, ਟੋਲ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਸੜਕ ਦੇ ਖੱਡੇ ਵਿੱਚ ਵੱਜ ਕੇ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਰੋਪੜ੍ਹ ਅਤੇ ਫਿਰ ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਪੰਜ-ਛੇ ਜਗ੍ਹਾ ਫਰੈਕਚਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨੌਜਵਾਨ ਇਸੇ ਹਾਈਵੇਅ ਕਾਰਨ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਵਿੱਚ ਜ਼ੇਰੇ ਇਲਾਜ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸ਼ਿੰਦਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸਰਪੰਚਾਂ, ਪੰਚਾਂ, ਮੋਹਤਬਰਾਂ, ਕਲੱਬਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਮਾਨਯੋਗ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ

ਇੱਕ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਲਾਪਰਵਾਹ ਟੋਲ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਖਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦਾ ਖਰਚਾ ਤੇ ਕਲੇਮ ਦੁਆਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਸਖਤ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇਅ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਟੋਲ ਕੰਪਨੀ ਖਿਲਾਫ ਤੁਰੰਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਜਨ-ਅੰਦੋਲਨ ਉਲੀਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਤਹਿਤ ਹਾਈਵੇਅ 'ਤੇ ਖਿਲਰਿਆ ਰੇਤਾ, ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਬੇਸਹਾਰਾ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਟੋਲ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਅਤੇ ਡੀ.ਸੀ. ਦਫਤਰ ਅੱਗੇ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਟੋਲ ਪਲਾਜ਼ਾ ਨੂੰ ਘੇਰ ਕੇ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਉਤਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਐਨ.ਐਚ.ਏ.ਆਈ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਰਵੱਈਏ 'ਤੇ ਤਿੱਖੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇਅ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੰਭਕਰਨੀ ਨੀਂਦ ਸੁੱਤੇ ਪਏ ਹਨ। ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਇਲਾਕਾ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀਮਤੀ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਹਾਈਵੇਅ 'ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ ਅਤੇ ਸਰਵਿਸ ਰੋਡ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਾਰੀ ਜਾਵੇ।. ਜਦੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਾਈਵੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਗੁਪਤਾ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਇਸ ਪਏ ਖੱਡੇ ਨੂੰ ਤਰੁੰਤ ਸਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਇਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪਿੰਡ ਬੇਲਾ ਤਾਜੋਵਾਲ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਆਈ - ਰੰਧਾਵਾ

ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ /ਕਾਠਗੜ੍ਹ , 27 ਜੂਨ (ਜਤਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ) ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਬੇਲਾ ਤਾਜੋਵਾਲ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛਲੇ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਆਈ ਇਸ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਪਿੱਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ ਉਹੀ ਖਰਚੇ। ਰਸਤਿਆਂ ਦਾ ਮੰਦਾ ਹਾਲ ਹੈ ਉਹ ਵੀ ਪਿੱਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਬਣੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਨਹੀ ਬਣੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਵੈਟਰਨਰੀ ਡਿਸਪੈਂਸਰੀ ਨਹੀ ਬਣੀ। ਕੋਈ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ। ਆਂਗਨਵਾੜੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਨਹੀਂ ਬਣੀ। ਪਿੱਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਟੀਚਰ ਦੀ ਸੀਟ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਵਾ ਕੇ ਟੀਚਰ

ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੀਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਗੁਣਵੰਤਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ, ਪਾਣੀ ਗੰਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਸਾਫ ਕਰਨ ਜਾਂ ਟੈਸਟ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਲਾਇਆ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਘਰ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਇਆ, ਪਰ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰਥ ਹਨ। ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ। ਕੋਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸਭ ਪਿੱਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਦਰਿਆ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਬੰਨ੍ਹ ਦੀ ਕੋਈ ਰਿਪੇਅਰ ਨਹੀ ਹੋਈ, ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਜੋ ਕੀਤਾ ਉਹ ਹੀ ਹੈ। ਨਰੇਗਾ ਦਾ ਕੰਮ ਬੰਦ ਹੈ, ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਦੀ ਕੰਮ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਰਾਤ ਵੇਲੇ ਹਨੇਰਾ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਟਰੀਟ ਲਾਈਟਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਮੰਦਾ ਹਾਲ, ਪਿੱਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਚੌਵੀ ਘੰਟੇ ਬਿਜਲੀ ਆਉਂਦੀ ਸੀ, ਹੁਣ 24 ਘੰਟੇ ਕੱਟ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਮੋਟਰ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਜੋ ਮੋਟਰਾਂ ਲਾਈਆਂ ਸਨ ਉਹ ਹੀ ਹਨ। ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਲਾਈਨ ਨਹੀਂ ਪਾਈ, ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹੀ ਹਨ। ਸੜਕ ਜੋ ਮੇਨ ਹਾਈਵੇਅ ਫਤਿਹਪੁਰ ਤੋਂ ਬੇਲਾ ਤਾਜੋਵਾਲ ਦੀ ਲਿੰਕ ਸੜਕ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਮੰਦਾ ਹਾਲ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੇਅਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਬੇਲਾ ਤਾਜੋਵਾਲ 'ਤੇ ਫਤਿਹਪੁਰ ਵਾਸੀ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਸਰਕਾਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀ ਬਲਾਚੌਰ ਹਲਕੇ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਵੱਡੇ-ਛੋਟੇ 'ਚ ਫਰਕ

"ਰਮੇਸ ਸੇਠੀ ਜੀ, ਜੀਹਨੇ ਝੱਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਓਹਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ, ਬਾਕੀ ਤਾਂ ਅੰਤ ਚ 'ਉਂ ਗੱਲ ਆ ਇੱਕ' ਲਿਖਕੇ ਪਾਸੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।" ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਮੇਰੀ ਟਿੱਪਣੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਇੱਕ ਫੇਸਬੁੱਕ ਦੋਸਤ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਂ-ਪਿਓ ਕਦੇ ਵੀ ਇੱਕ-ਤਰਫਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਹ ਹੋ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਇੰਝ ਆਮ ਹੁੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਕਈ ਕਾਰਨ ਛਿਪੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਅਸੀਂ ਨਜ਼ਰ-ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇੱਕ ਰੋਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਦੂਜੇ ਨੱਕ ਵੱਟਦੇ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਕੱਬੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕੋਈ ਆਪ। ਕੋਈ ਪੁੱਤ ਦਿਮਾਗੀ, ਵਿੱਤੀ, ਸਰੀਰਕ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਪੇ ਬੈਲੈਂਸ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਤਰਕ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਦਰਅਸਲ ਉਹ ਪੀੜਤ ਸੀ ਕਿ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦੁਵਾਇਤ ਦੀ ਗੱਲ ਉਸ ਅੰਦਰ ਘਰ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਇਸ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਕਿ ਜੇ ਪਿਓ ਈ ਵੱਡੇ ਨੂੰ ਸਕਾ ਤੇ ਛੋਟੇ ਨੂੰ ਮਤਰੇਆ ਮੰਨ ਕੇ ਧੱਕਾ ਦੇ ਦੇਵੇ, ਫੇਰ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਬਹਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਮਾਪੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਨੂੰ ਅੱਡ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਛੋਟੇ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਛੋਟੇ ਦੇ ਵਕੀਲ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਾਈਨਾਂਸਰ ਵੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਥੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਤਰਕ-ਵਿਤਰਕ ਕਰਦਾ, ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਥੱਲੇ ਸੋਟਾ ਮਾਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਇਹੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਮੇਰੇ ਦਾਦਾ ਜੀ 'ਤੇ ਲਾਉਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਤੇ ਪਾਪਾ ਜੀ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੇ। ਅਖੇ ਬਾਈ ਮੈਂਗਲ (ਮੇਰੇ ਚਾਚਾ ਜੀ) ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਬਾਈ ਆਖਦੇ ਸਨ। ਮਾਤਾ ਅਤੇ ਪਾਪਾ ਜੀ ਦੇ ਗਿਲੇ-ਸ਼ਿਕਵੇ ਨਾ ਮੁੱਕਦੇ। ਮੇਰੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਚਾਚਾ ਜੀ ਦਾ ਹੀ ਪੱਖ ਲੈਂਦੇ। ਚਾਚਾ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ। ਚਾਚਾ-ਚਾਚੀ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਾ ਪੈਂਦੀ। ਪਾਪਾ ਜੀ ਤੇ ਮਾਤਾ ਆਪਣੀ ਲੜਾਈ ਖੁਦ ਲੜ੍ਹਦੇ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਇਮਦਾਦ ਨਾ ਕਰਦਾ। ਫਿਰ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਾਈ 'ਤੇ ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ। ਮੇਰੀ ਦਾਦੀ ਜੀ ਚੌਵੀ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਚਾਚਾ ਜੀ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਗੁਜ਼ਰ ਗਏ ਸਨ। ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੇ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਇਸ ਮਾਂ-ਵਿਹੂਣੇ ਜੁਆਕ (ਮੇਰੇ ਚਾਚੇ) ਨੂੰ ਪਾਲਿਆ। ਚਾਹੇ ਚਾਚਾ ਜੀ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਕਰ ਗਏ, ਵਿਆਹੇ ਗਏ, ਤਿੰਨ ਜੁਆਕਾਂ ਦੇ ਪਿਓ ਬਣ ਗਏ, ਪਰ ਓਹ ਦਾਦਾ ਜੀ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੁਆਕ ਹੀ ਸਨ। ਪਾਪਾ ਜੀ ਮੈਟ੍ਰਿਕ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ। ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਆਪ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਹਸਤੀ ਮੰਨ ਲਿਆ। ਫਿਰ ਦਾਦਾ ਜੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਜੁਆਕ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦੇ ਰਹੇ, ਜੋ ਗਲਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਅੱਗੇ ਅਸੀਂ ਦੋ ਭਰਾ। ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦਾ ਬਰਾਬਰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂੰ ਵੱਡਾ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਆਖਦੇ ਸਨ। ਉਸਨੂੰ ਛੋਟਾ-ਛੋਟਾ ਕਹਿ ਕੇ ਵਿਗਾੜ ਲਿਆ। ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਉਹ ਬਿਮਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਸੋ ਮੇਰੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉਹ ਜਿਆਦਾ ਲਾਡਲਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਬਹੁਤੇ ਲਾਡ-ਪਿਆਰ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸੈੱਟ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਂ-ਪਿਓ ਦੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ। ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੈਂ ਨੌਕਰੀ ਲੱਗ ਗਿਆ ਤੇ ਉਹ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਮੰਨ ਲਿਆ ਤੇ ਉਸਦੀ ਉਂਗਲੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ। ਮਜਬੂਰਨ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਉਸ ਦਾ ਪੱਖ ਲੈਣਾ ਪਿਆ। ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਜੁਆਕਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਦੇ ਲਾਏ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਹੀ ਸਨ, ਪਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਸੀ ਤੇ ਇਹ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸੀ।

ਗੱਲ ਇੱਥੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਅੱਗੇ ਮੇਰੇ ਵੀ ਦੋ ਬੇਟੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਛੋਟਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਆਏ ਹੋਏ ਹਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਦੋਨੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੈੱਟ ਹਨ। ਵੱਡੇ ਦੋਨੋਂ ਜੀਅ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਵੈੱਲ ਸੈੱਟ ਹੋਣ ਲਈ ਟਾਈਮ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਦੋਨਾਂ ਬੇਟਿਆਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਜਰੂਰੀ ਵੀ ਹੈ। ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਉਂਗਲੀ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਧਰ ਚਾਚਾ ਜੀ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਬੇਟੇ ਨਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਗੱਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਛੋਟੇ ਕੋਲ ਓਹਨਾਂ ਦਾ ਦਾਣਾ-ਪਾਣੀ ਘੱਟ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇੰਨੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਮਾਪੇ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਹਾਲਾਤ ਤੇ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਰਮੇਸ਼ ਸੇਠੀ ਬਾਦਲ
ਸੰਪਰਕ-9876627233

ਗਰਮੀ ਦੇ ਕੁਝ ਪਲਾਂ ਦਾ ਸਵਾਦ... ਕਿਤੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦਾ ਪਛਤਾਵਾ ਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇ!

ਗਰਮੀ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਠੰਡਕ ਦੀ ਭਾਲ ਹਰ ਕੋਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੋਸਤਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਨਹਿਰਾਂ, ਕੱਸੀਆਂ, ਸੂਆਂ, ਡੈਮਾਂ ਜਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹਾਉਣ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਮਨੋਰੰਜਨ ਹੈ, ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਦਾ ਰੋਮਾਂਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਭੁੱਲ ਸਾਬਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਹਿਰ ਦਾ ਪਾਣੀ ਉੱਪਰੋਂ ਸ਼ਾਂਤ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅੰਦਰ ਤੇਜ਼ ਵਹਾਅ, ਡੂੰਘਾਈ ਅਤੇ ਭੰਵਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਤੈਰਾਕ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਵਹਾਅ ਅੱਗੇ ਬੇਬੱਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਫਿਸਲਣਾ, ਡੂੰਘਾਈ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਅਚਾਨਕ ਕਰੰਟ ਵਰਗਾ ਤੇਜ਼ ਵਹਾਅ ਜਾਂ ਥਕਾਵਟ—ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕੁ ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਹਾਦਸਾ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਈ ਨੌਜਵਾਨ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾਉਣ, ਰੀਲਾਂ ਪਾਉਣ ਜਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਅੱਗੇ ਬਹਾਦਰੀ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਪੁਲਾਂ ਤੋਂ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇੱਕ ਗਲਤ ਛਾਲ ਸਿਰ, ਰੀੜ੍ਹ ਦੀ ਹੱਡੀ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਲੋਕ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਈ ਅਪਾਹਜ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਕਈ ਘਰਾਂ ਦੇ ਚਿਰਾਗ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਬੁੱਝ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੁੱਖ ਉਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਵੇਰੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਹੱਸਦਾ-ਖੇਡਦਾ ਘਰੋਂ ਜਾਂਦਾ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਲਾਸ਼ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਸੁਪਨੇ, ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਇੱਕ ਪਲ ਵਿੱਚ ਉਜੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰੱਖੋ, ਨਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਸੂਏ ਤੈਰਨ ਵਾਲੇ ਤਲਾਬ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਹਰ ਵੇਲੇ ਇੱਕੋ ਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਵਹਾਅ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਬਦਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਚੰਗਾ ਤੈਰਾਕ ਹੋਣਾ ਵੀ ਪੂਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ।

ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ

ਨਹਿਰਾਂ, ਕੱਸੀਆਂ, ਸੂਆਂ ਅਤੇ ਡੈਮਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹਾਉਣ ਤੋਂ ਬਚੋ।

ਪੁਲਾਂ ਜਾਂ ਕੰਢਿਆਂ ਤੋਂ ਛਾਲਾਂ ਨਾ ਮਾਰੋ।

ਦੋਸਤਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਜਾਂ ਚੈਲੇਂਜ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਖ਼ਤਰਾ ਨਾ ਮੋਲ ਲਵੋ।

ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਡੁੱਬਦਾ ਵੇਖੋ ਤਾਂ ਖ਼ੁਦ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਛਾਲ ਨਾ ਮਾਰੋ; ਤੁਰੰਤ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰੋ।

ਨਹਾਉਣ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਉਹੀ ਥਾਵਾਂ ਚੁਣੋ ਜਿੱਥੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਪੂਰੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਣ।

ਯਾਦ ਰੱਖੋ:

ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਦੀ ਠੰਡਕ ਨਾਲੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਹੁਤ ਕੀਮਤੀ ਹੈ।

ਤੁਹਾਡੀ ਉਡੀਕ ਘਰ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਮਾਪੇ, ਭੈਣ-ਭਰਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਮਝਦਾਰੀ ਹੀ ਅਸਲੀ ਬਹਾਦਰੀ ਹੈ, ਖ਼ਤਰਾ ਮੋਲ ਲੈਣਾ ਨਹੀਂ।

"ਨਹਿਰਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਮਜ਼ਾਕ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਦੀ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

ਹਰੀਸ਼ ਹਰਫ਼
9779398793

ਟਰੰਪ-ਮੇਲੋਨੀ ਫੋਟੋ ਝਗੜਾ ਕਿਉਂ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ

ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਏਵੀਅਨ-ਲੇਸ-ਬੈਂਸ ਵਿੱਚ 2026 ਦੇ ਜੀ7 ਸੰਮੇਲਨ ਵਿੱਚ, ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਇਟਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜੌਰਜੀਆ ਮੇਲੋਨੀ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕੂਟਨੀਤਕ ਫੋਟੋ ਵਿਵਾਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਟਰੰਪ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸੀ ਕਿ ਮੇਲੋਨੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਇੱਕ ਫੋਟੋ ਲਈ "ਗੁਹਾਰ ਲਗਾਈ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਉਸਨੇ ਅਤੇ ਇਟਲੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਘੜਤ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੁੱਢੋ ਰੱਦ ਕਰ ਹੋਏ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨ ਘੜਤ ਦੱਸਿਆ।

ਬਾਹਰੋਂ ਇਹ ਝਗੜਾ ਛੋਟਾ ਲੱਗਿਆ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਡਾ ਸੀ। ਗੱਲ ਦਰਜੇ, ਇੱਜ਼ਤ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਪਲ ਦਾ ਅਰਥ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਹ ਵਾਦ ਸਿਰਫ਼ ਕੈਮਰੇ ਦੀ ਫਰੇਮ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਜੋ ਮੀਡੀਏ ਦੇ ਚੈਂਨਲਾਂ, ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰਖ਼ੀਆਂ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਬਣਿਆਂ ਰਿਹਾ।

ਟਰੰਪ ਦੀਆਂ ਬਚਕਾਨਾ ਮੂਰਖਤਾਪੂਰਨ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਮੂਰਖ ਹੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰੇਗਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਅਸਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁੱਗਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਲਗਭਗ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਸੋਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੋਰਜੀਆ ਮੇਲੋਨੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਹੁਣ, ਇਹ ਸਮਝਣ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵਜੋਂ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਨਿੱਜੀ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਵੀ। ਇਟਲੀ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨਾਲ ਇਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਲੋਨੀ ਉਸ ਨਾਲ ਫੋਟੋ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ "ਬਹੁਤ ਹੀ ਚਾਹਵਾਨ" ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਤਰਸ ਕਰਕੇ ਹਾਂ ਕੀਤੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਠਰੁਟਹ ੰਚਿਅਲ ਉੱਤੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਦੁਹਰਾਈ, ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੇਲੋਨੀ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ "ਵਾਰ ਵਾਰ" ਚਾਹੀ। ਮੇਲੋਨੀ ਨੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਸਾਫ਼ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਤਾ ਉਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਤੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਟਰੰਪ ਦੀ ਰਾਏ ਤੋਂ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਤੌਹੀਨ ਨੂੰ ਚੁੱਪਚਾਪ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

ਜੀ7 ਵਰਗੇ ਸਮਿੱਟ ਵਿਚ ਫੋਟੋ ਦਾ ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਰੁਤਬਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਹੁੰਚ, ਕਬੂਲਿਆਤ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਦੀ ਵਰਜਨ ਨੇ ਇੱਕ ਆਮ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੇਲੋਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਲੋੜ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮੇਲੋਨੀ ਦੀ ਘੱਟ ਸੀ। ਮੇਲੋਨੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਜਵਾਬ ਛੋਟਾ ਅਤੇ ਕਾਬੂ ਵਿਚ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, "ਮੈਂ ਅਤੇ ਇਟਲੀ ਕਦੇ ਭੀਖ ਨਹੀਂ ਮੰਗਦੇ।" ਇਸ ਇੱਕ ਲਾਈਨ ਨੇ ਟਰੰਪ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਠੁਕਰਾਇਆ, ਪਰ ਉਸ ਲੰਬੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਟਕਰਾਅ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚਾਅ ਰੱਖਿਆ ਜੋ ਟਰੰਪ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਜਵਾਬ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਪਮਾਨ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ।

ਇਹ ਝਗੜਾ ਗਲਤ ਸਮੇਂ ਉਭਰਿਆ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਇਟਲੀ ਉੱਤੇ ਵੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਰਾਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹਿਚਕਚਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਫੋਟੋ ਵਾਲਾ ਦਾਅਵਾ ਗੰਭੀਰ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿਚ ਮਿਲ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਗਠਜੋੜੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸੀ। ਐਸੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ, ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਤੌਹੀਨ ਭਰਿਆ ਵਾਕ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨਾਟਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੌਣ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਕੌਣ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੌਣ ਮਜਬੂਰੀ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਲਈ ਦੌੜ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਚੁੱਪ ਰਹਿਣਾ ਹਾਰ ਵਰਗਾ ਲੱਗਦਾ। ਪਰ ਲੰਬੀ ਵਿਰੋਧੀ ਭਾਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਟਰੰਪ ਦੀ ਬਣਾਈ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਫੈਲਾ ਦਿੰਦੀ। ਮੇਲੋਨੀ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਪਿਆ, ਬੁਨਿਆਦ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਅਤੇ ਨਾਟਕੀਅਤ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਫਸਣਾ ਪਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਸੰਤੁਲਿਤ ਰਵੱਈਆ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਨਿੱਜੀ ਅਹੰਕਾਰ ਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਝਗੜੇ ਨੂੰ ਅਸਲ ਕੂਟਨੀਤਿਕ ਭਾਰ ਤਦ ਮਿਲਿਆ ਜਦੋਂ ਇਟਲੀ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦਾ ਦੌਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕਦਮ ਨੇ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਗੱਲ ਗੱਪ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਕੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਇਰਾਨ, ਨਾਟੋ ਅਤੇ ਟਰੰਪ ਦੇ ਨਾਲ ਇਟਲੀ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਉੱਤੇ ਵੀ ਦਬਾਅ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ।

ਟਰੰਪ ਅਕਸਰ ਸਾਥੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਬਦਬੇ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਨੀਤੀਕਤ ਝਗੜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਉਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦ ਤੱਕ ਦੂਜਾ ਪੱਖ ਉਸ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦੇਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਸਭਾਲੀ ਹੈ ਤਦ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ 51ਵਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸੂਬਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਣਨ ਲਈ ਟਿੱਪਣਿਆਂ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਮਿੱਟ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਵੀ ਉਪਰੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੇਹਰਬਾਨੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਤੇ ਆਪਣੀ ਬਿਆਨਵਾਜ਼ੀ ਟਰੁਥ ਸ਼ੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਏ ਤੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ।

ਇਸ ਸ਼ੇਖ਼ੀ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਕੂਟਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹੇਰਾਰਕੀ ਵਿਚ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਜੇ ਟਰੰਪ ਮੇਲੋਨੀ ਨੂੰ ਲੋੜਵੰਦ ਦਿਖਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਟਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਦਿਖਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਝਗੜਾ ਵਧਦਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਕੋਈ ਅਚਾਨਕ ਨਿਕਲਿਆ ਹੋਇਆ ਤਿੱਖਾ ਵਾਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਪਾਠ ਸੀ ਕਿ ਟਰੰਪ ਦੀ ਕਥਾ ਵਿਚ ਕੌਣ ਸਿੱਧਾ ਖੜ੍ਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੌਣ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਲੜਾਈ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਅਰਥ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਟਰੰਪ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਮੇਲੋਨੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਗੱਲ ਸੱਚ ਮੰਨੀ ਹੀ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਟਰੰਪ-ਮੇਲੋਨੀ ਫੋਟੋ ਝਗੜਾ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਸਮਿੱਟ ਦੀ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਤਸਵੀਰ ਜੋ ਇੱਜ਼ਤ, ਗਠਜੋੜ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪਰਖ ਬਣ ਗਈ।

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫਲੋਰਾ

ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਫ਼ਰਜ਼

"ਮਾਪੇ" ਸ਼ਬਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਚਾਰਦਿਆਂ ਹੀ ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ਼ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਘੁੰਮਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਬਦਲਣ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਢਾਂਚੇ,ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਦੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤਰੀਕੇ ਸਭ ਕੁਝ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਦਾ ਬਚਪਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲ਼ੇ ਬਚਪਨ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਹੁਤ ਸੁੱਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਅਰਾਮਦਾਇਕ ਬਚਪਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਬਚਪਨ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਔਕੜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਹੀ ਸਿੱਖ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਔਲਾਦ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗੇ ਕੱਪੜੇ, ਵਧੀਆ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਬਸਤੇ,ਮਹਿੰਗੀ ਸਟੇਸ਼ਨਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਦੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਵੱਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਮਹਿੰਗੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਸੋਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਸੋਚ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਲ਼ੇ ਦੁਆਲ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਵਧੀਆ ਗੱਲਾਂ, ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਨਰ ਆਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਲ਼ੇ ਦੁਆਲ਼ੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਹੀ ਵਸਤਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਕਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ । ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਮਾਪਿਆਂ ਉੱਤੇ ਭਾਰੂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਸੰਗੀ ਬਣ ਕੇ ਚੱਲਣਾ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਹਰਗਿਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਵਿਸਾਰ ਦੇਈਏ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਮਾਪੇ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਫ਼ੋਟੋਸ਼ੂਟ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ, ਜੰਮਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਆਲ਼ੇ ਦੁਆਲ਼ੇ ਮਹਿੰਗੇ ਮਹਿੰਗੇ ਤੋਹਫ਼ਿਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ, ਜਨਮ ਦੀ ਸਾਲਗਿਰਹਾ ਦੀ ਥਾਂ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਤੋਰਨਾ ਮਹਿਜ਼ ਫੁਕਰੇਪਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਝੂਠੀ ਸ਼ੋਹਰਤ ਜਾਂ ਵਿਖਾਵੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਕੋਈ ਸਥਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਆਮ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਖਾਸ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਵੱਡਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਝੂਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਝੂਲ ਝੂਲ

ਕੇ,ਮਿੱਠੀ ਮਿੱਠੀ ਲੋਰੀ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਸਕੂਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸੋਨੇ ਦੇ ਪੰਘੂੜਿਆਂ ਦੇ ਹੁਲਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ।

ਬਚਪਨ ਇੱਕ ਉਹ ਅਵਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਲੰਮੇ ਪੈਂਡਿਆਂ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਚੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਸੁੱਖ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਖੇਡਾਂ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਆਲ਼ੇ ਦੁਆਲ਼ੇ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਨ ਇਕੱਠਾ ਕਰ ਕੇ ਖੇਡ ਲੈਂਦੇ ਸਨ , ਜਿਵੇਂ ਖੁੱਦੋ ਖੂੰਡੀ, ਗੁਲੇਲ ਜਾਂ ਅਨੇਕਾਂ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਖੇਡਦੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਆਧਾਰ ਇਹੀ ਦੇਸੀ ਖੇਡਾਂ ਹਨ ਜੋ ਪੁਰਾਣਿਆਂ ਬਚਪਨਾਂ ਦੀ ਇਜਾਦ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਬੱਚੇ ਕਈ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਆਪ ਹੀ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਾਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੀ ਨਾ ਪੈਂਦੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਹੀ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਚੇ ਖੋਜੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਦੇ,ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ,ਸਬਰ ਸੰਤੋਖ ਵਾਲ਼ੇ ਅਤੇ ਆਪੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਲੱਭਣ ਵਰਗੇ ਨੈਤਿਕ ਗੁਣ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਲੱਭ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰਤ ਸੰਭਾਲਦਿਆਂ ਹੀ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਐਨਾ ਉਸ ਉੱਤੇ ਭਾਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਲਈ ਦੂਜਿਆਂ ਤੇ ਜਾਂ ਵਸਤਾਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ,ਉਸ ਦੀ ਸੋਚ ਅੰਦਰ ਸੌੜਾਪਣ ਪੈਦਾ ਹੋ ਕੇ ਉਹ ਤੰਗ ਦਿਲ ਜਿਹੇ ਇਨਸਾਨ ਵਜੋਂ ਉਭਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਬਹੁਤ ਤੰਗਦਿਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਬਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਘਟ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਗੱਲ ਗੱਲ ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਸੱਚ ਮੁੱਚ ਮਾਪੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਮਦਾਰ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਬਚਪਨਾਂ ਵਾਂਗ ਮਾਹੌਲ ਸਿਰਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਕੱਢਕੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਖੇਡਣ ਲਈ,ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਦਿਲ ਦੀ ਗੱਲ ਦੱਸਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦਾ ਕੋਮਲ ਬਚਪਨ ਸਕੂਲ ਦੀ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ, ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਘਰ ਆ ਕੇ ਟਿਊਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਤੇ ਫਿਰ ਘਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਲੇ ਕਮਰੇ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਕਟੀਵਿਟੀ (ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ) ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਵਿੱਚ ਐਨਾ ਉਲਝਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਪਿਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਉਸੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ,ਜਿਸ ਦੇ ਬੋਝ ਹੇਠ ਉਸ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਜਿਊਣ ਵਾਲ਼ਾ ਬਚਪਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਾ ਓਨਾ ਹੀ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਂ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ,ਸਨੇਹ, ਰੁੱਸਣਾ ਮੰਨਣਾ ਵਰਗੇ ਗੁਣ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਪੈਸਾ, ਸੁੱਖ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਵਧੀਆ ਸਕੂਲ, ਵਧੀਆ ਟਿਊਟਰ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਛੱਡਣ ਜਾਂ ਲਿਆਉਣ ਜਿੰਨੀ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਦਾ ਬਚਪਨ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅਸਮਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਜਿਊਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਜਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਭਟਕਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਕੁਰਾਹੇ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੋੜ ਹੈ ਅੱਜ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਬਚਪਨ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਤਾਂ ਜੋ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਨਰੋਆ ਸਮਾਜ ਸਿਰਜਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕੀਏ।

ਬਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਿਸਰਾਓ...
9988901324

ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ /ਗੁੰਮਨਾਮ

ਉਹ ਅਜਨਬੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਭੀੜ ਭੜੱਕੇ ਵਾਲੇ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਪੈਦਲ ਤੁਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਚੌਂਕ ਪਾਰ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਰਤਾ ਭੀੜੀ ਗਲੀ ਨੂੰ ਪਿਆ ਤਾਂ ਦੋ ਅਜਨਬੀਆਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਇੱਕ ਬੋਲਿਆ,'ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਚੱਲ ਅਸੀਂ ਤੈਨੂੰ ਖ਼ਰੀਦ ਲਿਐ!' ਗੁੰਮਨਾਮ ਸਿੰਘ ਹੈਰਾਨ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ ਤੱਕਣ ਲੱਗਾ। ਲੇਕਿਨ ਅਗਲੇ ਪਲ ਹਿੰਮਤ ਕਰਦਿਆਂ ਬੋਲਿਆ,'ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਪਤਾ ਵੀ ਨ੍ਹੀਂ ਕਿ ਮੈਂ ਖ਼ਰੀਦਿਆ ਗਿਐਂ!' ਪਰ ਉਹ ਅਜਨਬੀ ਉਸਨੂੰ ਧੂਹ ਕੇ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।

-ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਹੋ ਕੌਣ!' ਗੁੰਮਨਾਮ ਨੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ।

-ਅਸੀਂ ਚਾਹੇ ਜੋ ਵੀ ਹਾਂ ਸਾਡੇ ਬੌਸ ਦਾ ਹੁਕਮ ਐ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੈਨੂੰ ਖਰੀਦਿਆ ਇਸ ਲਈ ਤੈਨੂੰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਜਾਣਾ ਈ ਹੋਵੇਗਾ!'

ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ ਰਿਵਾਲਵਰ ਦਿਖਾਈ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੱਡੀ 'ਚ ਸੁੱਟ ਲਿਆ।

ਹੁਣ ਉਹ ਗੱਡੀ 'ਚ ਬੈਠਾ ਇਹੋ ਸੋਚ ਸੋਚ ਕੇ ਬੇਹਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਖ਼ਰੀਦਦਾਰ ਕੌਣ ਹਨ! ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਖਰੀਦਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੈਂ ਜਾਣਦਾ ਤੱਕ ਵੀ ਨਹੀਂ!?'

ਫੇਰ ਉਸ ਦੇ ਕੰਨਾਂ 'ਚ ਬੇਸੁਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਪਈ- ਇੱਕ ਅੰਕੜੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੇਰੀ ਕੀ ਔਕਾਤ ਏ ਗੁੰਮਨਾਮ ਸਿਆਂ!'

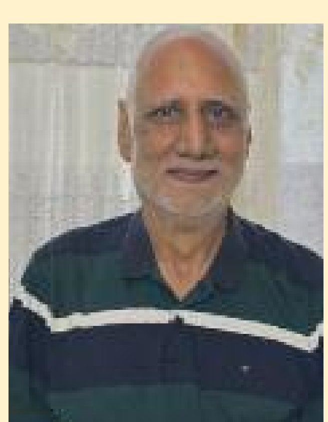

ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਸੇਖੋਂ
98145-07693
5, ਗਲੀ ਨੰ: 8 ਘੁੰਮਣ ਨਗਰ ਸਰਹਿੰਦ ਰੋਡ ਪਟਿਆਲਾ

(ਨਫਰਤ ਦੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਢਾਹੋ)

ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਨਫਰਤ ਦੀਆਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਢਾਹੋ। ਖੇਡਾਂ ਨਾਲ ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ ਪੁਲ ਉਸਾਰੋ। ਖੇਡਾਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ, ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਜਾਤਾਂ, ਧਰਮਾਂ ਤੇ ਨਸਲਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਦੀਆਂ। ਨਫਰਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਮਿੱਥਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਦੀਆਂ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਿਆਸਤੀ ਰਾਜੇ ਲੜਦੇ ਸੀ ਲੜਾਈਆਂ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ, ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠ ਲੈਂਦੇ ਅਨੰਦ, ਨਫਰਤਾਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਭੁਲਾਈਆਂ। ਸਾਲ 2026 ਦੀਆਂ, ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਥੀਮ, ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਤੋੜਨਾ, ਪੁਲ ਬਣਾਉਣਾ, ਸਮਾਜਾਂ ਨੂੰ ਜੋੜਨਾ, ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਆਪਸੀ ਵਿਤਕਰੇ। ਯੂਨਾਨ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਤਨ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵੇਲੇ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਖਿਡਾਰੀ,ਪਰਤ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਸੀ ਘਰੇ। ਉਦੋਂ ਮਾਤਰ 9 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਸਮਾਗਮ, ਅੱਜ ਕੱਲ 300 ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਨੇ ਜੁੜਦੇ। ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਉਤਸਵ, ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਂਦੇ ਲੋਕ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜਦੇ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਓਲੰਪਿਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ, ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾ ਨਾਲ ਮਿਲਕੇ "ਲੈਟਸ ਮੂਵ"ਨਾਮ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ। ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਣਾ ਹੀ, ਮਕਸਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਜਿਉਂਣ ਦੀ ਕਲਾ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਸਿਖਾਈ। ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਰਗਰਮ ਰਹਿਣ ਲਈ, ਯੋਗਾ, ਸਾਈਕਲਿੰਗ, ਪੈਦਲ ਤੁਰਨਾ ਤੇ ਦੌੜ ਸੀ ਜਾਂਦੀ ਲਗਾਈ। ਅੱਗੇ ਵਧੋ, ਖੋਜੋ ਤੇ ਸਿੱਖੋ, ਤਿੰਨ ਥੀਮਾਂ ਉੱਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀ, ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਚਲਾਈ। ਸਿਰਜਣਾ ਤੰਦਰੁਸਤ ਅਤੇ ਸਿਹਤਮੰਦ ਸਮਾਜ ਦੀ, ਸਿਰਜਕੇ ਹੁੰਦੀ ਅਗਵਾਈ।

ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੂਰ -
9878469639

“ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੇਚੀਦਾ ਸਥਿਤੀ ਤੇ ਚਣੌਤੀਆਂ”ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ

ਮੈਨੂੰ ਪਾਠਕ ਹੋਣਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੜ੍ਹਣ ਨਾਲ਼ ਹੀ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਿੱਤ ਮੁਤਾਬਿਕ ਵਿਦਿਅਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਲੰਮਾਂ ਸਮਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮਿਆਰਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਠੀਕ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਬਤੌਰ ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਪੜ੍ਹਾਈ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਇੱਕ ਅਟੁੱਟ ਅੰਗ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਤਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀ ਬਹੁਤ ਰੁਚੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਅਕਸਰ ਹੀ ਨਵੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਿਰਕਤ ਵੀ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲ਼ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਕਸਰ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ।ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ,"ਪੰਜਾਬ ਪੇਚੀਦਾ ਸਥਿਤੀ ਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ" ਨੇ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਡਾ. ਮੇਹਰ ਮਾਣਕ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ।ਡਾ. ਮੇਹਰ ਮਾਣਕ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜਾਣੀ ਪਹਿਚਾਣੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਹਨ।ਅਕਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ। ਹੱਥਲੀ ਕਿਤਾਬ ਉੱਤੇ ਸਾਹਿਤ ਵਿਗਿਆਨ ਕੇਂਦਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਕਲਾ ਭਵਨ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਚਰਚਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਡਾ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਦੀਪਕ ਚਨਾਰਥਲ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਚਰਚਾ ਕਰਵਾਈ ਗਈ।ਇਸ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਉੱਘੇ ਚਿੰਤਕ ਡਾਕਟਰ ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਪੇਪਰ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ

ਡਾ਼ ਦਵਿੰਦਰ ਬੋਹਾ ,ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਪੋਫੈਸਰ ਹਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਮਲਿਕ, ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਰਿਸਰਚ ਸਕਾਲਰ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮਾਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਚਿੰਤਕਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅੱਜ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ,ਨਾਲ ਹੀ,ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਕਿੱਥੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ,ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਸ ਉਲਝੀ ਹੋਈ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਨ ਹਨ,ਕਿਹੜੇ ਮਸਲੇ ਮੂੰਹ ਅੱਡੀਂ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ।ਕਿਹੜੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕਤਾ,ਵਿਦਿਅਕ ਸਥਿਤੀ,ਪੇਂਡੂ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਚੁਣੌਤੀਆਂ, ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ,ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਚਰਚਾ ਛੇੜ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਨਵਾਂ ਬਿਜਲੀ ਸੋਧ ਬਿਲ,ਬੀਜ ਬਿਲ,ਭਾਰਤ ਅਮਰੀਕੀ ਸਮਝੌਤਾ,ਖੇਤੀ ਨੀਤੀ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪਰੋਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਨਵੀਂ ਵਿਦਿਅਕ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਅੱਗੇ ਰੱਖ ਕੇ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹ-ਾਸ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ,ਆਰਟੀਫਿਸ਼ਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ,ਅਤੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਰ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਮੁਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਕਿਤਾਬ’ ਸੋਕੇ ਅਤੇ ਡੋਬੇ’ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪਣਪ ਰਹੇ ਸੰਕਟ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਤਾਬ 26 ਜਨਵਰੀ ਦੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ, ਵਾਤਾਵਰਨ, ਸਰੋਤਾਂ, ਸਮਾਜਕ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਸੰਕਟਾਂ ਵੱਲ ਤੱਥਾਂ ਸਾਹਿਤ ਉਂਗਲੀ ਕਰਦੀ ਹੈ।ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਲੇਖਕ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਮੁਦਿੱਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਛੋਹਿਆ ਹੈ।ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਖਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾ ਦੇ ਹੱਲ ਵੱਲ ਵੀ ਇਸ਼ਾਰੇ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵ ਪੂਰਣ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਜਰੂਰ ਪੜ੍ਹਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੁੱਝ ਅਜਿਹੇ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ” ਪੰਜ -ਆਬ “ ਦੇ ਬਾਸ਼ਿੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਗਵਾਚ ਰਹੇ ਬਹੁ ਕੀਮਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ਼ ਬਾਤ ਰੱਖਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਸਮਾਜ ਵਿਚਲੇ ਸੁਚੇਤ ਤਬਕਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਕੇ ਚਾਰਾਜੋਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਸਤਿਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸ਼ੋਕਰ

ਅਮਰੀਕਾ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਊਗਾ

ਭੁੱਲ ਗਈ ਉਹ ਥਾਂ ਕਿੱਕਰਾਂ ਤੇ ਬੋਹੜਾਂ ਵਾਲੀ, ਜਿੱਥੇ ਪਿਆਰ ਦੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤਾਂ ਕੀਤੀਆਂ।
ਭੁੱਲ ਗਈ ਉਹ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਕਾਲਜ ਕੰਟੀਨ, ਬੈਠ ਕੇ ਸੀ ਚਾਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਪੀਤੀਆਂ।
ਸੋਚ ਲਿਆ ਕਿਵੇਂ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਮਰ ਜਾਣਾ, ਬਾਂਹ ਰੱਖ ਕੇ ਸਿਰ੍ਹਾਣੇ ਮੁੰਡਾ ਸੌਂਊਗਾ,
ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕਰਦੀ ਨਹੀਂ ਫੋਨ, ਜਦੋਂ ਚਲੀ ਗਈ ਅਮਰੀਕਾ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਊਗਾ।

ਭੁੱਲ ਗਈ ਉਹ ਮੋੜ ਪਿੰਡ ਵਾਲਾ ਨਹਿਰੀ, ਜਿੱਥੇ ਖੜ੍ਹ-ਖੜ੍ਹ ਮੈਨੂੰ ਸੀ ਉਡੀਕਦੀ,
ਭੁੱਲ ਗਈ ਜਦੋਂ ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ ਉਲੀਕਦੀ।
ਮਿਟ ਗਿਆ ਹੋਣਾ ਮੇਰਾ ਨੰਬਰ ਵੀ ਫੋਨ ਵਿੱਚੋਂ,
ਹੁਣ ਸੋਚਦੀ ਉਹ ਆ ਕੇ ਬੁਲਾਊਗਾ।
ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕਰਦੀ ਨਹੀਂ ਫੋਨ, ਜਦੋਂ ਚਲੀ ਗਈ ਅਮਰੀਕਾ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਊਗਾ।

ਸੁਣ ਲੈ ਨੀ ਗੱਲ ਵੱਡੀਆਂ ਮਜਾਜ਼ਣੇ, ਇੱਕ ਗੱਲ ਤੈਨੂੰ ਕਹਿਣੀ ਆ।
ਤੇਰਾ ਗੁਰਮੀਤ ਭੁੱਲਿਆ ਨਹੀਂ ਤੈਨੂੰ, ਉਹੀ ਥਾਂ ਉੱਠਣੀ ਤੇ ਬਹਿਣੀ ਆ।
ਮੈਂ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ ਤੇਰੇ ਕੋਲ, ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮਨ ਸਮਝਾਊਗਾ।
ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕਰਦੀ ਨਹੀਂ ਫੋਨ, ਜਦੋਂ ਚਲੀ ਗਈ ਅਮਰੀਕਾ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਊਗਾ।

ਗੁਰਮੀਤ ਡੁਮਾਣਾ
ਲੋਹੀਆਂ ਖਾਸ
ਜਲੰਧਰ

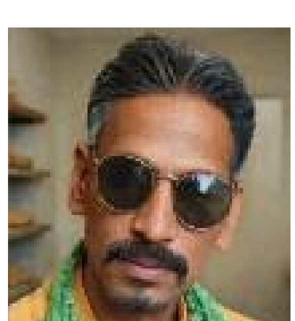

ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ /ਸਹੂਲਤ

ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਚੋਣ ਤਾਰੀਖ ਦਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸੁਭਾਸ਼ ਚੰਦਰ ਖਰਗੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਵਲੋਂ ਟਿਕਟ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਖਰਗੋਸ਼ੀ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਮਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਈ।ਖਰਗੋਸ਼ੀ ਵੀ ਭਾਰੀ ਫ਼ਰਕ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਗਿਆ।ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਨੇ ਖਰਗੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਚਿਰ ਬਾਅਦ ਖਰਗੋਸ਼ੀ ਨੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਗਬਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।ਆਖਿਰਕਾਰ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਨੇਤਾ ਖਰਗੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਜੇਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜੇਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਏ ਸੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।ਨੇਤਾ ਜੀ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਏਸੀ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਨੇਤਾ ਜੀ ਜੇਲ ਵਿਚ ਬੀਮਾਰ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਇਲਾਜ ਲਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਧਰ ਨੇਤਾ ਜੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਚਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਦ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚੋਂ ਨੇਤਾ ਜੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੇ ਬਾਹਰ ਆਏ ਤਾਂ ਪੰਜਾਹ ਗੰਨਮੈਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਜਿਸ ਜਨਤਾ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚੋਂ ਨੇਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਉਹ ਜਨਤਾ ਦੋ ਦਵਾਈਆਂ ਲੈਣ ਲਈ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ਤਕ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ ਆਉਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਲਾਲ ਚਾਵਲਾ
ਸੰਪਾਦਕ ਅਦਬੀ ਪਰਿਕਰਮਾ
822 ਕੱਚਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਰੋਡ
ਮੁਕਤਸਰ
ਮੋਬਾਈਲ 9814814791

ਕਹਾਣੀ / ਦਰਿੰਦਾ

ਅੱਜ ਸਰੂਪ ਦਾ ਪਤੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਫੇਰੀ 'ਤੇ ਗਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਹਦਾ ਮਨ ਘਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ। ਸੋ ਉਹਨੇ ਵਿਚਾਰ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਐਤਵਾਰ ਦੀ ਦੁਪਹਿਰ ਕਿਵੇਂ, ਕਿੱਥੇ ਤੇ ਕਿਸ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰੇ? ਕੀ ਕਿਸੇ ਸਹੇਲੀ ਕੋਲ ਜਾਵੇ, ਇਕੱਲੀ ਹੀ ਪਾਰਕ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਬੀਚ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਬੈਠੇ? ਉਹ ਇਸੇ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਵਿੱਚ ਉਲਝੀ ਤੁਰਦੀ ਰਹੀ, ਸੋਚਦੀ ਰਹੀ ਤੇ ਫਿਰ... ਫਿਰ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਅਟਕ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਉਹ ਕੁਝ ਸੋਚ ਨਾ ਸਕੀ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਿਰਣੇ 'ਤੇ ਨਾ ਪਹੁੰਚ ਸਕੀ। ਬੱਸ ਸੋਚ ਧੁੰਦਲੀ ਹੁੰਦੀ ਗਈ। ਜਿੰਨੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਆਪਣੇ ਅਹਿਸਾਸ ਤੋਂ ਭੈ-ਭੀਤ। ਉਹ ਪਾਰਕ ਦੇ ਫੁੱਟਪਾਥ 'ਤੇ ਤੁਰਦੀ-ਤੁਰਦੀ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਆਰੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਦੀ ਲੰਘਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਰੰਗ-ਬਰੰਗੇ ਫੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਤਿਤਲੀਆਂ ਦਾ ਖੇਡਣਾ, ਉਹਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਵੇਦਨਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਆਇਆਂ ਲੱਗਭਗ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਪਰ ਫੇਰ ਵੀ ਅਜੇ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਕੱਲੀ ਤੇ ਅਜਨਬੀ ਸਮਝਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਉਹ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਖਿਆਲਾਂ ਦੇ ਵਹਿਣ 'ਚ ਵਹਿ ਤੁਰਦੀ ਤਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ, ਨਹੀਂ ਉਹ ਇਕੱਲੀ ਨਹੀਂ, ਕੇਵਲ ਉਹਦਾ ਵਹਿਮ ਹੈ ਜੋ ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਉਹਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਦ ਕਦੇ ਉਹ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਚ ਘਿਰ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਬਦਲਣ ਲੱਗਦਾ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਚਾਰ-ਕਿਰਿਆ ਦੀ ਚੱਕਰੀ ਵੀ ਪੁੱਠੇ ਪਾਸੇ ਘੁੰਮਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਜੋ ਕੁਝ ਅਣਇੱਛਤ ਹੰਢਾਉਣਾ ਪਿਆ ਸੀ, ਸਭ ਯਾਦਾਂ ਦੀ ਪਟਾਰੀ ਚੋਂ ਮਨ ਦੇ ਵਿਹੜੇ 'ਚ ਆ ਖਿੱਲਰਦਾ। ਅੱਜ ਤਾਂ ਸੱਚ-ਮੁੱਚ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇਕੱਲੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ; ਅੱਜ ਉਹਦਾ ਪਤੀ ਤੇ ਪੁੱਤਰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਚਲੇ ਗਏ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗ਼ੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਨੇ ਉਹਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਸੰਤੁਲਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਤਣਾਅ ਵਧ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸੇ ਲਈ ਤੁਰਦੇ-ਤੁਰਦੇ ਉਹਨੂੰ ਪਤਾ ਵੀ ਨਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਕਦੋਂ ਪਾਰਕ ਪਾਰ ਕਰ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਤਟ 'ਤੇ ਜਾ ਨਿਕਲੀ।

ਸਮੁੰਦਰ ਕਿਨਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਹਿਮਾ-ਗਹਿਮੀ ਦੇਖ ਕੇ ਅਤੇ ਆਏ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਲਕਾਰੀਆਂ ਸੁਣ-ਸੁਣ ਕੇ ਉਹ ਹੋਰ ਉਦਾਸ ਹੋ ਗਈ। ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਬੋਝਲ-ਬੋਝਲ ਲੱਗਣ ਲੱਗੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਤੁਰਨੋਂ-ਫਿਰਨੋਂ ਜਵਾਬ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ। ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਅਣਜਾਣਾ ਜਿਹਾ ਭਾਰ ਪੈਂਦਾ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਜੀ ਕੀਤਾ ਕਿ ਘਰ ਵਾਪਸ ਚਲੀ ਜਾਏ, ਪਰ ਹਿੰਮਤ ਜਵਾਬ ਦੇ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਂਜ ਵੀ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਕਦੋਂ ਦੀ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਹ ਓਥੇ ਪਏ ਇੱਕ ਬੈਂਚ 'ਤੇ ਹੀ ਬੈਠ ਗਈ। ਸਮੁੰਦਰ ਵੱਲੋਂ ਆਉਂਦੀ ਠੰਢੀ-ਠੰਢੀ ਹਵਾ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਲੋਰੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਨੀਂਦ ਦੀ ਗੋਦ ਵਿੱਚ ਜਾ ਸੁਆਇਆ। ਜਦ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਵਿਚਾਰਗੀ ਅਤੇ ਤਕਲੀਫ਼ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਾਨਸਿਕ ਦੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਨੀਂਦ 'ਤੇ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ। ਉਹ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਉੱਪੜ ਗਈ, ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਦਿਮਾਗ਼ ਦੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਅਜੀਬ-ਅਜੀਬ ਤਸਵੀਰਾਂ 'ਚ ਬਦਲਣ ਲੱਗੀਆਂ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਸੁਪਨੇ ਵੀ ਸਚਾਈ ਦੇ ਐਨੇ ਨੇੜੇ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਕਿ ਜਾਗਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆ 'ਚੋਂ ਪਰਤਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਅਸਲੀਅਤ ਦੀ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਹੀ ਵਿਚਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇੱਕ ਸੁਪਨਾ ਉਹਨੇ ਵੀ ਦੇਖਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਉਹਦੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੇ ਉਹਦਾ 'ਕਾਗ਼ਜ਼ੀ ਸਹੂਲਤ ਵਿਆਹ' ਆਪਣੀ ਭੂਆ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਕਰ ਕੇ ਸਦਾ ਲਈ ਪੱਕੇ ਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ, ਨੇੜਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਾਕ-ਸੰਬੰਧੀਆਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹਿਤ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਕੋਈ ਇਸ 'ਨਵੀਂ ਪਈ ਸਾਂਝਦਾਰੀ' ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੂਪ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ, ਕੇਵਲ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜਣ ਦੇ ਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਹ ਇਹ ਸੁਪਨਾ ਦੇਖ ਕੇ ਇੱਕਦਮ ਤ੍ਰਭਕ ਕੇ ਉੱਭੜਵਾਹੇ ਉੱਠ ਬੈਠੀ। ਅਸਲ 'ਚ ਇਹ ਸੁਪਨਾ ਸਚਾਈ ਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਅੱਜ ਤੋਂ ਅਠਾਰਾਂ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਇੱਕ ਨਾ ਭੁੱਲਣ ਵਾਲੀ ਪਰਤ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਭੂਆ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਦੇਸ਼ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਏਸੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਈ ਸੀ। ਉਹਦੀਆਂ ਭਾਵਕ ਇੱਛਾਵਾਂ 'ਤੇ ਮਾਸੂਮ ਅਰਮਾਨਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਤਲ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਸਦਾ ਲਈ 'ਫੋਟੋ ਐਲਬਮ' 'ਚ ਕੈਦ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਹੋਰ ਗ਼ਮਗੀਨ ਹੋ ਗਈ 'ਤੇ ਫੁੱਟ-ਫੁੱਟ ਕੇ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਅਜਿਹੇ ਸਚਾਈ ਉਘੇੜਦੇ ਸੁਪਨੇ ਤਾਂ ਆਦਮੀ ਦੇ ਦਿਮਾਗ਼ 'ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਦੀਵੀ ਡੂੰਘਾ ਅਸਰ ਪਾਈ ਹੀ ਰੱਖਦੇ ਨੇ। ਇਹ ਤਾਂ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਵੀ ਦਿਲ-ਦਿਮਾਗ਼ 'ਚ ਤਾਜ਼ਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਆਕੁਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਭੱਠੀ 'ਚ ਭੁੱਜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ।

ਸਰੂਪ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਮਾਸੂਮ ਇੱਛਾਵਾਂ ਦਾ ਦੂਜਾ ਕਤਲ ਇਸ ਵਿਦੇਸ਼ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ 'ਅਖੌਤੀ ਘਰ ਵਾਲੇ' ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਹੋਇਆ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ

ਉਹਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦੀ ਨਵੀਂ-ਨਿਕੋਰ ਚੁੰਨੀ 'ਤੇ ਕਾਲਾ, ਬਦਨੁਮਾ ਪੱਕਾ ਦਾਗ਼ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਵਰਗੀ ਭੂਆ ਨੂੰ ਸਭ ਕੁਝ ਦੱਸਿਆ, ਪਰ ਉਹ ਲੋਕ-ਲਾਜ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਗੂੰਗੀ ਬਣ ਗਈ। ਸਰੂਪ ਬੰਦੀ ਬਣ ਕੇ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ 'ਚ ਬੰਦ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ। ਬਹੁਤ ਚਿਰ ਤਕ ਤਾਂ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਦਮਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੀ ਨਾ ਨਿਕਲ ਸਕੀ, ਪਰ ਫੇਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਨਾ ਜੀਣ ਦੀ ਚਾਹ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਹਦੀ ਸਹੀ ਸੋਚਣੀ ਵੀ ਮਰਦੀ ਗਈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਉਹ ਬੇ-ਜਾਨ ਲੋਥ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ।

ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਸਵਾਰਥ ਪੂਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਬੇਟੀ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਬਲੀ ਦੀ ਭੇਂਟ ਚੜ੍ਹਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਨੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨਤੀਜੇ ਅਤੇ ਅਸਰ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਖਾਇਆ। ਉਹਦਾ ਪੂਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਉਸ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਤਾਂ ਆ ਜੁੜਿਆ, ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਾਈਂ ਸਰੂਪ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਦਾ ਸਾਰਾ ਸਰਮਾਇਆ ਲੁੱਟ-ਪੁੱਟ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਅੱਗੇ ਰੋ-ਰੋ ਵੈਣ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਵਿਚਾਰੀ ਤਾਂ ਬੱਸ ਖ਼ੂਨ ਦੇ ਹੰਝੂ ਪੀ ਕੇ ਚੁੱਪ ਹੋ ਗਈ। ਨਮੋਸ਼ੀ ਮਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਇੱਥੇ ਆ ਕੇ ਬੜੀ ਮਿਹਨਤ-ਮਸ਼ੱਕਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਗਏ। ਸਵਾਰਥੀ ਮਾਪੇ ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੇ ਮਨੋਰਥ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਏ, ਪਰ ਅੰਦਰੋਂ-ਅੰਦਰ ਘੁਣ ਵਾਂਗ ਖਾਧੇ ਪਏ ਸੀ।

ਸਰੂਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਨਾਲ ਸਰੂਪ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਰੀ। ਭੈਣ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਗ਼ਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਤਲਾਕ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਦੋਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਨਾਲ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਹੋਰ ਹੀ ਮਸਲਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਨਾਂਹ-ਨੁੱਕਰ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਅਖੀਰ ਵੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਲੈਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਦੋਵੇਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨਿੱਜੀ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਦੁਬਿਧਾ 'ਚ ਫਸ ਗਏ। ਜਦ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੱਦ 'ਤੇ ਅੜਿਆ ਹੀ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਵਿਚ-ਵਿਚਾਲੇ ਪੈ ਕੇ ਪੰਦਰਾਂ ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕੇ ਤਲਾਕ ਲੈ ਲਿਆ। ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਕਸਾਈਆਂ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਮਸਾਂ ਜਾ ਕੇ ਨਿਜਾਤ ਮਿਲੀ। ਸਰੂਪ ਦਾ ਵਿਆਹ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਇੱਕ ਦੂਰੋਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਸਾਊ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਲੜਕਾ ਪੜ੍ਹਿਆ-ਲਿਖਿਆ, ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਦੂਜੇ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਕਾਕੇ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ ਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਦੋਵੇਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫੇਰ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਛਹਿਬਰ ਲੱਗ ਗਈ।

ਸਰੂਪ ਦੀ ਨਵੀਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਲੱਦੇ ਦਿਨ ਬੜੇ ਸੁਖ ਨਾਲ ਬੀਤੇ। ਪਰ ਨਾ ਜਾਣੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜਦ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਕਾਕੇ ਦੀ ਵਧਾਈ ਦੇਣ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਉਬਾਲ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਉਹ ਉਹਦੇ ਘਰ ਉਚੇਚ ਗੇੜੇ ਲਾਉਣ ਲੱਗਿਆ? ਕਈ ਵਾਰ ਕੋਝੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹੇ ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਦੋਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵਿਚਲੀ ਉੱਤੋਂ-ਉੱਤੋਂ ਵਾਲੀ ਆਪਸੀ ਫੋਕੀ 'ਸਾਹਬ-ਸਲਾਮ' ਵੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੀ ਕਨਸੋਅ ਸਰੂਪ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਸਾਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਤਾਂ ਹੋ ਗਏ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਸ ਉਲਝੇਵੀਂ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਕਰਨੋਂ ਸੰਕੋਚ ਕਰ ਗਏ। ਸਿਆਣੇ ਸੀ, ਜੇ ਕੁਝ ਕਰਦੇ ਤਾਂ 'ਕੁੱਕੜ ਖੇਹ ਉਡਾਊ, ਸਿਰ ਆਪਣੇ ਪਾਊ' ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੀ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਦੂਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦਾ ਪੱਲੂ ਤਾਰ-ਤਾਰ ਹੋਣੋਂ ਬਚਾ ਲਿਆ। ਸਰੂਪ ਵੀ ਇਹ ਸਭ ਜਾਣ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ 'ਤੇ ਝੂਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੀ ਗ਼ਲਤ ਸੋਚ ਨੂੰ ਫਿਟਕਾਰਦੀ, ਸੌ ਲਾਹਨਤਾਂ ਪਾਉਂਦੀ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੈੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਹੀ ਬੇਟੀ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ-ਆਬਰੂ ਨੂੰ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੋ ਵਾਰੀ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਜਿਸਮਾਨੀ ਦਬਾਅ ਸਹਾਰ-ਸਹਾਰ ਕੇ ਥੱਕ-ਹਾਰ ਟੁੱਟੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਤੀਜਾ ਮਾਨਸਿਕ ਦਬਾਅ ਝੱਲਣਾ ਉਹਦੇ ਲਈ ਅਸਹਿ 'ਤੇ ਮਾਰੂ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅੱਜ ਇਕੱਲੀ ਨੂੰ ਘਰ ਖਾਣ ਨੂੰ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਉੱਪਰਲੀਆਂ ਤਿੰਨੇ ਘਿਣਾਉਣੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਉਹਦੇ ਦਿਮਾਗ਼ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਉਥੱਲ-ਪਥੱਲ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸੀ। ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਦਿਮਾਗ਼ 'ਚ ਭਲਾ ਸ਼ਾਂਤੀ ਕਿੱਥੇ? ਉਹ ਦਿਲ-ਦਿਮਾਗ਼ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਅਣਜਾਣੇ ਰਾਹਾਂ 'ਤੇ ਤੁਰ ਕੇ ਸਮੁੰਦਰ ਤਟ ਉੱਤੇ ਆ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ।

ਸਰੂਪ ਜਦ ਨੀਂਦ ਤੋਂ ਜਾਗੀ ਤਾਂ ਸੂਰਜ ਸਮੁੰਦਰ 'ਚ ਡੁੱਬਣ ਦਾ ਧੋਖਾ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਮਲੀਆਂ। ਡਰੀ-ਡਰੀ ਤੇ ਸਹਿਮੀ-ਸਹਿਮੀ ਭੈ-ਭੀਤ ਹੋਈ ਨੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਦੇਖਿਆ। ਲੋਕੀਂ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਅਜੇ ਓਥੇ ਹੋਰ ਬੈਠਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਹਨੇਰੇ 'ਚ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਚਮਕਦੇ ਬਲਬਾਂ ਦੀਆਂ ਰੌਸ਼ਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ 'ਚ ਤੈਰਦਿਆਂ 'ਤੇ ਡੁੱਬਦਿਆਂ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਇੱਕਦਮ ਟੁੱਟਿਆ, ਜਦ ਉਹਨੇ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਤਟ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਨੇੜੇ ਕੁਝ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦੇ ਦੇਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਨੀਝ ਨਾਲ ਤੱਕਣ ਲੱਗੀ। ਉਹਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਰਖ਼ਾਬ-ਮੁਰਗ਼ਾਬੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਜੋੜਾ ਦਿਸਿਆ, ਜੋ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਪਿਆਰ ਪ੍ਰਤੀ ਕਲੋਲਾਂ ਕਰਦਾ-ਕਰਦਾ ਆਪਣੀਆਂ ਚੁੰਝਾਂ 'ਤੇ ਸਿਰ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮਿਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਨਿਹਾਰਨ ਲੱਗੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਪਿਆ ਜਿਵੇਂ ਉਹਦਾ ਪਤੀ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਬੈਠ ਗਿਆ ਹੋਵੇ 'ਤੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਉਹਦੀ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਫੇਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਫੇਰ ਉਹਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਉਹਦਾ ਬੇਟਾ ਆਪਣੇ ਫ਼ੌਲਾਦੀ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਡੁੱਬਦੇ ਸੂਰਜ ਨੂੰ ਫੜ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਢਾਲ ਬਣਾ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਗ-ਰੱਖਿਅਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸਮਾਦੀ ਪਲਾਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਦੇਰ ਤਕ ਇਸੇ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰ ਕੇ ਮਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਇੰਝ ਹੋ ਨਾ ਸਕਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਸਹਿਜ ਮਨੋਂ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵੀ ਮਨ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ, ਜਿਵੇਂ ਮੁਰਗ਼ਾਬੀਆਂ ਦੇ ਜੋੜੇ ਦੀ ਇੱਕ ਮੁਰਗ਼ਾਬੀ ਨੂੰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਰੂਪੀ ਦਰਿੰਦਾ ਜਾਨਵਰ ਉਤਪੀੜਨ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ, ਗਰਦਨ ਨੂੰ ਕੋਹ-ਕੋਹ ਨੋਚਣ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ।

ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹਦੀ ਰੂਹ ਕਿਸੇ ਅਣਦੇਖੇ ਡਰ ਨਾਲ ਕੰਬ ਉੱਠੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹਾ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਾ ਕਰ ਸਕੀ। ਉਹ ਝੱਟ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰ ਉੱਠ ਖੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਤੇ ਅੱਖ ਦੇ ਝਮਕ ਵਿੱਚ ਚੰਡੀ ਰੂਪ ਧਾਰ ਉਹਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨੀਲੱਤਣ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘਾਣਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਗਈ।

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ
(ਅਮਰੀਕਾ ਵਾਲੇ)

ਦੇਬੀ ਮਖਸੂਸਪੁਰੀ – ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਅਤੇ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਦਰਦ ਭਰਿਆ ਸਫ਼ਰ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਪਾਲ ਛਾਬੜਾ) ਦੇਬੀ ਮਖਸੂਸਪੁਰੀ ਉਹ ਨਾਮ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤਕਾਰੀ, ਸ਼ਾਇਰੀ ਅਤੇ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਪਛਾਣ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਦਰਦ, ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਚੁਭਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨੀ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਿਖੇ ਗੀਤਾਂ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਸਫ਼ਲਤਾ ਦਿਵਾਈ, ਉੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਨੇ ਵੀ ਲੱਖਾਂ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਸ ਥਾਂ ਬਣਾਈ।

ਜਨਮ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ

ਦੇਬੀ ਮਖਸੂਸਪੁਰੀ ਦਾ ਜਨਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਖਸੂਸਪੁਰੀ ਪਿੰਡ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ) ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਾਮ ਨੂੰ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਤਖ਼ੱਲੁਸ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ "ਦੇਬੀ ਮਖਸੂਸਪੁਰੀ" ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਚਪਨ ਪੇਂਡੂ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਬੀਤਿਆ। ਖੇਤਾਂ, ਸੱਥਾਂ, ਮੇਲਿਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਡੂੰਘਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ।

ਬਚਪਨ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ

ਸਕੂਲ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਵਿਤਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਸੀ। ਉਹ ਸਕੂਲੀ ਸਮਾਗਮਾਂ ਅਤੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਸਨ। ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗ਼ਜ਼ਲ ਅਤੇ ਨਜ਼ਮ ਲਿਖਣੀ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ।

ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ, ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਲਈ।

ਗੀਤਕਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

1990 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਿਖੇ ਗੀਤ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਜਗਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲੱਗੇ। ਜਲਦੀ ਹੀ ਵੱਡੇ ਗਾਇਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਦ, ਮੁਹੱਬਤ, ਵਿਛੋੜਾ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦੀ ਝਲਕ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਸਿੱਧੀ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੀ ਸੀ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਏ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਕਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾਂ ਨੇ ਗਾਈਆਂ, ਜਿਵੇਂ:

ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ
ਬੱਬੂ ਮਾਨ
ਰਣਜੀਤ ਰਾਣਾ
ਮਨਮੋਹਨ ਵਾਰਿਸ
ਕਮਲ ਹੀਰ
ਹੰਸ ਰਾਜ ਹੰਸ
ਹਰਭਜਨ ਮਾਨ
ਸੁਰਜੀਤ ਭੁੱਲਰ
ਸਰਦੂਲ ਸਿਕੰਦਰ
ਮਾਸਟਰ ਸਲੀਮ
ਹੋਰ ਕਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਲਾਕਾਰ

ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ

ਦੇਬੀ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਦਰਦ ਉਹ ਲਿਖਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾ ਲਈ।

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਿੱਟ – "ਝੂਠੀਏ ਨੀ ਲਾਰੇ ਤੇਰੇ ਨਹੀਂ ਮੁਕਦੇ"

ਇਹ ਗੀਤ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ। ਅੱਜ ਵੀ ਵਿਆਹਾਂ, ਮਹਿਫ਼ਲਾਂ ਅਤੇ ਸਟੇਜ ਸ਼ੋਅਜ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗੀਤ ਬਰਾਬਰ ਸੁਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੀਤ ਨੇ ਦੇਬੀ ਨੂੰ ਹਰ ਘਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ।

Deib iLve – ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਅੰਦਾਜ਼

ਦੇਬੀ ਨੇ "Deib Live" ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਇਰੀ, ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਵੀ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੀਰੀਜ਼ ਦੇ ਕਈ ਭਾਗ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਹਰ ਭਾਗ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੇਹੱਦ ਪਿਆਰ ਮਿਲਿਆ।

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ

ਦੇਬੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦਾ ਲੋਹਾ ਮਨਵਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ, ਅਮਰੀਕਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ, ਇਟਲੀ, ਜਰਮਨੀ, ਦੁਬਈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਈਵ ਸ਼ੋਅ ਕੀਤੇ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਭਰਪੂਰ ਪਿਆਰ ਦਿੱਤਾ।

ਕਿਤਾਬਾਂ

ਦੇਬੀ ਮਖਸੂਸਪੁਰੀ ਨੇ ਕਵਿਤਾ, ਗ਼ਜ਼ਲ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵੀ ਲਿਖੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹ

ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਜਗਤ ਵਿੱਚ

ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ

ਦੇਬੀ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਲਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਧਾਰਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਵਾਰਡ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ

ਦੇਬੀ ਮਖਸੂਸਪੁਰੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਕਈ ਸਾਹਿਤਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਵਾਰਡਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਕ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਸੂਚੀ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਫ਼ਿਲਮ "ਚਾਲੀ ਦਿਨ"

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਆਈ ਪੰਜਾਬੀ ਫ਼ਿਲਮ "ਚਾਲੀ ਦਿਨ" ਵਿੱਚ ਦੇਬੀ ਮਖਸੂਸਪੁਰੀ ਨੇ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦ ਅਦਾਇਗੀ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ। ਇੱਕ ਸ਼ਾਇਰ ਅਤੇ ਗਾਇਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਦਾਕਾਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ।

ਦੇਬੀ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦਾ ਰਾਜ

ਸਾਦਗੀ

ਡੂੰਘੀ ਸ਼ਾਇਰੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਜੁੜਾਅ

ਇਸ਼ਕ ਅਤੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਸੱਚੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ

ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਸ਼ੈਲੀ

ਸਿੱਟਾ

ਦੇਬੀ ਮਖਸੂਸਪੁਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਗਾਇਕ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਐਸੇ ਸ਼ਾਇਰ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਬਣਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿਲਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਇਸੇ ਲਈ ਅੱਜ ਵੀ ਦੇਬੀ ਮਖਸੂਸਪੁਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਬੇਹੱਦ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।ਕੋਈ ਰਾਏ ਸੁਝਾਅ ਕੋਈ ਗ਼ੀਤ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਕੋਈ ਜਰੂਰੀ ਗੱਲ਼ ਰਹਿ ਗਈ ਤਾਂ ਕੁਮੈਂਟਾਂ ਚ ਦੱਸਣਾ ਜੀ ਆਪਾਂ ਐਡ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗੇ ਧੰਨਵਾਦ ਹਰਫ਼ ਹਰੀਸ਼ ਦੇ।

ਆਈਟੀਸੀ ਕਲਾਸਿਕ ਗੋਲਫ ਰਿਜ਼ੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੀਡੀਆ ਕਾਊਂਸਲ ਆਫ ਜਰਨਲਿਸਟਸ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਮੀਟਿੰਗ ਆਯੋਜਿਤ

● 11 ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ● ਏਆਈ ਅਤੇ ਡੀਪਫੇਕ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪੱਤਰਕਾਰਤਾ ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ : ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਕਾਰਤਿਕੇਯ ਸ਼ਰਮਾ

ਗੁੜਗਾਂਵ/ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 27 ਜੂਨ (ਗੁਰਭਿੰਦਰ ਗੁਰੀ) ਤਾਵੜੂ ਉਪਮੰਡਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸਰਾਇ ਖਾਟਾ ਸਥਿਤ ਆਈਟੀਸੀ ਗ੍ਰੈਂਡ ਭਾਰਤ ਹੋਟਲ ਪਰਿਸਰ ਦੇ ਕਲਾਸਿਕ ਗੋਲਫ ਐਂਡ ਕੰਟਰੀ ਕਲੱਬ ਰਿਜ਼ੋਰਟ ਵਿੱਚ ਮੀਡੀਆ ਕਾਉਂਸਲ ਆਫ ਜਰਨਲਿਸਟਸ ਦਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਧਿਵੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਹਿਮ ਮੀਟਿੰਗ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਅਧਿਵੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲਗਭਗ 11 ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ।

ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਜੇ ਰਾਠੀ, ਹਰਿਆਣਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਆਯੋਜਕ ਕਾਸਿਮ ਖਾਨ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਆਏ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ। ਮੰਚ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬੁਲਾਰੇ ਮਨੋਜ ਗੋਇਲ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ, ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਜਗਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਿੰਟ, ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪੱਤਰਕਾਰਤਾ ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਸਰੂਪ, ਪੱਤਰਕਾਰਤਾ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਸਬੰਧੀ ਵੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਰਾਜ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਕਾਰਤਿਕੇਯ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਵਰਚੁਅਲ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਅਧਿਵੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬੇਹੱਦ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਕੇਵਲ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਚੌਥਾ ਥੰਮ੍ਹ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਮਾਧਿਅਮ ਵੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏਆਈ, ਡਿਜੀਟਲ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਡੀਪਫੇਕ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਵਧਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਇਸ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰਤਾ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੀਡੀਆ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਤਮ-ਨਿਯੰਤਰਣ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਵੀਆਂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦਾ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਉਪਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਮਾਜ ਤੱਕ ਸੱਚੀ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਨੂੰਹ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਡਾ. ਅਰਪਿਤ ਜੈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਰਪੱਖ, ਸਹੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਪੱਤਰਕਾਰਤਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਅਸਲੀ ਤਾਕਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਿਹਤਰ ਤਾਲਮੇਲ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ-ਵਿਵਸਥਾ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖ਼ਬਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨਾ ਹਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਫੈਲ ਰਹੀਆਂ ਭਰਮਕ ਅਤੇ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸੰਵਾਦ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਰਾਜੇਸ਼ ਸਾਂਡਿਲਿਆ, ਜਾਟ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੋਸਾਇਟੀ ਰੋਹਤਕ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨਾਂਦਲ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਯੋਜਕ ਲਲਿਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਗਠਨ ਮਹਾਂਮੰਤਰੀ ਨੀਰਜ ਗੁਪਤਾ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਸੰਯੋਜਕ ਰੇਸ਼ਮੀ ਬਾਲਿਆਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ।

ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਡਾ. ਅਰਪਿਤ ਜੈਨ ਸਮੇਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਤੋਂ ਆਏ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਲਾਂ, ਯਾਦਗਾਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਅਤੇ ਉਪਹਾਰ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਸਿਮ ਖਾਨ ਨੇ ਸਾਰੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਕਰਮ ਪਾਲ, ਉਮੇਸ਼ ਗਰਗ, ਸੋਮਵੀਰ ਕਾਦਿਆਨ, ਹਿਮਾਂਸ਼ੂ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੁਰੇਸ਼ ਉਪਮਨਿਊ,ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਗੁਰਭਿੰਦਰ ਗੁਰੀ , ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਗੌਤਮ,ਪੱਤਰਕਾਰ ਰਸ਼ਮੀ ਕਰਨਾਲ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਤਵੰਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿਰਾਸਤ: ਸਾਨੂੰ ਮੁੜ ਪੁਰਾਣਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ

ਜਦੋਂ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਾਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਿਹਨਤ, ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਹੀ ਦੌੜਨਾ, ਖੇਡਣਾ ਅਤੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਵਿੱਚ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਿਡਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਕਬੱਡੀ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਾਂ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਸ਼ਤੀ, ਅਥਲੈਟਿਕਸ, ਨਿਸ਼ਾਨੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਾਡੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਰੌਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ—ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਹੈ? ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਏ ਹਾਂ। ਹੋਰ ਸੂਬੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਸਾਡੀਆਂ ਕਈ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵਾਂ ਸਹੀ ਮੌਕਾ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫ਼ੋਨਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਹਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਰੌਣਕ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਬੱਚੇ ਕਬੱਡੀ, ਫੁੱਟਬਾਲ, ਵਾਲੀਬਾਲ ਜਾਂ ਹਾਕੀ ਖੇਡਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਉਹੀ ਮੈਦਾਨ ਕਈ ਥਾਵਾਂ ’ਤੇ ਸੁੰਨੇ ਪਏ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਬੱਲੇ ਜਾਂ ਹਾਕੀ ਦੀ ਥਾਂ ਮੋਬਾਈਲ ਆ ਗਏ ਹਨ।ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਪੇ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੱਚਾ ਸਿਰਫ਼ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰੇ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਖੇਡਾਂ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਖੇਡਾਂ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਤੰਦਰੁਸਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਦਿਮਾਗ਼ ਤਾਜ਼ਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਟੀਮ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨਾਂ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਕੋਚਾਂ ਦੀ ਵੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਮੈਦਾਨ ਤਾਂ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਹਰ ਥਾਂ ਖੇਡਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਵਿੱਚ ਕਾਬਲੀਅਤ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਚੰਗੀ ਕੋਚਿੰਗ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਮਦਦ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਵੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਨੌਜਵਾਨ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਣਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਦੂਰ ਰਹਿਣਗੇ। ਇੱਕ ਖਿਡਾਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ, ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਖੇਡਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰਸਤਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੀ ਕੋਈ ਘਾਟ ਨਹੀਂ। ਅੱਜ ਵੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਜੋਸ਼ ਹੈ। ਲੋੜ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਸਹੀ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਹਰ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਹਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਵਧੀਆ ਖੇਡ ਅਕਾਦਮੀਆਂ ਬਣਨ, ਪਿੰਡ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਹੋਣਹਾਰ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮਦਦ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਪੁਰਾਣਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਲੋੜ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਡਾਕਟਰ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਜਾਂ ਅਫ਼ਸਰ ਬਣਨ ਲਈ ਹੀ ਨਾ ਕਹੀਏ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਖਿਡਾਰੀ ਬਣਨ ਲਈ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰੀਏ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅੱਜ ਕਿਸੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਕੱਲ੍ਹ ਓਲੰਪਿਕ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਲਈ ਤਗਮਾ ਜਿੱਤ ਕੇ ਆਵੇ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਡ ਵਿਰਾਸਤ ਸਾਡਾ ਮਾਣ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਯਾਦਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰੱਖਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਜ਼ਿੰਦਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਹਰ ਬੱਚਾ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਵੱਲ ਵਧੇਗਾ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਫਿਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖੇਡਾਂ ਵਾਲਾ ਸੂਬਾ ਬਣ ਸਕੇਗਾ।

ਨਵਨੀਤ ਸਿੰਘ,
9814509900

ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਚਰਚਾ: ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੇ ਸੋਧਾਂ ਦੀ ਕਾਹਲ-ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ

ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ 'ਮੂਲ ਢਾਂਚੇ' ਵਿੱਚ ਸੋਧਾਂ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਕਾਦਮੀ ਦੀ ਇਮਾਰਤ 10,000 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਵਿੱਚ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਕੱਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰੂ ਮੁੱਲ 100 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਲਗਭਗ ਹੈ। ਕਾਹਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸੋਧ ਜਿੱਥੇ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਮਾਲੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਧੜੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪੱਕਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਲਈ ਫੌਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਕੁਝ ਸੁਹਿਰਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੇਰੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਲਦੀ ਹੀ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮੈਨੂੰ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਮਿਤੀ 17 ਜੂਨ 2026 ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਲਿਖੀ ਚਿੱਠੀ ਵੀ ਭੇਜੀ ਗਈ। ਚਿੱਠੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਕਿ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਾਂ ਸੁਝਾਉਣ ਲਈ ਕੇਵਲ ਨੌਂ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸੁਝਾਅ ਮਿਤੀ 25 ਜੂਨ 2026 ਤੱਕ ਮੰਗੇ ਗਏ ਹਨ। ਹੈਰਾਨੀ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਹੋਈ ਕਿ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਚਿੱਠੀ ਅਕਾਦਮੀ ਦੀ ਈਮੇਲ ਆਈਡੀ 'ਤੇ ਹੀ ਭੇਜੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕਿਹੜੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ? ਇਹ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਕੁਝ ਮਿੱਤਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁੱਖ ਸੋਧ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਚੋਣ ਲੜਨ ਵਾਲੀਆਂ ਯੋਗਤਾ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੀ ਈਮੇਲ ਆਈਡੀ mitter-sainmeet@hotmail.com ਸੀ। ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਈਡੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ। ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਨਵੀਂ ਆਈਡੀ mitter-sainmeet2@gmail.com ਬਣਾਉਣੀ ਪਈ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਈਮੇਲ ਆਈਡੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। 2026 ਵਾਲੀ ਮੈਂਬਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਮੇਰੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਆਈਡੀਆਂ ਦਰਜ ਹਨ। ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਸੁਨੇਹੇ ਮੇਰੀ ਜੀਮੇਲ ਵਾਲੀ ਆਈਡੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਭੇਜੇ ਜਾ ਰਹੇ। ਸ਼ਾਇਦ ਇੰਝ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਅਕਾਦਮੀ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮੈਂ ਅਕਾਦਮੀ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਨਾ ਲੈ ਸਕਾਂ। ਮੇਰਾ ਨਾਂ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਵਟਸਐਪ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੰਝ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਬਾਰੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਾਧਨ ਰਾਹੀਂ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ

ਅਕਾਦਮੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਹੀ, ਕਰੀਬ 70 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਾਇਦ 1956 ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਕਾਦਮੀ ਦੀ ਕਮਾਨ ਡਾ. ਭਾਈ ਜੋਧ ਸਿੰਘ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ਵ-ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਰ ਇੱਕ ਅੱਖਰ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸੇ ਲਈ ਅਗਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਪਿਛਲੇ 20 ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਸੋਧਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲਾ ਬੋਰਡ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਹੁਣ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵੀ ਇਹੋ ਹੀ ਹੋਵੇ। ਇੱਥੇ ਮੈਂ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ, ਖਾਸ ਕਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨੀ ਇੰਨੀ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਕੰਮ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਖਾਸ ਕਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬੋਰਡ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ 'ਮੂਲ' ਜਾਂ 'ਬੁਨਿਆਦੀ' ਢਾਂਚਾ ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਆਗਿਆ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਲੋੜ ਹੋਵੇ। ਉਦਾਹਰਣ ਲਈ ਜੇ ਮੈਂ ਕਹਾਂ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕੇਵਲ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਲੜਨ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਇਹ ਤਰਕ ਦੇਵਾਂ ਕਿ ਬਾਹਰੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਸਕਦੇ। ਸੁਣਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਉਸਾਰੂ ਲੱਗੇਗਾ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇੰਝ ਹੋਣ ਨਾਲ ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਾਂ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਬਣਨ ਦਾ ਹੱਕ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕੇਵਲ ਕਾਗਜ਼ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਉਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਆਤਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਕਾਹਲ-ਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਆਤਮਾ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਕਾਦਮੀ ਵਰਗੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਧੜੇਬੰਦੀ ਜਾਂ ਸੱਤਾ-ਸੁੱਖ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਕ ਮਿਆਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਨਿੱਜੀ ਹਿੱਤਾਂ ਖਾਤਰ 70 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਵਾਂਗੇ, ਤਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਸਾਡੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਕਦੇ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਦਾ ਮਤਲਬ ਸੁਧਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਵਿਗਾੜ ਨਹੀਂ।

ਅਗਲੀ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਪੌਣੇ ਦੋ ਸਾਲ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਫੌਰੀ ਸੋਧ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਜੇ ਕਿਸੇ ਸੋਧ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੇਰੇ ਹੇਠਲੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅੜਚਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਾ ਹੋ ਜਾਣ।

ਸੁਝਾਅ

1. ਅਕਾਦਮੀ ਦੇ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਨਾਲ, ਹਰ ਢੰਗ-ਤਰੀਕਾ ਵਰਤ ਕੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਰਜਿਸਟਰਡ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਕੇ, ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਰਕੇ, ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਸੰਪਰਕ ਕਰਕੇ, ਸੁਝਾਅ ਮੰਗੇ ਜਾਣ।
2. ਸਾਰੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਸੰਪਾਦਿਤ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।
3. ਸੁਝਾਵਾਂ ਦਾ ਖਰੜਾ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ। ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸਮਾਂ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਮੰਗੇ ਜਾਣ।
4. ਹਰ ਸਬੰਧਤ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਦੇ ਸੁਝਾਵਾਂ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣਨ ਬਾਅਦ, ਸੁਝਾਵਾਂ ਦੇ ਖਰੜੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਵਾ ਲਈ ਜਾਵੇ।
5. ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਸੁਲਝੇ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।
6. ਸੋਧਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਸੁਸਾਇਟੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ 1860 ਅਨੁਸਾਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 21 ਦਿਨ ਦਾ ਹੋਵੇ।

ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਧੜੇ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਵਿਰਾਸਤ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਾਡੇ ਵੱਡੇਰਿਆਂ ਦੀ ਦੂਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਰਾਇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਲੰਮੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਾਹਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣਗੀਆਂ, ਸਗੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਅੱਗੇ ਸਾਨੂੰ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਚਰਚਾ, ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਹੱਥ ਨਾ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ।

Punjabi Likhari Sabha Calgary's thirteenth event of Punjabi speaking skills among children was successfully completed.

Calgary (Harjinder pal Chhabra) Davinder Malhans- Punjabi Likhari Sabha Calgary's annual event of speaking Punjabi among children, started with a huge gathering of audience at Whitehorn Community Hall.

The General Secretary of Punjabi Likhari Sabha Davinder Malhans invited President Ranjit Singh, writer Baljinder Sangha and Dr. Baljinder Sangh to sit in the chairmanship board in the echo of applause of the audience. Paramjit Kaur was invited and welcomed the audience.

The program started with the national anthem 'O Canada'. Vice President Jorawar shed light on 27 years of history and performance of Punjabi Likhari Sabha Calgary. Baljinder Sangha made the children aware of the things they have to take care of during the competition.

Narendra Gill, Mandeep Toor and Harpreet Singh Gill played the role of judge in the first part. 25 students of first and second classes participated in this session. Little children did amazing presentations in mother tongue Punjabi.

The girls of YYC Gidha and Folk Academy under the leadership of Mandeep Toor put a very good Gidha.

Service of judges in the second group, Seema Chatha, Sandeep Sandiora and Mandeep Toor performed. Tarlochan Sahembi presented a very good song dedicated to mother tongue Punjabi.

Fifth and sixth class students participated in the third part. In which the role of Judge Sahibans is Gurpreet Kaur Red. F. From M.To, Sivleen Kaur Jassar from Radio Sur Sangam and performed by Sukhmandar Gill. Mahendarpal Singh Paul attended with beautiful ghazals. Saloni Gotham shared her expression of affection towards mother tongue.

In the fourth group in which seventh and eighth grade students participated, their judgement is Dr. Sarabjit Kaur Jawanda, E. Jeer Singh Brar and Sukhwinder Singh Toor did.

Davinder Malhans announced the results. Harasis Kaur, Japuji Kaur Brar and Nimrat Kaur were the winners in the first part.

In the second part, Sahibpreet Singh, Hargun Kaur Virk and Samaira Chauhan were the winners.

In the third part, Guneev Kaur Gill, Prabhanur Singh and Sidak Singh Grewal won.

Nimrat Kaur, Sahaj Singh Gill and Harsirat Kaur won in the fourth group respectively. These winning children were honored with trophies. Each participating child was encouraged with medals.

Research officer Dr from language department on this occasion. Sukhdarshan Singh Chahal specially participated. While sharing his views, he fully appreciated this work of Punjabi Likhari Sabha Calgary. In addition to them, Gurpreet Kaur, Sukhvir Singh Grewal, Rajinder Kaur Chohka and Gurpreet kaur Ladal shared their views.

All the executive members performed their responsibility very diligently. Balveer Gora on the sound system, Tarlochan Sahembi and Mangal Chatha took the responsibility of lining up the children and taking them to the stage. Sukhjit Simran with Judge Sahibans, Jagtar Jagraon and Jorawar photographed. Gurlal Singh Rupalo performed the service of tea and water with his family.

Rishi Nagar, Chand Singh Sandiora, Harcharan Singh Parhar, Jasjit Singh Dhami, Ranjit Singh Sidhu, Saivedu Sharma and Paramjit Singh Bhangu made their presence from media. Apart from others Surinder Sharma, Jasvir Singh Sihota, Gurdish Kaur Grewal, Sunny Swach, Bhola Singh Chauhan, Manjot Singh Gill and Baljit Singh Pandher etc were present. The situation was full of chaos. It was a very successful event.

At last President Ranjit Singh thanked all including the media and the judges. Shared information about the next monthly meeting which will be held on July 18, 2026 at Koso Hall.

For more information call President Ranjit Singh 825 735 1466

General Secretary Davinder Malhans can be contacted on 403 993 2201.

Indian Workers Association (Great Britain) Reaffirms Its Commitment to Peace at the International Conference Against War

THE ASIAN INDEPENDENT UK

The Indian Workers Association (Great Britain) proudly participated in the International Conference Against War, held at Central Hall Westminster, London. The conference brought together thousands of participants, including trade union leaders, peace campaigners, community organisations and activists from more than 20 countries. The event reflected the growing international

concern about war, militarisation and the urgent need for peaceful solutions to global conflicts.

The IWA (GB) was represented by Salwinder Singh Dhillon, National Spokesperson, who met trade union leaders, peace activists and delegates from many different countries. During these discussions, he highlighted the proud history of the Indian Workers Association (Great Britain) in defending workers' rights, promoting equality, combating racism, and supporting peace and international solidarity.

Salwinder Singh Dhillon reaffirmed that the Indian Workers Association (GB) will continue to stand firmly against war and militarism and will work alongside trade unions, community organisations and peace movements around the world in the struggle for peace, justice and human rights.

Sital Singh Gill, General Secretary of the Indian Workers Association (Great Britain), said:

"Ordinary working people always pay the highest price for war. It is workers and their families who suffer the devastating consequences of conflict through loss of life, displacement, poverty and economic hardship. The Indian Workers Association (Great Britain) therefore supports all genuine efforts to resolve international conflicts through dialogue, diplomacy and international cooperation rather than military confrontation. We remain committed to working with peace organisations, trade unions and community groups to promote peace, equality and justice across the world."

The Indian Workers Association (Great Britain) was encouraged by the participation of thousands of people at this important conference, demonstrating that there is a strong and growing movement for peace across Britain and internationally.

Photographic evidence is enclosed, showing Salwinder Singh Dhillon participating in the conference and the Indian Workers Association (Great Britain) proudly displaying its banner alongside trade unions and other peace-loving organisations from the UK and around the world.

Neoliberalism tightens its grip on education

THE ASIAN INDEPENDENT UK

(This is an English version of my Hindi article published 16-17 years back in the Hindi monthly 'Yuva Samvad'. The Congress-led UPA government was in its second term in office when this article was written in Hindi. Education to the children is considered a most important and sensitive subject of the national life of a country. The UPA government, at the dictates of the regulatory global bodies of neoliberalism, enacted the Right of Children to Free and Compulsory Education (RTE) Act, 2009. By enacting this Act the UPA government, contrary to the constitutional obligations, had ascertained that the education to children of the country will be multi-layered and the same will be commercialized and marketized. In fact, this irresponsible and unconstitutional practice began with the adoption of the New Economic Policies in 1991. Both the political and intellectual elite were doing this, and continue to do so today. Their only complaint is the RSS/BJP government's communal agenda in education – without considering the fact that when education would be multi-layered, commercialized and marketized, why won't it become communalized at some point?

This article has been reissued so that new generations can see that some intellectuals, despite the widespread sophistry during the era of corporate-communal nexus, have not abandoned their steadfast stand on the Constitution and the values of the freedom struggle. They should see that both those who falsely swear by the Constitution and those who passionately appeal to save the same are not honest. Both are complicit in creating the much touted 'New India'. The new generations should see that their New India is not going to be a Constitutional India. It is a predominantly Hindu India, with traces of Muslim India visible here and there, a Sikh India, and a Christian India. A part of it also resides in Europe and America. Within these exist numerous sub-Indias based on castes, regions, languages, tribes, etc. The umpire of the power-seeking alliances of competing Indias is the new imperialism. It sets the rules of competition.

New generations should also know that while the New India team may have suppressed the struggle for constitutional ideology and prevented it from becoming a political force, it still forcefully endures as an idea; and the struggle has not been abandoned. Needless to say, proper education would remain the foundation of that struggle. The day this struggle would be abandoned, the independent, sovereign, secular, socialist, democratic, modern India, built with the sacrifices of millions of Indians, will die.)

Alakh (awakening) by Anil Sadgopal

While Gandhi offered a penetrating reading of capitalist-imperialist civilization, he also acutely understood the mind-set of the contemporary Indian elite, drawn to its enslavement. The significance of Gandhi's concern for Swaraj – independence as individuals, as a society, and as a nation – becomes clearer when we observe today's Indian elite fleeing capitalist-imperialist slavery. Gandhi's greatest apprehension was the professional intellectuals. Today, we see the country's intellectual elite, both overtly and covertly, championing the neoliberal agenda, which the political elite is imposing at the behest of the capitalist-imperialist establishment.

How can an intellectual elite, lacking a sense of its own freedom, care about common freedom of the nation or humanity? With the exception of a few genuine public intellectuals who have waged a struggle for the spirit of freedom against imperialist slavery, most of India's intellectuals, knowingly or unknowingly, have surrendered their freedom. This is why, over the past 20 years, the dictates of the World Bank, the International Monetary Fund, the World Trade Organization, and multinational corporations have prevailed over the Indian Constitution.

This time, I am going to discuss the neoliberal stranglehold on education, which has been a joint venture of political, bureaucratic, and intellectual elites. Here, I would focus primarily on school education. A specific and recent context is the recently enacted Right of Children to Free and Compulsory Education (RTE) Act, 2009.

The process of implementing this law began during the BJP-led NDA government, when it enacted the 86th Constitutional Amendment in 2002 to circumvent the 1993 Supreme Court decision that granted children up to 14 years of age the fundamental right to free education. Later known as the 86th Constitutional Amendment, the NDA government introduced it in the Lok Sabha on November 28, 2001, as the 93rd Amendment. Anil Sadgopal had vigorously opposed the amendment at the time. Writing in the November 28, 2001, issues of 'Rashtriya Sahara' and 'Times of India', he warned that this amendment would strip the nation's children of their right to education. Citing the clause in Article 21(a) added to Clause 3 through this amendment that states that free and compulsory education shall be provided "in such a manner as the State may by law determine", he said that this gives the government free rein and, most importantly, provides a legal basis for the World Bank's neo-liberal policies that are infiltrating the Indian education system.

What should have happened that the wish of the makers of the Constitution, especially Dr. Ambedkar, who wanted to include the right to education among the fundamental rights in Article 3 of the Constitution, and who included it among the Directive Principles of State Policy in Article 4 of the Constitution with the resolve to achieve the right to education goal within ten years, and the Supreme Court's decision should have respected; and efforts should have undertaken to provide equal quality education to all the children of the country, even if it took sixty years. But what happened was that this fundamental right was snatched away from children through this law through the collusion of the BJP and the Congress, and the collaboration of other political parties with them.

If the country's progressive intellectuals, who are sustained by the hard-earned wealth of the country's working masses, had immediately taken action and stood up against this anti-people amendment, a separate law would surely have been enacted, consistent with the Constitution's fundamental spirit and the Supreme Court's decision. It would be better if progressive

Dr. Prem Singh

intellectuals themselves sought answers to what more important, pro-people debates they were pursuing in the meantime. I feel ashamed to express what I know. The current law is the most blatant and recent evidence of the collusion of India's mainstream politics, bureaucracy, and intellectuals in the interests of capitalist-imperialist forces against the Constitution, the Supreme Court's decision, and the country's poor children.

The extent to which Indian school education has been subjugated by the neo-liberal agenda, particularly over the past 20 years, is detailed and appropriately contextualized in Prof. Anil Sadgopal's booklet: 'Sansad Mein Shiksha Ka Adhikar Chhinane Wala Bill' (published by Kishore Bharati-Sarokar, Bhopal, 2nd edition, June 2009), referring to this law. This article, in fact, is being written to expand upon the purpose of this very booklet.

To begin with, here are some quotes from Anil Sadgopal's booklet: "In the late 1980s, Myron Weiner, a political science professor at the Massachusetts Institute of Technology in the United States, visited India to study child labour and compulsory education. In his magnum opus, 'Child and the State in India: Child Labour and Education Policy in Comparative Perspective', published in 1991, Myron Weiner wrote, " The central proposition of this study is that India's low per capita income and economic situation is less relevant as an explanation than the belief systems of the state bureaucracy, a set of beliefs that are widely shared by educators, social activists, trade unionists, academic researchers, and, more broadly, by members of the Indian middleclass. These beliefs are held by those outside as well as those within government, by observant Hindus and by those who regard themselves as secular, and by leftists as well as by centrists and rightists. At the core of these beliefs are the Indian view of the social order, notions concerning the respective roles of upper and lower social strata, the role of education as a means of maintaining differentiations among social classes, and concerns that "excessive" and "inappropriate" education for the poor would disrupt existing social arrangements. … Rhetoric notwithstanding, India's policy makers have not regarded mass education as essential to India's modernization. They have instead put resources into elite government schools, state-aided private schools, and higher education in an effort to create an educated class that is equal to educated classes in the West and that is capable of creating and managing a modern enclave economy." (P. 1)

"In fact, this Bill is not meant to grant fundamental rights, but to take the same away. This is its true intention. Just think, can the fundamental right to education be for substandard and discriminatory education? In this sense, this bill not only openly mocks the Constitution but is also anti-education and anti-child. … Bypassing the country's democratic traditions and replacing Parliament with the market is also a hallmark of the neo-liberal thinking that has become dominant under globalization. Just as numerous laws (such as the SEZ laws) have been enacted over the past 20 years to weaken democratic traditions and hand over water, forests, land, and livelihoods to private capital and corporate houses, this Bill, enacted in the name of the right to education, follows suit. … In fact, this Bill is a blatant interference of the so-called free market and neo-liberal policies in our Constitution. The public must be prepared to fight to replace it with a new bill based on the foundation of the Constitution. Only then will we be able to realize the public dream of a common school system based on neighbourhood schools … providing equitable quality education to all children without any discrimination." (pp. 5-6).

"First question: Why is it that, despite sixty years having passed since independence, all children in the country have not

(continew page 25)

Neoliberalism tightens its grip on education

received education? Answer: During the freedom struggle, a dream was conceived of abolishing Macaulay's education system and establishing a new system suited to the needs of the country's people. A revolutionary vision of new education was also presented under Gandhi's leadership. However, independent India's ruling class did not approve of this and not only continued Macaulay's education system but also strengthened it to serve their own economic and political interests." (p. 13)

"Third question: Will the passage of the Right of Children to Free and Compulsory Education (RTE) Bill, 2008' introduced in the Rajya Sabha increase the hopes of all children to receive quality education? Answer: Absolutely not. Quite the opposite. This is because this Bill is not rooted in the Constitution but in neo-liberal capitalism and free market economy. Instead of being formulated within the context of fundamental rights, it has been written as a charity, compromising with the policy of unbridled commercialization of education. Substantial amendments would be required to incorporate it into the framework of fundamental rights. In fact, it is under Article 21(a) of the 86th Constitutional Amendment (2002), which is itself a result of neo-liberalism's infiltration of the Constitution. Remember that the Supreme Court delivered the Unnikrishnan judgment in 1993, which guaranteed the fundamental right to free and compulsory education for children up to the age of 14 (including children below the age of six) under Article 45. So why was the 86th Amendment necessary? This was necessary because the ruling class of India could not digest the Unnikrishnan decision and got an amendment made in the Constitution so that the fundamental right given by the Supreme Court could be taken away.

Article 21(a) of the 86th Constitutional Amendment took away the fundamental right to education in two ways. First, the guarantee of balanced nutrition, health, and pre-primary education that had been guaranteed to 170 million children under the age of six was taken away. Second, Article 21(a) mandated that children aged 6-14 be provided free and compulsory education "in such a manner as the State may by law determine," giving the government the right to determine the form of this fundamental right. The government does not have this power in any other fundamental right. The intention was to legislate and legitimize the distortions in education that had occurred during the District Primary Education Program (DPEP) and the Sarva Shiksha Abhiyan (SSA), so that no one could question them. Otherwise, we could have gone to court and argued that poor-quality, multi-layered education violates the Constitution's principles of equality and equal opportunity, and that a common school system should be established instead. The 86th Constitutional Amendment closed all these doors to the fight for fundamental rights. If Parliament passes this Bill in this form, these closed doors will be sealed." (pp. 20-21)

"In fact, the main struggle for education isn't simply about providing equitable quality education to everyone and preventing its privatization and commercialization. The real struggle is for control over the character of the knowledge contained in education – political, social, and cultural. You must decide what kind of India you want, and through it, what kind of world you want, and what kind of knowledge economy you would like to develop to build it. What role will the people of India play in this 'struggle and creation' of knowledge? Today, the hardworking but poor people in various regions of the country, suffering the brunt of globalization, are struggling to secure the four resources of water, forest, land, and livelihood, considering them essential for their survival. In this struggle, there is a need to develop a broad debate on the question of equitable quality education and the inclusion of the knowledge contained within it as a fifth resource. Only through this struggle will we be able to rebuild India's education in the interest of the common people. Only then will a people-oriented knowledge economy be established for global peace – not for exploitation, profit, and dominance by the global market. Only then will the Constitution-makers' dream of India's sovereignty, as a necessary condition for building a welfare state in India and advancing the fight against imperialism, be realized (p. 52).

"After the experience of the July 14, 2005 meeting, I had no logical basis left to expect anything from the Central Advisory Board of Education (CABE). Nevertheless, I continued my fight at the September 6-7, 2005 meeting, determined to expose the sham being perpetrated by the CABE in the name of democracy. This concrete experience before the general public [I request that colleagues read this eye-opening experience, recorded in the third section of the Booklet] proves that these so-called democratic bodies and forums have completely lost their credibility – their role has been reduced to simply approving decisions already made by the government. In this context, the role of intellectuals, writers, social workers, and other prominent individuals nominated to these bodies and forums is to legitimize the process of approving government decisions with their "prestigious" presence, so that the illusion of democratic consultation persists in the country. Therefore, the public must fight for their rights not in closed rooms, but on the streets, through mass movements. This is the test of intellectuals. That they should break the boundaries of their illusions and contribute their knowledge to enrich the people's movement, otherwise their credibility will also be questioned like CABE". (p. 92)

I would like to pause here and tell you something about Prof. Anil Sadgopal. He is a leading educationist of the country. His work in this field, from the ground to the academic, is extremely important. In fact, it can be called incomparable in the contemporary knowledge landscape. He has been associated with the Hoshangabad Experiment and the Jan Vigyan Jatha (JVJ) in children's education, especially in science education. He has also been a professor in the Faculty of Education at Delhi University and a fellow at the Nehru Memorial Museum and Library. His reputation lies in his persistent, fearless, and tireless struggle against the neo-liberal stranglehold that has been steadily tightening on the country's education system for the past 20 years, and continues to this day. He has conducted extensive research in this direction and exposed the reality through his articles, booklets, and lectures. He has rigorously questioned politicians, bureaucrats, and intellectuals working for them in education-related committees. He has met with leaders of leftist parties and appealed to them to intervene against the neo-liberal agenda being imposed on education at their party level. He has repeatedly approached student organizations affiliated with leftist parties, urging them to launch a movement on this issue. He has also taken the issue of education to various people's movement organizations and prominent individuals fighting against the neo-liberal agenda.

He is the first intellectual in the country to urge people's movements to include education alongside their struggles for water, forests, land and livelihood (jal jungle zameen aur jeevika). This is a very valid call. Indeed, if people's movements seeking coordination unite around the issue of education, it could yield very meaningful results and pave the way for a comprehensive struggle going forward.

Anil Sadgopal, while pursuing his endeavour, has not considered whether the organisations or individuals he approached are small or large. He frequently visits smaller political parties like the Samajwadi Jan Parishad (SJP) and smaller youth and student organizations like the Vidyarthi Yuvjan Sabha (VYS). He perhaps considers these two organizations to be the most vocal voices of opposition to neoliberalism. While Anil Sadgopal considers the problem of education holistically, juxtaposing the tightening grip of neo-liberalism in every sector, over the past five to six years he has devoted much of his time to critiquing and opposing the Right of Children to Free and Compulsory Education (RTE) Bill, 2008, and its background, the 86th Constitutional Amendment.

Although that Bill, validating the 86th Constitutional Amendment, has now become an Act, Anil Sadgopal hasn't given up his fight against it. He remains in the field with the same vigour, without complaining about who supported him to what extent or who didn't. He also holds no grudge against some of his one-time colleagues, academic luminaries, who never supported him in the CABE, and who have completely sided with the government.

You've often seen pro-establishment intellectuals become overly self-absorbed. The reason for this is not a secret. They create the illusion of self-absorption to conceal from themselves and others the truth of their subservience to the system. They speak as if they are from a distant land, having no business with the system of this world! In literature, such characters are called narcissists. Often, even those opposed to the system remain fascinated by their own existence. Their fate is not much different either. Their self-absorption prevents them from expanding the reach of their struggle. They ultimately either submit to the service of authority or become suicidal!

At the beginning of part three of the booklet, Anil Sadgopal writes: "The fight for the fundamental right to education has been fought both within and outside government forums, committees, and commissions. This article records my experience fighting within a high-level government committee, the CABE. … Obviously, this story has been told from my perspective. Therefore, it is natural for my prejudices and predilections to be reflected in it. I have interpreted each experience within my own ideological framework. … In this story, I have mentioned the names of a few prominent people where absolutely necessary, or have alluded to them without naming them. My intention in doing so was not to cast aspersions on any particular individual. I believe that whatever I experienced on this committee is an inevitable part of the historical period of the neo-liberal phase of capitalism." (p. 78)

It is clear that Anil Sadgopal is not self-righteous, but an intellectual who stands firm on the issue. His perceptivity extends from Marx to Gandhi. He possesses the understanding and ability to coordinate forces opposed to neo-liberalism and in favour of equality. While most intellectuals have become advocates of inclusion. That is why Anil Sadgopal is able to call this struggle the struggle of the people of India, confident that it will continue against the neo-liberal agenda and that victory will be achieved. Perhaps, this is what alakh jagana is all about!

The Role of Disguised Neo-liberals

I have taken the liberty of quoting and explaining above lengthy excerpts from Anil Sadgopal's booklet for a specific purpose. These excerpts reveal the extent to which Indian education policy and system have fallen into the grip of neoliberalism. Just as the Constitution's ideology was distorted to fit the economy into a neo-liberal mould, the same has happened with the education system. This has not been the work of the political elite alone; they are supported by the intellectual elite of the country. Those who read this booklet in its entirety will realize that this distortion of the Constitution's ideology is being carried out not with precision but with blatant shamelessness. While today this shamelessness is more visible among politicians and bureaucrats, tomorrow intellectuals too may resort to the similar.

In this neo-liberal era, it's incredibly difficult opposing the government's neo-liberal agenda in education while discussing with a principal, a vice-chancellor, or an intellectual nominated to an important committee. Even with most teachers, they bristle when the Constitution's pledge to provide equal education to all is cited. They may be experts in their respective subjects, but they haven't read the Constitution. When apprised, they are astonished if such a Constitution exists! Despite being teachers, they are completely immersed in the beliefs of the ruling class. Myron Weiner's conclusion in 1991 has only become

(continew page 26)

Neoliberalism tightens its grip on education

stronger after 20 years of the neo-liberal era.

As a member of the CABE, Anil Sadgopal has mentioned and alluded to some scholars who supported the government on the Bill. He has also been active outside the CABE on this Bill, and he must have experienced the intellectuals' position there as well. However, when politicians and bureaucrats are not present, intellectuals typically promise full support and struggle on any issue of public interest. If they have time from "important engagements," they may even attend some event. Their truthfulness is revealed only when they are dealt with. And that is, their assurances are false. Anil Sadgopal should also mention his experiences outside the limited scope of the CABE in this context. This will clarify the challenges facing colleagues genuinely active in opposing neo-liberalism.

Reading the experiences of prominent intellectuals and social workers at CABE meetings, it seems Anil Sadgopal considers them to be victims of their background. He writes, "…each individual plays a specific, predetermined role due to their socio-economic class background and their relationship with the ruling class and the market. There are some who, due to special circumstances, are able to play a progressive and pro-people role, or even try to, despite their class background. But most people are unable to break their predetermined boundaries. With this understanding, I am not at all interested in portraying any particular individual in a negative light … we all act according to our class background and understanding, but in another historical period, the potential hidden within each of us could be revealed and positively transform our role." (P. 78-79)

This humble submission of Prof. Anil Sadgopal can be discussed very briefly. First, what could be a more negative image than portraying a respected intellectual, his actions and decisions, as a prisoner of his background? Second, the positive emergence of hidden potential in a historical phase feels like something of a divine revelation! Third, Anil Sadgopal's booklet also hints that he considers the intellectuals who did not support him in CABE to be temporarily lost or under pressure from the government. He also harbours a hope that they will return to the cause. I wish him well for his good hopes!

Anyway, let's leave these three things aside for now. I find this very interpretation problematic. At least in the context of modern, transitional India, where hardly any background could be termed as typical. Figuratively speaking, here in India countless cats cross paths of one's life throughout life. Except for a small upper class, there is hardly any childhood, adolescence, youth, or later life in India that is shaped by a singular socio-economic background. Certainly not that of teachers. Generally, those who come from a lower economic background become teachers here. Even if they are of a higher caste or class, the poor become teachers. They have experienced deprivation. Because of such a background, they should not be a supporter of neoliberalism. After becoming a teacher, whether in a government school or a college or university, they encounter numerous students in the classroom every year with diverse but loose backgrounds that generally resemble their own. For that reason, they should not be a supporter of neoliberalism.

Dalit and tribal teachers, writers, and thinkers are even less so. Given their backgrounds, who can more fully understand the burden of the solid 'pyramid' of capitalism of neoliberal era that has been firmly entrenched on the chest of humanity? But we all know that most Dalit intellectuals in India are supporters of neoliberalism, or rather, not opposed to it.

Professor Krishna Kumar, whom Anil Sadgopal mentions in the booklet, is a renowned intellectual and writer, not just a teacher. Even if his class position had been supportive of neoliberalism, he could have changed it through his intellectual potency. The problem remains: why, at this particular juncture in history, Anil Sadgopal's inherent potential leads him to oppose neoliberalism, while Krishna Kumar or others from similar backgrounds support it? We believe that it is not so much the background that determines partisanship, but the conscious reflection. At least this seems to be true of intellectuals.

Most intellectuals in the world and in India consider progress and development to be the same as those championed by capitalism. Some express their beliefs directly, others covertly. Most progressive and secular intellectuals in India are latent neo-liberals. That is, while accepting the capitalist meaning of progress and development, they sometimes pursue their goals under the guise of secularism and sometimes democracy. They are perhaps ashamed to directly admit their mental slavery to capitalism. This requires 'courage' of Madhu Kishwar, who believes that the BJP-led NDA government lost the 2004 general election because it did not implement neo-liberal reforms as quickly as expected. By this logic, the reason for the Congress-led UPA government's victory this time (2009) is that it implemented reforms quickly. Once this reality is recognized, there would be no problem.

The inner psyche of both covert and overt neo-liberals is the same, and it's easy to get a glimpse of it. Just turn the neck and look! You'll see that they've accepted that India has become what it was destined to be. Now, they must devote their talents to that in the collaboration of those who have made it so. The genuine people's movements against neoliberalism, both domestically and internationally, will soon fizzle out. Until they do, we'll keep them distracted. There's the World Social Forum (WSF)! The Naxalites will be dealt with by the state, with American assistance. Like the capitalists, every progressive mind believes that farmers and artisans will eventually be finished. "Sooner is better." If they're gone, the problems of over-population and backwardness will be solved. Then, peace will reign, just as their offspring are doing in America and prosperous European countries. There, you'll also get a glimpse that even if the bastion of capitalism collapses in America and Europe, it will remain in India. India and China will be the next pillars of capitalism!

What is your answer sir?

If someone, despite supporting the Right to Education Bill, claims he is not a supporter of neo-liberalism, he should be asked a few questions. In fact, Anil Sadgopal has simplified the matter. He should simply respond to Anil Sadgopal's booklet point by point, proving that this Law was enacted in accordance with the spirit of the Indian Constitution, not a neo-liberal agenda. During a debate on the Bill, Krishna Kumar, in response to Anil Sadgopal's objection, said, 'Na nau man tel hoga na Radha nchegi' (Setting impossible conditions for a task). This rhetoric, to borrow Dr. Lohia's words, reflects the vileness of the Indian intelligentsia when discussing the grave problem of the country's children not receiving education even sixty years after independence. We also found him extremely careless when he described the recent Yashpal Committee report as "historic."

Nevertheless, understanding the meaning of his statement – 'Let whatever is possible happen, however it is possible. If the ideal situation hasn't been achieved in sixty years, your clamouring won't bring it about now' – let me ask some questions about this Law: After excluding children between the age of one and six and 14 and 18 from the fundamental right to education, will all the children who will be educated receive equal quality education? Will this Law significantly reduce the deeply ingrained unequal education system in the country? Will it reduce the commercialization of education? Will some regulation of profit-making schools based on government hand-outs be possible? Is the "historicity" of the Yashpal Committee report consistent with the Indian Constitution or with a neo-liberal agenda? There are many more questions, and they can be asked of any supporter of this Law who argues that, despite 60 years of struggle, children between the ages of one and 14 or 18 haven't received the right to free, compulsory, and equal quality education, then we should continue to fight for what this law has provided. There must be an answer. There must be constructive debate on the subject. If the answer doesn't come, if debate isn't conducted, then it's self-evident that, whatever the guise, you are with neoliberalism. Your current role models are Sonia Gandhi and Manmohan Singh, and tomorrow's Rahul Gandhi. The Indian Constitution holds no meaning for you, just as it does for your leaders. You are soldiers in the struggle for inclusion, not equality.

I Would like to conclude with Anil Sadgopal's observation: "It should be clear that 'inclusion' is only invoked when the constitutional principle of equality is denied. Indeed, the Right to Education Bill introduced in the Parliament is designed around 'inclusion,' not equality." (p. 8)

(The author, associated with the socialist movement, is a former teacher at Delhi University and a former fellow at the Indian Institute of Advanced Study, Shimla.)

Air conditioning: how does it affect the skin?

THE ASIAN INDEPENDENT UK

Air conditioners have seen a significant surge in recent years, particularly in countries with hot climates like India.

In our increasingly climate-controlled world, air conditioning has evolved from a luxury into a near necessity. In the scorching heat of summer and the heatwave which breaks the spirit of even most fans of the summer season, air conditioning seems like a blessing.

When the temperature is unbearable, often exceeding 40 °C, the easiest resort is to switch on the AC and relax in the cool air.

High temperatures combined with humidity can be dangerous, leading to dehydration, heat exhaustion, and heatstroke. As a result, people spend most of their lives indoors under controlled cooling, moving from air-conditioned homes to cars, offices, malls, shopping centres and gyms.

Across cities, from Delhi to Dubai, air conditioners have become less of a luxury and more of a survival tool. While AC systems provide comfort and safety, constant exposure to artificial cooling can lead to dry skin, fine lines, dull complexion, brittle hair, and fatigue.

The very machines protecting us from heat may be quietly reshaping our wellness in ways we rarely question.

Prolonged reliance on artificial cooling can cause fatigue, lethargy, or chronic headaches, sometimes called "sick building syndrome," due to poor air circulation and lower oxygen levels.

Unlike sunburn or direct heat exposure, AC-related dehydration develops gradually. Many people spend extended hours in offices, cars, shopping malls, and air-conditioned bedrooms, often without noticing the slow loss of moisture. Symptoms usually become noticeable only after persistent dryness, itching, or changes in skin and hair texture develop over time.

1—-Immunity Reduction Due to Artificial Cooling——-

Constant reliance on ACs can weaken your body's natural ability to adjust to temperature changes. Drastic temperature swings between air-conditioned indoors and hot outdoors can cause "summer chills" and muscle stiffness, weakening the body's immunity and overall health. AC systems reduce humidity and create cold environments that draw moisture from the body, causing significant dryness, irritation, and brittleness. This environment damages the skin barrier, leading to flaking, itching (winter itch), and cracked skin, while also causing dry, dull hair and brittle, weak nails.

Air conditioners don't just cool, they strip moisture from the air and that has biological consequences. When the skin loses water, it becomes rough, tight, and flaky.

When indoor air becomes too dry, often caused by constant air conditioning, it accelerates trans-epidermal water loss, where moisture is pulled directly from your skin and hair, resulting in a dull, tired, and tight appearance, especially after cleansing. Dry air causes skin to contract, making fine lines and wrinkles more pronounced.

2–AC ACNE ——-

Air conditioning causes acne by stripping moisture from the air, dehydrating the skin, and causing sebaceous glands to overproduce sebum, leading to clogged pores, inflammation, and acne breakouts, particularly in dry/oily combination skin.

This imbalance can create a cycle where the skin becomes dry and oily at the same time, making it difficult to manage skin care effectively.

Shahnaz Husain

Overproduction of oil can also contribute to the development of other skin problems, such as blackheads, whiteheads, and inflammation, commonly known as "AC acne "

3– Accelerated Ageing ———

Prolonged exposure close to 12 hours in an air-conditioned environment can cause premature skin ageing.

Cold, dry air reduces skin elasticity and can cause the skin to to shrink, sag, and develop fine lines. Over time, prolonged exposure to dry air can lead to premature wrinkles and sagging skin.

When air conditioning removes moisture from the environment, your skin loses its plumpness and elasticity, leading to premature signs of ageing. Wrinkles and fine lines may appear more noticeable.

4—Chapped lips ——

Air conditioners cause chapped lips by reducing indoor humidity, which strips moisture from the air and dehydrates the delicate, gland-free skin on your lips.

The skin on the lips is thinner and more delicate than facial skin. It lacks important protective features that other skin areas have. Unlike other parts of the skin, our lips lack oil glands and can't produce moisture. This makes them especially vulnerable to external conditions. Prolonged exposure to dry AC environments often leads to dryness, cracking, and peeling. Lips cannot produce natural oils to lock in moisture, while moisture escapes faster from lips than from facial skin in a controlled atmosphere.

By understanding how AC affects your skin, hair, and body, and by making small but consistent changes, you can protect your youth and maintain healthy, glowing skin despite the hot climate.

There are several ways to deal with the situation so that your skin doesn't show signs of damage. First, drink plenty of water, soup, juices, etc. to maintain skin hydration. Add a pinch of salt per litre of water for better cellular absorption

Add electrolytes occasionally to improve absorption. Eat water-rich foods like Lettuce and, celery, cucumber, watermelon, strawberries, and oranges, etc.

Foods like berries, green tea, dark chocolate, and leafy greens are high in antioxidants. They can protect your skin from damage caused by AC.

Keep indoor temperatures between 23 and 25 degrees to balance comfort and skin health. This range provides comfort without being excessively cold, and thus, it helps to maintain natural thermoregulation while reducing the risk of dryness.

Use a humidifier as it adds back the lost moisture into the air-conditioned room by releasing vapours or steam, thus helping to maintain an optimal humidity level in your living space and countering the drying effect of air conditioning. Using a humidifier at night can significantly improve skin texture over time. Apply moisturiser, lip balm or hand cream after every few hours.

Keep your A/C clean.——–

Clean air filters ensure better indoor air quality, trapping dust, pollen, and other particulates. Wash your air filters every third month .Older A/C units can release CFCs (chlorofluorocarbons). This is a refrigerant that can harm the ozone layer, heating the Earth

Additionally, you should also take regular breaks from air-conditioned environments. It will allow your body to adjust to natural temperatures, thus promoting better thermoregulation and reducing dependency on artificial cooling

The key lies in hydration, barrier protection, humidity balance, and mindful indoor living. When these are addressed, comfort and youth can coexist—even under constant air conditioning.

The author is international fame beauty expert and is called the herbal queen of India …….

The Indian Census – The Dalit Perspective

THE ASIAN INDEPENDENT UK

The upcoming Census, 2027 presents an important aspect of the emerging socio-political scenario with regard to the Scheduled Castes commonly called Dalits. Here are the key parameters which intersect with Dalit populations. The term Dalit is used for those who were so called "untouchables" and others that were outside of the traditional Hindu caste hierarchy.

Official Classification: Dalits are officially recognized in government records as Scheduled Castes (SCs), a category that currently enumerates Hindu, Sikh, and Buddhist Dalits. The 2011 Census officially logged over 201 million SCs.

The 2027 Census: The upcoming decennial count will expand its demographic scope, with plans to collect broader socio-economic and caste details. This broader enumeration has sparked debate within Dalit communities regarding how to balance specific caste identities with religious identity to protect state benefits (Reservations).

Conversion and Status: Disclosing conversion to Christianity or Islam can affect legal access to state benefits and reservations tied to the traditional Dalit/SC identity.

I will confine my study only to Dalits as, of late; it has been observed that this time Dalits of various denominations are slowly getting more vocal about their identity separate from that of Hindus and Sikhs. Though the enumeration in the census is being done on the basis of constitutional provisions with regard to religion and caste and as such only; Hindus, Sikhs, Buddhists, Jains, Muslims, Christians and other smaller denominations yet Dalits are presenting their case as a separate entity and identity in view of the historical background of Hindu hierarchy and struggle of oppressed and depressed people – so called untouchables, SCs, Dalits etc. My recent informal interaction with some of the concerned and knowledgeable intellectuals of the Dalit community; Manohar Mahey, Sat Paul Virdi, Balbir Chander, Gian Kaul, Harmesh Jassal, Baldev Bhardwaj, Sohan Sehjal, Harbans Virdee, Charan Dass Sandhu, Varindra Kumar, Paramjit Mahey among others presenting Ad-dharm (Moolnivasi), Ravidassia Religion, Buddhism, has thrown some the facts about the Census and the Dalit communities. I will try to put across these with my own observations not as an academic or expert but as a concerned citizen and member of the Dalit community.

Going by the current scenario, there are, to my mind, the following four prepositions for the so called Dalits which require consideration and action. One may find my views untraditional and may not find easy understanding but someone has to state the reality –

1. Remain Hindus as Born – Majority of Dalits, due to ignorance and backwardness, do not pay much attention and consideration to the issue and are totally oblivious of their Hindu identity. They remain what they are as they were born to Hindu parents. They, knowingly or otherwise, remain with the main stream of the society that is Hinduism. It is a fact that Hinduism did not treat, the so called 'Untouchables or Outcastes' outside the Varna System of Manu, well for centuries together. Right from the Saints of the Bhakti Movement of 15-16th century to down the lines to Babasaheb Ambedkar till mid 1930s tried their best to reform Hindu religion and integrate the so called Dalits to the main stream of the Hindu society as equal partners. But they failed miserably as the very edifice of Hindu society is based on graded inequality as ordained in Manusmriti and other

Ramesh Chander
The writer is A Retired Career Diplomat.

Hindu scriptures. Political developments, in the run up to India's independence, in the contemporary times starting from the establishment of Ad-dhram Mandal in 1926 and acceptance of its demand to include Ad-dhram as a religion in the Census of 1931 as a distinct (non-Hindu) identity of Dalits, the Round Table Conferences in London in the early years of 1930s, Communal Award of PM Ramsey MacDonald in 1932 providing separate electorates to Dalits, Poona Pact of 1932 signed between the caste Hindus led by Mahatma Gandhi and Babasaheb Ambedkar, India Act of 1935 and finally the Constitution of independent India which came into effect in January 1950, changed the socio-political and also socio-religious scenario with adopting the cardinal principles of Secularism, Socialism and Democracy in the constitution. Dalits are empowered and they are trying their best to stand up and claim their rightful place in the socio-political space both in the polity a society. Though the caste discrimination still persists yet Dalits have tended to show their resolve to oppose the discrimination tooth and nail. It is almost certain that things would come to head if the so called upper castes and main stream of the society don't come around and respect Dalits and bring about Samrasta as visualized by RSS and other right wing Hindu outfits. The ground realities are fast coming to surface that Dalits are no more interested in remaining at the margins of the society. They are ready to fight from within and stand for their equal space and ground in the society as Hindus. The caste Hindus need to go an extra mile in this regard coming out of the lip service., if they are interested in keeping the Hindu citadel safe and secure. This was the scenario one.

Mein Nahin Sandesh SwaragKa Laya
Is Bhutal Ko Hi Swarag Banane Aya

2. Independent Identity as Ad-dharmi (Moolnivasi) – The second proposition for Dalits is to assert themselves and claim separate identity (Non-Hindus) as the original inhabitants of India, separate from Aryans who came from outside India and subjugated the original inhabitants; Dalits (outside the Varna system of Hindus)– Ad-dharmis or Moolnivasis. It is not a new or concept and has historical context. Dravids in the South represented by Periyar Ramsamy Naicker and Dalits represented by Ad-dhram Mandal of Babu Mangu Ram Mugowalia established in June, 1926 (Some months ahead of RSS). The Ad-dharm Mandal has as all the ingredients and parameters (Jhnda, Book, Slogan, Salutation, Agenda, Roadmap) to qualify as an outfit to claim separate identity for Dalits separate from Hindus and even other denominations like Sikhs (recent offshoots from Hinduism). The British rulers, in their own wisdom, and historical oppression and suppression of Dalits by the caste hierarchies of Hindus, recognized the claims of Ad-dharm Mandal in 1931 Census and enumerated them as Ad—dhramis. The caste-Hindus opposed it tooth and nail but failed. The subsequent developments as explained in the first proposition above changed the entire scenario. The Hindu leadership led by Mahatma Gandhi, Madan Mohan Malviya to begin with and later the Hindu leadership of RSS/Jan Sangh/BJP and their affiliates, by hook and crook, succeeded in making Dalits as an appendix of the main stream of the society to save Hinduism. They succeeded in cheating and blackmailing even Babasaheb Ambedkar in the Poona Pact and later prevailed upon him in the framing of the Constitution to appropriate Dalits as an integral part of Hindus. Babasaheb Ambedkar, a nationalist to the core and a visionary leader did his best in the given circumstances to save the country from divisive tendencies in the larger interests of the society at large. Dalits are to decide themselves these important aspects as bonafide Indian citizens who intend to live with human dignity, not as an appendix of the oppressive society, under the shelter of the Constitution of India. According 2011 Census, there were 201.4 million Dalits in India. In

(continew page 29)

The Indian Census – The Dalit Perspective

addition to it, Dalits live in peripheral countries like Bangladesh, Nepal, Sri Lanka, and Pakistan and also in countries in Europe, Canada, USA, and New Zealand among others. I recall an Urdu couplet – Jo Dil Mein Hai; Woh Kehne Ki Himmat Kyon Nahin Karte Nahin Manjoor Hai Manjar; To Bagabat Kyon Nahin Karte

3. Buddhism– The third prop open to Dalits is to convert and embrace Buddhism. It was the stream chosen by Babasaheb Ambedkar after he got frustrated and could not reform Hinduism in the 1930s. In 1936, he pronounced that he was born a Hindu and it was not in his hands but will not as a Hindu which was in his hands. He took more than 20 years to fulfill his solemn pledge and formally embraced Buddhism at Nagpur (Diksha Bhoomi) on October 14, 1956 along with several lakhs of his followers. It was an epoch making development in the socio-religious realm not only in India but beyond too. It was the revival of Buddhism in India. His treatise on Buddhism – Buddha and His Dhamma is an authoritative account of Buddhism explained for the masses. Babasaheb was a man of vision and knowledge. He explained fully as to why he had taken this step to shed the scourge of graded inequality perpetuated in the society in the name of tenants of Manusamriti and other Hindu texts. From the day one of his embracing of Buddhism, Babasaheb started the work of making India 'Buddhmai' and motivated his followers to follow suit. He thoughtfully prepared the roadmap in this regard including taking help and support of Buddhist outfits in India and abroad. But it was not to be; he passed away (Parinirvana) on December 6, 1956 in less than two months of his starting the historic journey as a Boddhisatava. The conditions and climate changed; the lofty idea got a big jolt. The followers of Babasaheb mostly in Maharashtra followed by UP and Punjab picked the threads and tried to spread the idea but could not make any headway. As of now there are only less than 90 lakh Buddhists in India, a negligible figure in a country of 150 crorers. Meanwhile, the main stream of the society playing their usual card appropriated the Neo-Buddhists to their fold, as they did with the SC Sikhs earlier, by extending the provisions of Reservation to the Buddhists in 1990. The Hindu scheming lot even declared Gautama the Buddha as the Incarnation (Avtar) of Hindu deity Vishnu. Buddhists seem to be happy as an appendix of Hindus as SCs as they were. This preposition for Dalits to be Buddhists has no merit, to my mind. I am afraid many of my friends in the Ambedkarite circles will not like my candid views but we need to be pragmatic and truthful and even 'Tarksheel' in the light of what Buddha said 'Apna Deepak Aap Bano – Be your own light'.

Jo Ashiana Sakhay Nazuk Pe Banega; Na-paydar Hoga

Ravidassia Dhram – This is fourth and last prop – Ravidassia Religion floated by Dera Sachkhand Ballan of Jalandhar in the wake of tragic and unfortunate incidents in Vienna (Austria) in May, 2009 in which Sant Ramanand was martyred by some Sikh fundamentalists and the present Head (Gaddi Nasheen) of the Dera, Sant Niranjan Dass was seriously wounded but survived. Ravidassia Dhram was formally launched in February, 2010 with 'Har' as its Singnia and Amritbani (Verses of Guru Ravidass) as its holy Granth. The Ravidassia Dharm is an independent religion established by Dera Sach Khand Ballan, a prominent spiritual dera located in the village of Ballan, near Jalandhar, Punjab. It was formally declared to give the Ravidassia community a distinct religious identity. It was a jerk reaction of the Ad-dhrami community to give way to the pent up emotions against the Sikhs and notionally against the Hindus. Before this, Dera was adhering to the Sikh tenants as per the teachings of Guru Granth Sahib. I can easily say, as said it in 2010 too even at the risk of annoying many of my friends and fellow Ad-dhrmis; Ravidassia Dharm was a thoughtless and uncalled for step taken in hurry. It has, to my mind, further divided the community and has confined Dalits only to so called Chamars/Ad-dharmis of Hindu extraction. It has alienated Sikhs – Mazabi and Ravidassia extraction. The new Dhram has negated the idea and principles of Ad-dhram Mandal, an inclusive prop of Identity to the entire Dalit communities, of Babu Mangu Ram Mugowalia of which Sant Sarwan Dass of Sachkhand Ballan was a founding father. Dera Sachkhand Ballan had been the votary and proponent of Ad-dharm Movement right up to mid1970s when at a meeting at Ballan under the stewardship of Sant Sarwan Dass, Seth Khushi Ram, one of my fellow BootanMandians was appointed as the President of the outfit to carry forward the agenda of Dalit Identity to assert for our due space in the society. I am sorry to say that Ravidassia Dharm has distracted the community from getting united and struggle for its rights and space in the society at large. My friends in the community who support Ravidassia Dharm, as far as I know, has not done anything worthwhile under the current legal and procedural arrangements, to register and promote the newly floated outfit except talking in the air once in a while mainly as giving way to their emotionally charged minds. It has not taken them anywhere. My simple question as a layman is: Did Dera Sachkhand Ballan raise the issue of registration and recognition in the Census with PM Narendra Modi when he visited the Dera in February, 2026 and before that when Sant Niranjan Dass, the Gaddi Nasheen, met the PM at his residence last year? If yes, what was his response? If not, why not? I think, Ravidassia Dharm is not the answer to the requirements of dignified life and space in the society. Dalits would remain an appendix of Hindus as we are. Ravidassia Dharm has no locus standi in the matter. Let us be pragmatic and find our way forward in the current socio-political situation in the country.

Andhi Ke Jhonkon Se; Jhuk Jayen Jis Tehjibo Tammadun Ki Sakhaine
Hum Aisi Nazuk Sakhaon Per; Tamire Nasheman Kya Karte

The Prognosis – All said and done, let us proceed towards the prognosis as to what should be done to strengthen the social fabric of the Indian society on one hand and get due space and share and dignified identity to Dalits, the marginalized sections of the society as stipulated and visualized by our forefathers led by Babasaheb Ambedkar in the Constitution of India and the relevant statues of India that is Bharat. Most of the Dalits are landless and economically weak Hindus. If we really intend to make India that is Bharat belong "We the people of India" as enshrined in the Constitution of India, we need to make the India an inclusive and all-embracing society; secular, socialist, democratic. With this background, Dalits, to my mind, have only two options; ad-seriatim –

1. Remain as Hindus – Dalits are Hindus and should remain so unless and until anyone of them does not voluntarily opt to convert to some other stream like; Islam. Christianity, Sikhism, Jainism, Buddhism or any other. Though as of now Dalits are still fighting for their due space and dignified life in the Hindu fold due to historic inhuman and condemnable Manuwadi system yet now a days Dalits are getting fully empowered to challenge and undo the nefarious designs to keep Dalits marginalized. Thanks to the winds of change due to the matching provisions in the Constitution and the very edifice of the Indian polity and society based on the cardinal principles of 'Justice, Liberty, Equality and Fraternity. In the 19th century, the Brahmo Samaj, Arya Samaj and the Ramakrishna Mission actively participated in the campaign of the rights of Dalits besides many more reform movements. Babasaheb Ambedkar furthered and cemented the campaign by codifying the reform agenda in the Constitution itself. Dalits are fully capable of defending themselves with or without the so called Upper Castes. Dalits will be Hindus at their own terms; it should be clear to the main stream of the Hindu society, if India is to transform to Bharat. If the caste Hindus will not understand this ground reality, they will do so at their own peril. Dalits are no more interested in remaining as second rate citizens and degraded human beings under any dispensation. Manuwad has to be eradicated, annihilated and buried and Dalits shall live as equal partners and stakeholders both in the polity and society.

Masjid To Baa Di Pal bhar Mein; Iman Ki Hararat Walon Ne
Man Apna Purana Papi Hai; Barson Se Namazi Ban Na Saka
Iqbal Bada Updeshak Hai; Man Baton Se Moh Leta Hai
Guftar Ka To Yeh Gazi Bana; Kirdar Ka Gazi Ban Na Saka

2. Distinct and separate Identity as Ad-dharmis (Moolnivasi) – Many well to do Dalits somehow feel, may be rightly so, that they cannot get due respect and dignity in Hindusism and even in Sikhism and must get their distinct identity as Ad-dharmis (Moolnivasis). The Ad-dhram Movement started by Babu Mangu Ram Mugowalia in Punjab in 1926 in the North of India and the Dravid Movement of Periyar Ramsamy Naicar in Tamil Nadu in the South floated the idea and carried forward through the available legal procedures and by motivating the Dalit masses. In the 1931 Census, the British authorities recognized Ad-dharm as a separate entity separate from the Hindus. But the subsequent developments in the run up to reform in the Hindu society and independence of like: the Communal Award of 1932 providing separate electorates to Dalits, Poona Pact signed between Mahatma Gandhi and Babasaheb Ambedkar providing for Reservations to Dalits instead of Separate Electorates, Elections in 1937 in which Ad-dharm Mandal and its allies won about 10 seats in the Punjab Assembly, Abolishment of untouchability in the laws of the land, Empowerment and Affirmative provisions in the Constitution of India, Ambedkar's embracing of Buudhism in 1956 tended to negate the agenda of the Ad-dharm Movement. In the process slowly the Movement became dormant in spite of the renewed endeavors of Babu Mangu Ram Mugowalia to revive the A-dharm Movement, it could not be sustained. Hindus, mindfully and tactfully, succeeded in appropriating Ad-dharm as a caste under the Hindu fold. If Dalits still feel strongly enough that there is no future for them in Hinduism as Hindus are not seriously and sincerely engaged to establish a casteless society and integrate Dalits with the main stream of the society as equal partners and stakeholders, they may consider and demand their separate Identity as Ad-dharmis (Moolnivasis). They are free to do so under the constitutional and civic norms as their demographic share is considerable enough to hold their demand – more than 25 crorers with almost 20% of the total Hindu population in the country. What let us see how could it be done? Is it that simple? The answer is big No. There is no Babu Mango Ram Mugowalia, Babasaheb Ambedkar, Periyar Ramasamy Naicker, Babu Kanshi Ram around. The Dalit leadership is divided among the Ad-dharmi, Ravidassias, Mazahbis, Kabirpanthis, Buddhists, Balmikis etc. under their several political hues and colors. The political reservations have made the political leadership 'Stooges – Chamchas' as termed by Babu Kanshi Ram. Dalit spiritual Deras are confused and are self-centered outfits. The Gaddi Nasheens and their coteries are contented by adding to their real estates and enjoying gun-wielding security rings around them provided by the governments. All these Deras, unfortunately, have become dens of self-seekers without any vision. They are not interested in engaging with the intelligentsia and academia of the community to chalk out the framework and roadmap for the identity of the Dalit masses. This is a painful narration but it is the truth speaking of ground realities. I have no intension to hurt the feelings of anyone as I am a simple and ordinary among them. If Dalits are to stand up and ask for their due, the only remedy is to take shelter under Babasaheb Ambedkar's dictum – Educate, Agitate and Organize: Educate ourselves of the Dasha and Disha of the community, Agitate in our minds to study and identify the root causes of our backwardness and Organise to struggle and fight for our rights. It might require us to take our struggle to the corridors of power in New Delhi, chambers of decision making in the Parliament, chambers of justice in the courts and even to the streets for peaceful and democratic expression of freedoms. In a democratic set up, the principle of 'One vote one value' has a lot of weight. Following the jargon of Babu Kanshi Ram – Vote Hamara Raj Tumhara; Nahin Chalega Nahin Chalega'; prepare yourself to grab political power through the constitutional means and process laid down by no one else but your own icon, Babasaheb Ambedkar. If we are prepared to do this, we have every right to ask for our own space and identity in the society. Otherwise the whole system – Tantar is heavily molded and titled towards the vested interests to keep Dalits under subjugation as long as possible. The divided and fragmented Dalits suit the oppressors to perpetuate their hold both on the polity and society. Dalits need to stand up and do themselves; nobody will help them, as a practicing diplomat, I may say it in diplomatic parlance, "No lunch is free in diplomacy."

Tu Pehle Baat; Phir Baat Ka Andaz Paida Kar
Phir Tujhe duniyan Mein; Koi Nazar Andaz Kar Nahin Sakta

In conclusion, I may write again that it is a cursory overview by a layman before Dalits approach the forthcoming census as it would affect them greatly in the decades to come. I recall an Urdu couplet of Allama Iqbal: –

Na pūchho mujh se lazzat ḳhānamāñ-barbād rahne kī
Nasheman saikḌoñ maiñ ne banā kar phūñk Daale haiñ

Samaj Weekly
ਸਮਾਜ ਵੀਕਲੀ
Punjabi, Hindi & English Newspaper - UK & EU Edition

ਸਾਡੇ DIGITAL MEDIA ਨਾਲ ਜੁੜੋ

ਸਾਨੂੰ ਫੇਸਬੁੱਕ ਤੇ ਲਾਇਕ ਕਰੋ

facebook
samajweekly

ਸਾਨੂੰ ਐਕਸ ਤੇ ਫੌਲੋ ਕਰੋ

@samajweekly

ਸਾਡੇ ਵਟਸਐੱਪ ਨਾਲ ਜੁੜੋ ਅਤੇ ਪਾਓ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੁਨੀਆ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਬੇਹਤਰੀਨ ਖਬਰਾਂ

ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਓ ਸਮਾਜ ਵੀਕਲੀ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਰੋਜਾਨਾ PDF ਉਹ ਵੀ ਬਿਲਕੁਲ ਮੁੱਫਤ

ਅਖਬਾਰ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਵੈਬਸਾਈਟ ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

+44 7878 456484

email:-Samajweekly@gmail.com